

**บทบาทในการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1**

นางสาวสุภา นามะสนธิ

**วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช**

พ.ศ. 2550

**The Roles in General Administrative Function
of Basic Education School Board Members
under the office of Narathiwat Educational Service Area 1**

Miss Supa Namasondhi

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Educational Administration**

School of Educational Studies

Sukhothai Thammathirat Open University

2007

หัวข้อวิทยานิพนธ์ บทบาทในการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1

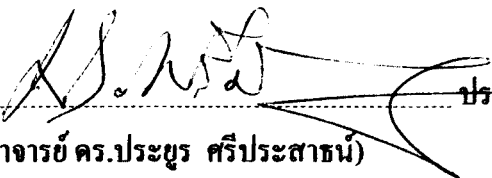
ชื่อและนามสกุล นางสาวสุภา นามะสนธิ

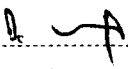
แขนงวิชา บริหารการศึกษา

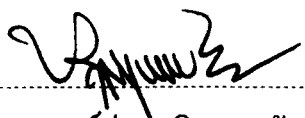
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร.กล้า ทองขาว
2. อาจารย์ประเสริฐ งามพันธุ์

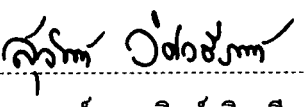
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้ให้ความเห็นชอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประยูร ศรีประสาธน์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.กล้า ทองขาว)

..... กรรมการ
(อาจารย์ประเสริฐ งามพันธุ์)

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์
ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชา
บริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิสวธีรานนท์)

วันที่ 9 เดือน กันยายน พ.ศ. 2551

ชื่อวิทยานิพนธ์ บทบาทในการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1

ผู้วิจัย นางสาวสุภา นามะสนธิ ปริญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร.กล้า ทองขาว (2) อาจารย์ประเสริฐ งามพันธุ์

ปีการศึกษา 2550

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาบทบาทในการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 (2) เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทในการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามประเภทของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (3) เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทในการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา (4) ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับบทบาทในการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1

กลุ่มตัวอย่าง คือ กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกเป็น 4 ประเภท จำนวน 452 คน ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิและ/หรือผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทนองค์กรศาสนาในท้องถิ่น จำนวน 113 คน ผู้แทนองค์กรชุมชนและ/หรือผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 113 คน ผู้แทนผู้ประกอบการและ/หรือผู้แทนศิษย์เก่า จำนวน 113 คน ผู้บริหารสถานศึกษาและ/หรือผู้แทนครู จำนวน 113 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตรฐานประมาณค่าที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีความเที่ยงเท่ากับ .973 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวน การทดสอบค่าที และการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้

ผลการวิจัย พบว่า (1) บทบาทในการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (2) เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทในการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามประเภทของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและ/หรือผู้แทนครูกับผู้แทนผู้ประกอบการและ/หรือผู้แทนศิษย์เก่า มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3) เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทในการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า ไม่แตกต่างกัน (4) ปัญหาที่สำคัญ ได้แก่ การขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ รวมทั้งการมีส่วนร่วมในกิจกรรมระหว่างโรงเรียนกับชุมชนน้อยลงเนื่องจากไม่มีเวลา และปัญหาเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ ข้อเสนอแนะคือ ควรสร้างความตระหนักในบทบาทหน้าที่โดยการจัดอบรมสัมมนาทางวิชาการเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ และควรมีการประชาสัมพันธ์ที่ดี

คำสำคัญ บทบาทในการบริหารทั่วไป กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

Thesis title: The Roles in General Administrative Function of Basic Education School Board Members under the office of Narathiwat Educational Service Area 1

Researcher: Miss Supa Namasondhi ; **Degree:** Master of Education (Educational Administration); **Thesis advisors:** (1) Dr.Kla Tongkow, Associate Professor; (2) Mr.Prasert Ngampan; **Academic year:** 2007

ABSTRACT

The purposes of this study were to (1) study the roles in general administrative function of basic education school board members under the office of Narathiwat educational service area 1 (2) to make a comparison of the opinions regarding to the roles in general administrative function of basic education school board members under the office of Narathiwat educational service area 1 based on groups of basic education school board members (3) comparison of the opinions regarding to the roles in general administrative function of basic education school board members under the office of Narathiwat educational service area 1 based on school sizes (4) study the problems and the recommendations regarding to the roles in general administrative function of basic education school board members under the office of Narathiwat educational service area 1.

The research sample are board members of basic schools totaling 452 randomly selected persons consisted of 113 experts and monk representatives or local religious representatives , 113 committee organization representatives , 113 parents representatives and alumni representatives and 113 educational institution administrators and teacher representatives. The research instrument used was Likert's rating scale questionnaire with the reliability of .97. Statistics for data analysis were the percentage , mean , standard deviation , t-test, ANOVA , and Scheffe's multiple comparison method.

The result of the research found that : (1) the roles in general administrative function of basic education school board members under the office of Narathiwat educational service area 1 performed their overall roles at the high level. (2) Basic education school board members significantly differed on their opinions regarding to the roles in general administrative function of basic education school board members under the office of Narathiwat educational service area 1. When pairwise comparisons were conducted , significant differences between the opinions of administrators and teacher representatives and parents representatives and alumni representatives were found at the .05 level. (3) The roles in general administrative function of basic education school board members with different sizes were not significant difference. (4) the problems were as the following : lacking of knowledge and understanding towards the role of duty performance including the decrease of community activities participation between school and community due to inadequate of time and the problems of unrest event in the area. The recommendation was as the following : creation of the realization of the role of duty by means of giving training and seminar for the additional knowledge and understanding in performing the role of duties and possession of better public relation.

Keywords: The roles in general administrative, Basic education school board members

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร.กล้า ทองขาว อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก อาจารย์ประเสริฐ งามพันธุ์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและติดตามการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้อย่างใกล้ชิดเสมอมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ประยูร ศรีประสาธน์ ที่กรุณารับเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และให้คำแนะนำเพิ่มเติมในการจัดทำวิทยานิพนธ์

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ดร.ชวลิต หมั่นนุช อาจารย์ประเสริฐ บัณฑิตศึกษิต นายไพรัช แสงทอง ดร.พีรศักดิ์ รัตนะ และนายพันธราวุธ ศรีแก้ว ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่าซึ่งรับเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการพิจารณาตรวจสอบ และให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยจนสมบูรณ์ สามารถนำไปเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 ที่อนุญาตให้ดำเนินการวิจัย รวมทั้งผู้อำนวยการโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และเพื่อนร่วมวิชาชีพในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ยิ่งต่อการวิจัย

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณนายผดุงศักดิ์ ศูนย์คล้าย ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านจะแลเกาะคนปัจจุบัน รวมทั้งนายเอกราช หนูปลื้ม อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านจะแลเกาะ ผู้ส่งเสริมสนับสนุน ช่วยเหลือ และให้กำลังใจด้วยดีตลอดระยะเวลาการศึกษา ขอขอบคุณน้องวันเพ็ญ นุ้ยสกุล ที่ให้ความช่วยเหลือในการวิเคราะห์ข้อมูลระหว่างการเก็บข้อมูล ขอขอบคุณเพื่อนร่วมแขนงวิชาบริหารการศึกษาทุกท่านที่เป็นกำลังใจสำคัญยิ่งในการศึกษา

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นสิ่งบูชาพระคุณของบิดา มารดาผู้ให้กำเนิดที่ล่วงลับไปแล้ว บุรพจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ให้การอบรมสั่งสอน ให้คำปรึกษา คำแนะนำ รวมถึงเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร นาวิกโยธิน และอาสาสมัครรักษาความปลอดภัย ทั้งที่ยังคงปฏิบัติงานอยู่ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และได้เสียดสละชีพไปแล้วทุกท่าน ที่ให้ความคุ้มครองรักษาความปลอดภัยทั้งในเวลาปฏิบัติงานในโรงเรียน ตลอดจนเส้นทางเดินทางจากนราธิวาสถึงกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จการศึกษา

สุภา นามะสนธิ

มกราคม 2551

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฐ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
กรอบแนวคิดการวิจัย	6
สมมุติฐานการวิจัย	7
ขอบเขตการวิจัย	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	9
ประโยชน์ที่ได้รับ	10
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	11
แนวคิดในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา	12
บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	25
บทบาทในการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	36
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	50
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	58
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	58
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	59
การเก็บรวบรวมข้อมูล	61
การวิเคราะห์ข้อมูล	62

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	64
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	65
ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบบทบาทในการบริหารทั่วไปของกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นราธิวาส เขต 1	68
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหาร ทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่ศึกษานราธิวาส เขต 1	86
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	93
สรุปผลการวิจัย	93
อภิปรายผล	99
ข้อเสนอแนะ	104
บรรณานุกรม	107
ภาคผนวก	118
ก ราชานามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	119
ข สำเนาหนังสือขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย	121
ค สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทดลองเครื่องมือ	123
ง สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย	125
จ ข้อมูลประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกเป็นรายอำเภอและขนาด โรงเรียน	127
ฉ รายชื่อสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นราธิวาส เขต 1 ที่เป็นกลุ่มประชากร กลุ่มทดลอง (Try Out) และ กลุ่มตัวอย่าง	129

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ช ผลการเปรียบเทียบบทบาทในการบริหารทั่วไปของกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามรายชื่อย่อยในแต่ละด้าน.....	135
ซ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (แบบสอบถาม)	150
ญ ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (แบบสอบถาม)	160
ประวัติผู้วิจัย	162

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 การเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหาร ครู และชุมชนในการบริหารจัดการ การศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	20
ตารางที่ 2.2 การเปรียบเทียบบทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน	32
ตารางที่ 2.3 การเปรียบเทียบบทบาทหน้าที่ในการบริหารทั่วไปของสถานศึกษาขั้น พื้นฐานกับกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านที่ 1 การจัดทำนโยบาย และแผนการจัดการศึกษา	38
ตารางที่ 2.4 การเปรียบเทียบบทบาทหน้าที่ในการบริหารทั่วไปของสถานศึกษาขั้น พื้นฐานกับกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านที่ 2 การปรับปรุงและ พัฒนาคุณภาพการศึกษา	39
ตารางที่ 2.5 การเปรียบเทียบบทบาทหน้าที่ในการบริหารทั่วไปของสถานศึกษาขั้น พื้นฐานกับกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านที่ 3 การระดม ทรัพยากรเพื่อการศึกษา	43
ตารางที่ 2.6 การเปรียบเทียบบทบาทหน้าที่ในการบริหารทั่วไปของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานกับกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านที่ 4 การส่งเสริมความเข้มแข็งในชุมชน	46
ตารางที่ 2.7 การเปรียบเทียบบทบาทหน้าที่ในการบริหารทั่วไปของสถานศึกษาขั้น พื้นฐานกับกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านที่ 5 การสร้าง ความสัมพันธ์กับสถาบันอื่น ๆ ในชุมชนและท้องถิ่น	49
ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา	59
ตารางที่ 3.2 จำนวนเครื่องมือวิจัยที่เก็บได้จากกลุ่มตัวอย่าง	61

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.1 การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ ขนาดของสถานศึกษา และตำแหน่ง ของกรรมการสถานศึกษา	66
ตารางที่ 4.2 ระดับการมีบทบาทในการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนก เป็นภาพรวม	68
ตารางที่ 4.3 ระดับการมีบทบาทในการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านที่ 1 การจัดทำนโยบายและแผนการจัดการศึกษา จำแนกตามรายชื่อย่อย	69
ตารางที่ 4.4 ระดับการมีบทบาทในการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านที่ 2 การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา จำแนกตามรายชื่อย่อย	71
ตารางที่ 4.5 ระดับการมีบทบาทในการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านที่ 3 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา จำแนกตามรายชื่อย่อย	73
ตารางที่ 4.6 ระดับการมีบทบาทในการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านที่ 4 การส่งเสริมความเข้มแข็งในชุมชน จำแนกตามรายชื่อย่อย	75
ตารางที่ 4.7 ระดับการมีบทบาทในการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านที่ 5 การสร้างความสัมพันธ์กับสถาบันอื่น ๆ ในชุมชนและท้องถิ่น จำแนกตามรายชื่อย่อย	77
ตารางที่ 4.8 การเปรียบเทียบบทบาทการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 ในภาพรวมจำแนกตามประเภทของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	79

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.9 การเปรียบเทียบบทบาทการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 ตามรายชื่อย่อย ด้านที่ 1 การจัดทำนโยบายและแผนการศึกษา จำแนกตามประเภทของกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน	81
ตารางที่ 4.10 การเปรียบเทียบบทบาทการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามประเภทของกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานเป็นรายคู่ (ANOVA) ตามบทบาทรายด้าน ด้านที่ 1 การจัดทำนโยบาย และแผนการศึกษา	82
ตารางที่ 4.11 การเปรียบเทียบบทบาทการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามประเภทของกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานเป็นรายคู่ (ANOVA) ตามบทบาทรายด้าน ด้านที่ 2 การปรับปรุง และการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	83
ตารางที่ 4.12 การเปรียบเทียบบทบาทการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนก ตามประเภทของกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานเป็นรายคู่ (ANOVA) ตามบทบาทรายด้าน ด้านที่ 2 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา	84
ตารางที่ 4.13 การเปรียบเทียบบทบาทในการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 ใน ภาพรวม จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา	85
ตารางที่ 4.14 การวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทในการบริหาร ทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานราธิวาส เขต 1	86
ตารางที่ 5.1 จำนวนเครื่องมือที่เก็บได้จากกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดสถานศึกษา...	95

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
ภาพที่ 2.1 โครงสร้างการบริหารและจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน	16
ภาพที่ 2.2 ภาพรวมการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล	24

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

“...การศึกษา เป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างและพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ และคุณธรรมของบุคคล สังคมและบ้านเมืองใดให้การศึกษาที่ดีแก่เยาวชนได้อย่างครบถ้วน ล้วนพอดีเหมาะแก่ทุก ๆ ด้าน สังคมและบ้านเมืองนั้นก็จะมีพลเมืองที่มีคุณภาพ ซึ่งสามารถธำรงรักษาความเจริญมั่นคงของประเทศได้ และพัฒนาให้ก้าวหน้าต่อไปได้โดยตลอด ...” (กรมวิชาการ, 2543: พระบรมราโชวาท) จากพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ที่อัญเชิญมา ซึ่งให้เห็นถึงสำคัญของการศึกษาอันเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยพัฒนาคนในชาติ ให้มีความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะตรงตามความต้องการของชุมชน สังคม และประเทศชาติ ก่อให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า รวมทั้งการอยู่ร่วมกันในสังคมโลกอย่างสร้างสรรค์ และสันติสุข แนวทางการจัดการศึกษาที่ดีนั้นต้องมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพมนุษย์ โดยการให้การศึกษาด้วยวิธีการที่ถูกต้อง แต่เดิมระบบการศึกษาไทยเป็นระบบการบริหารจัดการศึกษาแบบรวมอำนาจเข้าสู่ส่วนกลางเป็นการวางรูปแบบการปฏิรูปการศึกษาในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 โดยทรงสถาปนากรมศึกษาธิการขึ้น ต่อมาได้พัฒนาเป็นกระทรวงศึกษาธิการในภายหลัง(รุ่ง แก้วแดง, 2542 : 285) การศึกษาในยุคนี้ถือว่าการจัดการศึกษาตามแบบตะวันตกที่เข้ามา เพื่อรองรับการพัฒนาประเทศตามแนวอุตสาหกรรม ภาพของการจัดการศึกษามีลักษณะเด่น คือ โรงเรียนเป็นศูนย์กลางของการศึกษา โรงเรียนจึงเป็นส่วนราชการที่มีลักษณะเป็นการรวมศูนย์ การตัดสินใจสั่งการ รูปแบบและกระบวนการ รวมทั้งหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ใช้เป็นมาตรฐานแบบเดียวกัน หลักสูตรการจัดการเรียนการสอนเป็นหลักสูตรเดียวกัน ครูได้รับการฝึกฝนเนื้อหาสาระจากเมืองหลวง และพื้นฐานสาระก็ได้รับการพัฒนาจากประเทศตะวันตกเป็นหลักสำคัญ (ไพฑูริย์ สินลารัตน์, 2542 : 15 – 16) กล่าวว่าการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทยในระบอบนั้นประสบความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจในระดับหนึ่ง โดยเฉพาะด้านปริมาณภายใต้บริบทหรือสภาวะแวดล้อม แต่ก็ยังมีปัญหาที่สั่งสมอยู่หลายประการ และเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นที่เริ่มพัฒนาในเวลาใกล้เคียงกันหรือภายหลังพบว่า การศึกษาไทยมีพัฒนาการที่ด้อยกว่าหลายประเทศทั้งปริมาณและคุณภาพ (รุ่ง แก้วแดง, 2542 : 245 – 250) โดยมีปัญหาที่สำคัญในการจัดการศึกษาหลายประการ ได้แก่ ความล่าช้า

ในการบริหารจัดการ โดยเฉพาะด้านการกระจายอำนาจทั้งในด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และการบริหารทั่วไป อันเนื่องมาจากการรวมศูนย์อำนาจเข้าสู่ส่วนกลาง ขาดการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของครู อาจารย์ ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คุณภาพการศึกษาค่อนข้างต่ำ โดยเฉพาะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในรายวิชาต่าง ๆ ความขาดแคลนทรัพยากรทางการศึกษา และปัญหาที่สำคัญยิ่งก็คือ ความเข้าใจผิดในบทบาทหน้าที่การจัดการศึกษา จากเดิมที่ให้ความสำคัญกับสถานศึกษามากกว่าผู้ปกครองและชุมชน (อุทัย บุญประเสริฐ, 2543 : 101 – 102)

กระทรวงศึกษาธิการจึงมีนโยบายการปฏิรูปการศึกษาเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว โดยปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารจากเดิม เป็นการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management : SBM) โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง และแสวงหาความร่วมมือจากชุมชน องค์กร และหน่วยงานต่าง ๆ โดยการศึกษาและวิเคราะห์สภาพชุมชน และท้องถิ่น รวมทั้งกำหนดแนวทางในการแสวงหาความร่วมมือในการจัดการศึกษา เปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมบริหารในรูปของคณะกรรมการสถานศึกษา รวมทั้งปรับแนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษา ที่พร้อมจะเข้าร่วมพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดประสิทธิผล ดังที่ ชีระเดช สุโข (2543: 31) กล่าวว่า ความสำเร็จในการปฏิรูปการศึกษานั้น ต้องมีกฎหมายรองรับ เน้นคุณภาพผู้เรียน ผู้นำประเทศสนับสนุน และประชาชนมีส่วนร่วม และ ประเวศ วะสี (2543: 69) กล่าวว่า ชุมชนท้องถิ่น คือ ฐานของสังคมทั้งหมดพร้อมทั้งนำชีวิตกับการศึกษามาอยู่ที่เดียวกัน สอดคล้องกับหลักการในการจัดการศึกษาตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งเป็นหลักการที่กำหนดขึ้นตามแนวคิดในการจัดการศึกษาเพื่อทุกคน ทุกฝ่าย (Education for All) และให้ทุกคน ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (All for Education) อันเป็นหลักการพื้นฐานที่ได้รับการยกย่องทั่วโลก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547 : 3)

การที่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 40 และรวมทั้งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 35 ให้สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามมาตรา 34 (2) เฉพาะที่เป็นโรงเรียนมีฐานะเป็นนิติบุคคล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547) ไว้เป็นการเฉพาะ แสดงให้เห็นว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความสำคัญ และจำเป็นต่อการจัดการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง สะท้อนการดำเนินงานตามแนวทางการกระจายอำนาจให้ทุกฝ่ายเข้ามามีบทบาท และมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในรูปแบบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อันประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนองค์กร

ศาสนาในท้องถิ่น ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนผู้ประกอบการ ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนครู และผู้บริหารสถานศึกษา ร่วมกันปฏิบัติตามบทบาทตามภารกิจ ที่กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ทั้งในงานบริหารวิชาการ งานบริหารงบประมาณ งานบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไปได้อย่างชัดเจน นับเป็นการสร้างรากฐาน และความเข้มแข็งให้กับ สถานศึกษา สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ได้มาตรฐาน และสามารถพัฒนาสถานศึกษา ชุมชนและท้องถิ่นได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืนต่อไป

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 เป็นหน่วยงานการศึกษาภายใต้การกำกับ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่ในการกำกับ ดูแล ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีรูปแบบการบริหารงานตาม ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 เพื่อให้ คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษาทั้ง 4 งาน คือ งานบริหารวิชาการ งานบริหาร งบประมาณ งานบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป แต่ในปัจจุบันปัญหาสถานการณ์ ความไม่สงบในพื้นที่ ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมาอย่างต่อเนื่องยาวนาน ส่งผลกระทบต่อการดำเนิน ชีวิตประจำวันของคนในพื้นที่ รวมถึงคุณภาพการศึกษาที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานในกลุ่มสาระ การเรียนรู้พื้นฐาน จากรายงานผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และผล การประเมินระดับเขตพื้นที่และระดับชาติ (National Test : NT) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 , 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 ปีการศึกษา 2548 พบว่า มีผลการประเมินในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยอยู่ในระดับดี เพียงร้อยละ 8.89 ส่วนระดับปรับปรุงร้อยละ 40.81 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์อยู่ในระดับดี ร้อยละ 8.07 ระดับปรับปรุงร้อยละ 37.02 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ระดับดีร้อยละ 9.09 ระดับปรับปรุงร้อยละ 31.69 และกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) อยู่ใน ระดับดีร้อยละ 5.04 และระดับปรับปรุงร้อยละ 48.56 (<http://www.naraed1.go.th>) จากผล การประเมินดังกล่าว จะเห็นได้ว่าในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และกลุ่มสาระการเรียนรู้ คณิตศาสตร์ซึ่งเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้พื้นฐานมีผลการประเมินอยู่ในระดับต่ำมาก ซึ่งอาจส่งผล กระทบในวงกว้างได้ในอนาคต หากยังไม่มีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้ลุล่วง สาเหตุหนึ่ง ของปัญหาเกิดจากบริบทของพื้นที่ที่มีลักษณะพิเศษ มีความหลากหลายเป็นพหุวัฒนธรรม ทั้งด้าน ภาษา ศาสนา วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี มีประชากรนับถือศาสนาอิสลาม 87 % ศาสนาพุทธ 12 % ศาสนาคริสต์ และอื่นๆ 1 % ส่งผลให้การพูด อ่าน และเขียนภาษาไทยของ ประชากรเป็นไปได้น้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดปัตตานีและจังหวัดยะลา (<http://www.pocnara.go.th>) ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้นส่งผลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งด้านการศึกษา

และหน่วยงานด้านความมั่นคงพยายามหาทางแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้ลุล่วงอย่างรวดเร็ว เห็นได้จากการสัมมนาสถานการณ์ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ : ผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาในพื้นที่ เมื่อวันที่ 7 เมษายน 2550 ที่จังหวัดสงขลา ได้ข้อสรุปในประเด็นปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของพื้นที่ คือ ยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของคนในพื้นที่ (วิจิตร ศรีสอาด, 2550 : <http://www.thaigov.go.th>) ต่อมาได้มีมติในที่ประชุมคณะรัฐมนตรี (ครม.) นัดพิเศษ เมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน 2549 พิจารณาให้เป็นจังหวัดนราธิวาสเป็นจังหวัดที่อยู่ในเขตพัฒนาพื้นที่พิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ร่วมกับจังหวัดยะลา ปัตตานี สตูล และ 4 อำเภอในจังหวัดสงขลา (<http://www.thaigov.go.th>) ซึ่งการให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาคือความไม่สงบในพื้นที่ เพื่อให้การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 รวมถึงกฎกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ที่เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในรูปแบบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ถือได้ว่าเป็นแนวทางสำคัญที่จะพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีส่วนร่วมในการบริหารทั่วไปที่มีบทบาทหลักในการส่งเสริม และสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาโดยตรง

การบริหารทั่วไปในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นับเป็นงานที่มีความสำคัญเป็นอันมากต่อการจัดระบบองค์กร มีขอบข่ายภารกิจในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องและใกล้ชิดกับผู้รับบริการ รวมทั้งชุมชนและท้องถิ่น โดยมีบทบาทหลักในการประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และการบริการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการบริหารการศึกษาทุกรูปแบบ มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริมในการบริหารและจัดการศึกษาตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก โดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ รวมทั้งประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และผลงานของสถานศึกษาต่อสาธารณชน ซึ่งจะก่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เจตคติที่ดี สร้างความเลื่อมใส ศรัทธา และพร้อมให้การสนับสนุนการจัดการศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547) มีผู้สนใจทำการศึกษาและวิจัยอย่างหลากหลาย ถึงแม้จะมีได้เป็นการค้นคว้าด้านการบริหารทั่วไป ตามที่กำหนดไว้ในในคู่มือการปฏิบัติงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2546 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547:14-16) โดยตรง แต่ก็พบว่ามีความสอดคล้องและเกี่ยวข้องกันอยู่หลายประการ ดังที่อรพรรณ พรสิมา (2546: ข) ได้ศึกษารูปแบบการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน : ประสบการณ์ที่คัดสรร โรงเรียนในโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน กล่าวว่า การบริหารทั่วไปเป็นงานด้านหนึ่งที่ประสบผลสำเร็จสูงสุดของโรงเรียนในโครงการ มีการกระจายอำนาจตัดสินใจค่อนข้างสูง

เพราะไม่ต้องยึดโยงกับกฎหมายเฉพาะ เหมือนกับการบริหารงานบุคคล และการบริหารงบประมาณ สอดคล้องงานวิจัยของไพโรจน์ ไสยศศรี (2549 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาสภาพการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 พบว่า สภาพการปฏิบัติงานในภาพรวมด้านงานบริหารทั่วไปอยู่ในระดับมาก แต่อย่างไรก็ตามการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาด้านการบริหารทั่วไปของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจนถึงปัจจุบัน ยังพบปัญหาหลายด้าน เนื่องมาจากความแตกต่างตามบริบทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เช่น การขาดความรู้ความเข้าใจในการบริหารการศึกษา ขาดความชัดเจนในบทบาทหน้าที่ (อุทัย บุญประเสริฐ, 2543) เป็นต้น ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จึงเห็นว่าบทบาทในการบริหารทั่วไปของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง และมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องบทบาทในการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ว่า กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในแต่ละประเภท และปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาที่ต่างขนาดกัน มีระดับของบทบาทในการบริหารทั่วไปมากน้อยเพียงใด เพื่อนำผลที่ได้ไปเป็นแนวทางในการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่เป็นอุปสรรค ตลอดจนเป็นข้อมูลในการพัฒนาบทบาทการบริหารงานด้านอื่น ๆ ในสถานศึกษาของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีความเหมาะสม มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาบทบาทในการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

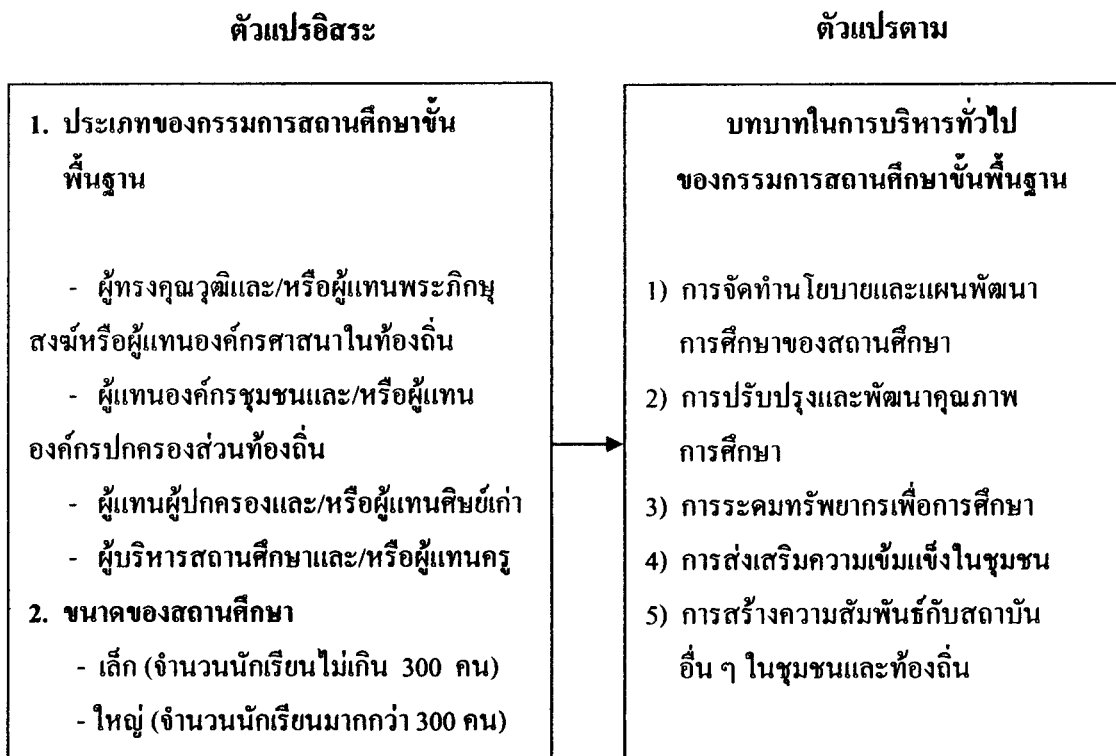
2.2 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทในการบริหารงานทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำแนกตามประเภทของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.3 เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทในการบริหารงานทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

2.4 เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับบทบาทในการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง บทบาทในการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 ผู้วิจัยได้ใช้ขอบข่ายและภารกิจการบริหาร และจัดการสถานศึกษาด้านการบริหารทั่วไป จากคู่มือการปฏิบัติงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2547 และคู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2547 เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. สมมติฐานการวิจัย

4.1 กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่างประเทศกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการมีบทบาทในการบริหารทั่วไปแตกต่างกัน

4.2 กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการมีบทบาทในการบริหารทั่วไปแตกต่างกัน

5. ขอบเขตของการวิจัย

5.1 ขอบเขตของเนื้อหาวิชา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาบทบาทในการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 โดยศึกษาจากระดับการมีบทบาทในการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 ตามกรอบแนวคิด 5 ด้าน คือ 1) การจัดทำนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา 2) การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา 3) การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา 4) การส่งเสริมความเข้มแข็งในชุมชน และ 5) การสร้างความสัมพันธ์กับสถาบันอื่น ๆ ในชุมชนและท้องถิ่น

5.2 ประชากร

ประกอบด้วย กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 ปีการศึกษา 2550 จาก 157 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทนองค์กรศาสนาในท้องถิ่น จากโรงเรียนขนาดเล็กโรงเรียนละ 3 คน รวม 363 คน จากโรงเรียนขนาดใหญ่โรงเรียนละ 9 คน รวม 324 คน รวมทั้งหมด 687 คน ผู้แทนองค์กรชุมชนและผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากโรงเรียนขนาดเล็กโรงเรียนละ 2 คน รวม 242 คน จากโรงเรียนขนาดใหญ่โรงเรียนละ 2 คน รวม 72 คน รวมทั้งหมด 314 คน ผู้แทนผู้ปกครองและผู้แทนศิษย์เก่า จากโรงเรียนขนาดเล็กโรงเรียนละ 2 คน รวม 242 คน จากโรงเรียนขนาดใหญ่โรงเรียนละ 2 คน รวม 72 คน รวมทั้งหมด 314 คน ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้แทนครู จากโรงเรียนขนาดเล็กโรงเรียนละ 2 คน รวม 242 คน จากโรงเรียนขนาดใหญ่โรงเรียนละ 2 คน รวม 72 คน รวมทั้งหมด 314 คน รวมเป็นกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 1,089 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 540 คน รวมทั้งหมด 1,629 คน

5.3 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานราธิวาส เขต 1 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 113 โรงเรียน จำแนกเป็นสถานศึกษาขนาด เล็ก จำนวน 87 โรงเรียน และสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 26 โรงเรียน ซึ่งได้จากการกำหนด ขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครืองซีและมอร์แกน (อ้างในธานินทร์ ศิลป์จารุ 2549 : 50) ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 จากนั้นผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจงได้กลุ่มตัวอย่าง ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาต่างขนาดกันประเภทละ 1 คนต่อ 1 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิและ/หรือผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทนองค์กรศาสนาในพื้นที่ จากสถานศึกษาขนาด เล็ก จำนวน 87 คน และสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 26 คน รวม 113 คน ผู้แทนองค์กร ชุมชนและ/หรือผู้แทนองค์กรปกครองส่วนรวม 113 คน ผู้แทนผู้ปกครองและ/หรือผู้แทนศิษย์เก่า จากสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 87 คน และสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 26 คน รวม 113 คน ผู้บริหารสถานศึกษาและ/หรือผู้แทนครู จากสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 87 คน และ สถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 26 คน รวม 113 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 452 คน

5.4 ตัวแปร

5.4.1 ตัวแปรอิสระ

- 1) ประเภทของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย
 - (1) ผู้ทรงคุณวุฒิและ/หรือผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทนองค์กรศาสนา ในพื้นที่
 - (2) ผู้แทนองค์กรชุมชนและ/หรือผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 - (3) ผู้แทนผู้ปกครองและ/หรือผู้แทนศิษย์เก่า
 - (4) ผู้บริหารสถานศึกษา และ/หรือผู้แทนครู
- 2) ขนาดของสถานศึกษา ประกอบด้วยสถานศึกษาขนาดเล็ก (จำนวน นักเรียนไม่เกิน 300 คน) และสถานศึกษาขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียนเกินกว่า 300 คนขึ้นไป)

5.4.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ บทบาทในการบริหารทั่วไปตามขอบข่ายและภารกิจ การบริหารและจัดการสถานศึกษา จากคู่มือการปฏิบัติงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2547 และคู่มือ การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2547 ซึ่งได้กำหนด บทบาทหน้าที่ ภารกิจ และความรับผิดชอบของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ จำนวน 5 ด้าน ดังนี้

- 1) การจัดทำนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา
- 2) การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 3) การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
- 4) การส่งเสริมความเข้มแข็งในชุมชน
- 5) การสร้างความสัมพันธ์กับสถาบันอื่น ๆ ในชุมชนและท้องถิ่น

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 บทบาทในการบริหารทั่วไป หมายถึง อำนาจหน้าที่ของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามขอบข่ายและภารกิจการบริหารและจัดการสถานศึกษา ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 โดยมีบทบาทหลักในการประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกรูปแบบ จำนวน 5 ด้าน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547) ดังนี้

- 6.1.1 การจัดทำนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา
- 6.1.2 การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 6.1.3 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
- 6.1.4 การส่งเสริมความเข้มแข็งในชุมชน
- 6.1.5 การสร้างความสัมพันธ์กับสถาบันอื่น ๆ ในชุมชนและท้องถิ่น

6.2 กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง องค์กรบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ และความรับผิดชอบในงานตามบทบาทหน้าที่ที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน แบ่งเป็น 4 ประเภท ดังนี้

- 1) ผู้ทรงคุณวุฒิและ/หรือผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทนองค์กรศาสนาในพื้นที่
- 2) ผู้แทนองค์กรชุมชนและ/หรือผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 3) ผู้แทนผู้ประกอบการและ/หรือผู้แทนศิษย์เก่า
- 4) ผู้บริหารสถานศึกษาและ/หรือผู้แทนครู

6.3 ขนาดของสถานศึกษา หมายถึง ตัวแปรที่มีผลต่อความต้องการและการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ข้อ 1 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547 : (8)) แบ่งออกเป็น 2 ขนาด คือ

6.3.1 ขนาดเล็ก มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 300 คน

6.3.2 ขนาดใหญ่ มีจำนวนนักเรียนมากกว่า 300 คนขึ้นไป

6.4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 หมายถึง ส่วนราชการที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ปรับปรุงแก้ไขการกำหนดเขตพื้นที่การศึกษาเพิ่มเติม พ.ศ. 2550 ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ (<http://www.naraed1.go.th>) มีภารกิจในการกำกับ ดูแล ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการจัดศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขต 5 อำเภอ คือ อำเภอเมืองนราธิวาส อำเภอช้างอ อำเภอบาเจาะ อำเภอรือเสาะ และอำเภอศรีสาคร

6.5 เขตพัฒนาพื้นที่พิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ หมายถึง พื้นที่ที่เกิดจากมติคณะรัฐมนตรีในที่ประชุมคณะรัฐมนตรี (กรม.) นัดพิเศษ ให้พื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วยจังหวัดนราธิวาส ยะลา ปัตตานี สตูล และ 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา (อ.จะนะ อ.นาทวี อ.สะบ้าย้อย และ อ.เทพา) (<http://www.thaigov.go.th>) เพื่อแก้ไขปัญหาสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ โดยมีระยะเวลาไม่เกิน 3 ปี (มกราคม 2550 – ธันวาคม 2552) (http://www.jeddah.thaiembassy.org/whitepp/sp_eco_zone.pdf)

7. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ สามารถนำผลจากการศึกษาค้นคว้าไปใช้ประโยชน์ได้ ดังนี้

7.1 ผลการวิจัยทำให้ได้รับทราบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทในการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

7.2 ผลการวิจัยใช้เป็นข้อมูลให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษานำไปประยุกต์ใช้ในการจัดทำนโยบายและแผนการจัดการศึกษา รวมทั้งการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษา รวมทั้งยุทธศาสตร์การบริหารเขตพัฒนาพื้นที่พิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้

7.3 ผลการวิจัยใช้เป็นข้อมูลให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาส่งเสริม สนับสนุนให้กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถปฏิบัติงานตามบทบาทได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

7.4 ผลการวิจัยใช้เป็นแนวทางให้กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นำไปใช้ในการแก้ไขปรับปรุงการปฏิบัติงานตามบทบาทที่ได้รับมอบหมาย ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา พื้นที่ ชุมชนและท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาบทบาทในการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาวรรณกรรม
แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยจะนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. แนวคิดในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา
 - 1.1 ความเป็นมาของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 1.2 ภารกิจการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 1.3 โครงสร้างการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 1.4 การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
 - 1.5 การบริหารโรงเรียนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 1.6 การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล
2. บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 2.1 ความหมายเกี่ยวกับบทบาท
 - 2.2 ความหมายและความสำคัญของคณะกรรมการสถานศึกษา
 - 2.3 ความเป็นมาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 2.4 บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. บทบาทในการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 3.1 การจัดทำนโยบายและแผนการจัดการศึกษา
 - 3.2 การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา
 - 3.3 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
 - 3.4 การส่งเสริมความเข้มแข็งในชุมชน
 - 3.5 การสร้างความสัมพันธ์กับสถาบันอื่น ๆ ในชุมชนและท้องถิ่น
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. แนวคิดในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา

1.1 ความเป็นมาของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในอดีตแหล่งเรียนรู้สำคัญของประชาชน คือ ครอบครัว วัด และชุมชน โดยกระบวนการเรียนรู้ในชุมชนจะถ่ายทอดความรู้ ค่านิยม และวิถีการดำรงชีวิตด้วยการสืบทอดภูมิปัญญาจากรุ่นพ่อแม่ไปสู่รุ่นลูกหลาน สะสมและพัฒนาเป็นองค์ความรู้ ต่อมาได้มีการตั้งโรงเรียนเป็นแหล่งถ่ายทอดความรู้ตามแนวทางและนโยบายการจัดการศึกษาโดยรัฐเรื่อยมาจนก้าวเข้าสู่ยุคแห่งการปฏิรูปการศึกษาอันเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ ดังนี้

อุทัย บุญประเสริฐ (2543 : (ณ)) พบว่า ปัญหาสำคัญของการบริหารการศึกษาในภาพรวมของกระทรวงศึกษามีอยู่หลายประการ ได้แก่ การรวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลาง ขาดความเป็นเอกภาพ ขาดประสิทธิภาพในระบบการประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ขาดการมีส่วนร่วม ขาดการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง รวมทั้งขาดความเชื่อมโยงกับองค์กรในชุมชนและท้องถิ่น

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2543 : 50/2) พบว่า สภาพปัญหาการจัดการศึกษาของไทยในปัจจุบันมาจากขาดการกระจายอำนาจไปสู่โรงเรียน ทำให้เกิดความล่าช้าในการบริหารจัดการ ขาดการมีส่วนร่วมของครู อาจารย์ ผู้ปกครอง ชุมชนและท้องถิ่น คุณภาพของการจัดการศึกษาโดยเฉพาะผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในรายวิชาต่าง ๆ ค่อนข้างต่ำ รวมทั้งปัญหาด้านหลักสูตร งบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษา

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2547 : 2) กล่าวว่า ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมากระแสความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในสังคมโลก ก่อให้เกิดผลกระทบและปัญหาต่าง ๆ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ความเสื่อมของวัฒนธรรมและศีลธรรม รวมทั้งระบบการศึกษาไม่มีบทบาทหรือพลังเพียงพอที่จะพัฒนาศักยภาพของคนให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงได้ อันเนื่องมาจากประชากรขาดทักษะการคิด ไม่สามารถเชื่อมโยงประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อการดำเนินชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ

จากสภาพปัญหาและความจำเป็นดังกล่าวจึงนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษา เพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพเหมาะสมกับการพัฒนาสังคมไทย และการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก โดยมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการศึกษา ดังนี้

พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้มีการปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ โดยบัญญัติไว้ในมาตรา 6 และมาตรา 23 เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ

สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข นอกจากนั้นยังกำหนดให้การจัดการศึกษาทั้งในระบบ การจัดการศึกษานอกระบบ และการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2542 : 12)

แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545 – 2549 ได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการพัฒนาคนอย่างรอบด้านและสมดุล เพื่อเป็นฐานของการพัฒนาตามแนวนโยบายเพื่อการดำเนินการที่สำคัญ คือ ให้มีการพัฒนาคนได้มีโอกาสเรียนรู้ตั้งแต่แรกเกิดจนตลอดชีวิต ปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ปลุกฝังและเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ รวมถึงการพัฒนากำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อการพึ่งพาตนเอง และเพิ่มสมรรถนะการแข่งขันในระดับนานาชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2545 : 37 – 56)

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นรูปแบบการจัดการศึกษาที่ได้มาจากการปฏิรูปการศึกษา เพื่อแก้ไขปัญหาคุณภาพของประชากร รวมทั้งระบบการจัดการศึกษา และเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความเป็นไทย มีศักยภาพในการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขต่อไป

1.2 การจัดการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการบริหารเพื่อให้เกิดการบริการที่ดีแก่ผู้เข้ารับบริการ คือ นักเรียน และผลจากการบริการ คือ ผู้รับบริการจะเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ หรือตามที่สังคมต้องการ ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของภารกิจสถานศึกษาเอาไว้ (บุญชิต งามสง่า, 2545: 10-13) ดังนี้

รุ่ง แก้วแดง (2544: 45) ได้เสนอแนะการกำหนดภารกิจของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับจุดเน้นความสำคัญด้านวิชาการเป็นอันดับหนึ่ง ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยได้เสนอแนะไว้ 2 รูปแบบ คือ

แบบที่ 1 ใช้ฐานแบบเดิมกำหนดไว้ 6 งาน แต่ปรับเปลี่ยนเพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยมีภารกิจหลัก คือ งานวิชาการที่เน้นการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นศูนย์กลางของภารกิจหลักทั้งหลาย

แบบที่ 2 การกำหนดภารกิจใหม่ โดยแบบเดิมเน้นงานเป็นตัวตั้ง แต่ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เน้นคนหรือกลุ่มคนเป็นตัวตั้ง จึงแบ่งภารกิจออกเป็นกลุ่มใหญ่ ๆ ได้ 3 กลุ่มงาน คือ

กลุ่มที่ 1 ภารกิจด้านการเรียนรู้ เป็นภารกิจที่สำคัญที่สุดของสถานศึกษา ผู้ที่ปฏิบัติภารกิจนี้ คือ ผู้เรียน

กลุ่มที่ 2 ภารกิจด้านการสอน เป็นภารกิจของกลุ่มครูและบุคลากร รวมถึงภูมิปัญญาในชุมชนที่ต้องเข้ามาช่วยในการเรียนการสอน นอกจากนี้อาจจะต้องดูแลเรื่องการบริหารงานบุคคลและกิจการที่เกี่ยวข้องกับผู้สอนทั้งหมดด้วย

กลุ่มที่ 3 ภารกิจด้านการบริหาร ซึ่งก็คืองานที่เป็นภารกิจของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และบุคลากรสายสนับสนุนทั้งหมด ซึ่งจะเป็นคนดูแลกลุ่มงานเดิม ได้แก่ งานบริหารทั่วไป งานการเงิน พัสดุ อาคารสถานที่

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543: 30 – 41, อ้างถึงในสุรพัศ ชาดิธรรมรักษา) กำหนดภารกิจของสถานศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ ดังนี้

1. นำนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม
2. ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการประจำปี
3. จัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการของท้องถิ่นและคุณลักษณะอันพึงประสงค์
4. พัฒนาปรับปรุงการดำเนินการตามแผนให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติมากขึ้น
5. ประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองเพื่อให้เด็กได้เรียนจนจบหลักสูตรการศึกษาภาคบังคับ
6. จัดให้เด็กพิการ เด็กด้อยโอกาสและเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เข้าเรียนและได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ
7. กำหนดแนวทางการบริหารงานในด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป
8. จัดหาวิทยากรภายนอก และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยสอนในเรื่องเกี่ยวกับวิชาการ ตลอดจนจัดกิจกรรมเพื่อสืบสานจารีตประเพณี และวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ
9. พัฒนาสถานศึกษาให้เป็นแหล่งที่จะศึกษาหาความรู้ และเข้าร่วมจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนและท้องถิ่น

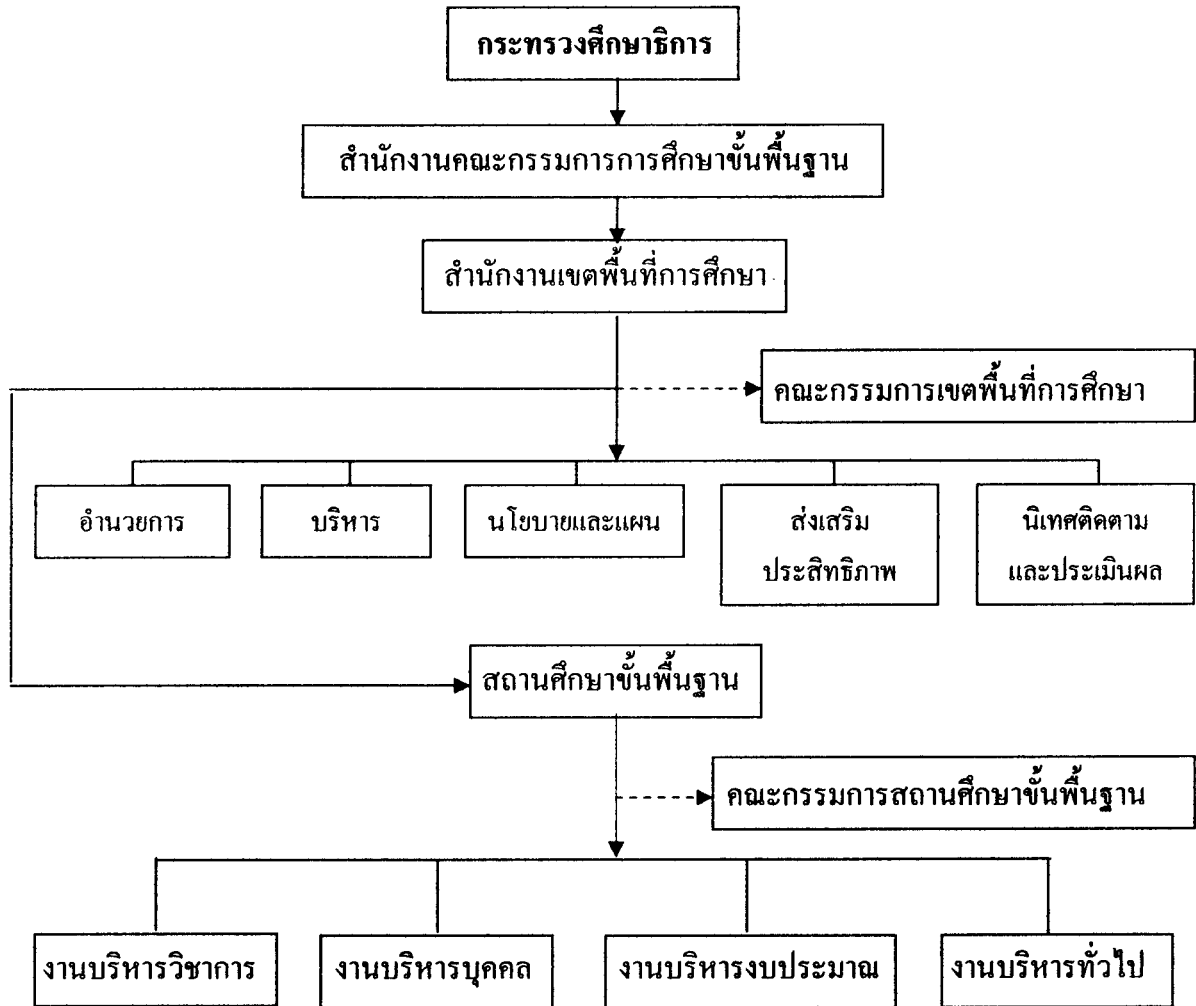
10. รายงานผลการดำเนินการประจำปีของสถานศึกษาให้สาธารณชนได้ทราบ โดยใช้สื่อต่าง ๆ

11. เสนอรายชื่อบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมเพื่อแต่งตั้งเป็นที่ปรึกษาและ/หรือ คณะกรรมการ

12. ประสานความร่วมมือกับคณะกรรมการสถานศึกษา ที่ปรึกษาและ/หรือ คณะทำงานเพื่อให้การดำเนินการในภารกิจที่ได้รับมอบหมาย

สรุปได้ว่า บทบาทหน้าที่ และภารกิจของสถานศึกษาดังกล่าวข้างต้น สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 ข้อ 13 จำนวน 12 ข้อ โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ตามโครงสร้างการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1.3 โครงสร้างการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ภาพที่ 2.1 โครงสร้างการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 : 2549

1.4 การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management)

1.4.1 ความหมายของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

การจัดการศึกษาตามหลักการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management) มีนักการศึกษาได้ให้แนวคิดไว้อย่างหลากหลาย เช่น

ประยูร ศรีประสาธน์ (2545 : 195) ได้เสนอแนวคิดไว้ว่า การศึกษาเป็นเรื่องที่ต้องเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนรับผิดชอบ ประชาชนในท้องถิ่นต้องรับรู้การเข้ามามีส่วนร่วมในการรับภาระ มีการจัดระเบียบในการทำงานให้ประสานสัมพันธ์กัน มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ และรับรู้อุปสรรคที่ของกันและกัน การมีส่วนร่วม (Participation) ของประชาชนในการบริหารการศึกษา จะก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้อง (Commitment) ต่อองค์กรหรือภารกิจที่ตนเองมีส่วนร่วม ซึ่งจะทำงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยมากขึ้น

อุทัย บุญประเสริฐ (2546 : 46) กล่าวว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management) คือ รูปแบบการบริหารที่ยึดโรงเรียนเป็นศูนย์กลางการบริหารจัดการ หรือเป็นฐานในการคิด และดำเนินการตามกระบวนการบริหารของโรงเรียน มีการกระจายอำนาจการบริหารสู่โรงเรียนโดยตรง และให้โรงเรียนดูแลรับผิดชอบการบริหารจัดการด้วยตนเอง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542 : 4) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง การบริหารและการจัดการศึกษาที่หน่วยปฏิบัติ โดยมีโรงเรียนเป็นฐาน หรือเป็นองค์กรหลักในการจัดการศึกษา ซึ่งจะต้องมีการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังโรงเรียน ให้โรงเรียนมีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ มีความอิสระคล่องตัวในการบริหารจัดการ ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และการบริหารทั่วไป ภายใต้คณะกรรมการโรงเรียน (School Board) หรือ School Committee หรือ School Council ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนนักเรียน และผู้บริหารโรงเรียน เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปโดยมีส่วนร่วม และตรงตามความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชนมากที่สุด

กรมสามัญศึกษา (2545: 9) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน คือ แนวคิดทางการบริหาร และการจัดการศึกษาที่มุ่งให้สถานศึกษาเป็นองค์กรหลักในการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ ภายใต้กรอบของกฎหมายที่กำหนด โดยมีการกระจายอำนาจการตัดสินใจที่จะพัฒนานโยบาย วัตถุประสงค์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ของสถานศึกษา และร่วมมือดำเนินการทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และการบริหารทั่วไป โดยบุคคล

ที่มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างเท่าเทียมกัน โดยมุ่งเน้นผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบที่เกิดขึ้นกับ ผู้เรียนเป็นสำคัญ ภายใต้การมีส่วนร่วม และการตรวจสอบของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2541 : 37, 40) ใช้คำว่า การบริหารแบบมีฐาน มิโรงเรียน และได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management) เป็นการบริหารที่ให้โรงเรียนมีความเป็นอิสระ (autonomy) มากขึ้น ให้ครู ผู้ปกครอง นักเรียน ผู้แทนชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแบบมีส่วนร่วม (participatory decision-making) โดยมุ่งให้อำนาจแก่คณะกรรมการโรงเรียนใน 3 เรื่อง คือ งบประมาณ บุคลากร หลักสูตร

อุทัย บุญประเสริฐ (2545 : 1) กล่าวว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นกลยุทธ์ในการปรับปรุงการศึกษา โดยเปลี่ยนอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจจากส่วนกลาง ไปยังแต่ละโรงเรียน โดยให้กรรมการโรงเรียนซึ่งประกอบด้วยผู้ปกครอง ครู สมาชิกในชุมชน ได้มีอำนาจในการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน มีหน้าที่ และความรับผิดชอบในการตัดสินใจ ที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณ บุคลากร และวิชาการ โดยให้เป็นไปตามความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

จากแนวคิดที่นักวิชาการการศึกษาได้ให้ไว้ข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management) เป็นรูปแบบการบริหารและจัดการศึกษา ที่เน้นที่หน่วยปฏิบัติ มุ่งเน้นการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาไปสู่สถานศึกษาโดยตรง ให้มี อำนาจหน้าที่ที่ความรับผิดชอบ มีความเป็นอิสระ และคล่องตัวในการตัดสินใจ โดยยึดหลักการ มีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ตัวแทนผู้ปกครอง และชุมชน ผู้แทนครู ผู้ทรงคุณวุฒิ ร่วมกันบริหารสถานศึกษาในด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และการบริหารทั่วไป ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน มากที่สุด

1.4.2 การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การปฏิรูประบบบริหารการศึกษาที่เปลี่ยนจากการสั่งการจากบนลงล่าง (top - down) เป็นการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาให้ท้องถิ่นและสถานศึกษามีอิสระ ในการบริหารจัดการการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้น เป็นแนวความคิดที่ประเทศ สหรัฐอเมริกาได้ริเริ่มมาในช่วงทศวรรษ 1970 และบางประเทศได้เริ่มดำเนินการในช่วงปลาย ทศวรรษ 1980 เช่น สหราชอาณาจักรเริ่มปฏิรูประบบการบริหารการศึกษาในปี 1987 รวมทั้ง ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ในปี 1989 เป็นต้น ประเทศไทยก็อยู่ในระหว่างการดำเนินการ นำแนวคิดดังกล่าวมาใช้ ดังจะเห็นได้จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ในมาตรา 36 – 39 สะท้อนให้เห็นถึงการยอมรับหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เช่น การกระจายอำนาจการศึกษา โดยให้ประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตพื้นที่การศึกษา คณะกรรมการบริหารโรงเรียน ฯลฯ เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม เช่นเดียวกับหลาย ๆ ประเทศทั่วโลก (บุญชิต งามสง่า, 2545: 15-16) นอกจากนี้ยังมีนักการศึกษา ได้ให้ความสำคัญในการนำรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมาใช้ในการจัดการศึกษาดังนี้

การบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management)

ให้ประโยชน์หลายประการ (<http://www.onec.go.th>) ดังนี้

1. เปิดโอกาสให้ผู้มีความสามารถในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการตัดสินใจเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน

2. ให้ชุมชนมีสิทธิมีเสียงในการตัดสินใจที่สำคัญ

3. ให้ความสำคัญกับการตรวจสอบเพื่อการตัดสินใจ

4. นำไปสู่ความคิดสร้างสรรค์ที่กว้างขวางในการออกแบบงาน/โครงการ

5. ปรับวิธีการจัดสรรทรัพยากรเพื่อสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาของแต่ละ

สถานศึกษา

6. นำไปสู่การจัดสรรงบประมาณที่แท้จริง ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและครู ได้มีความตระหนักในสถานภาพทางการเงินของสถานศึกษา การจำกัดการใช้จ่าย และค่าใช้จ่ายที่ใช้ในโครงการต่าง ๆ

7. เพิ่มขวัญกำลังใจให้ครูและอบรบปลูกฝังการเป็นผู้นำใหม่ในทุกระดับ

นรา สมประสงค์ (2548: 45) กล่าวว่า บทบาทของผู้บริหาร ครู และชุมชน

ในการบริหารจัดการศึกษาที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน ต้องใช้เวลาในการสร้างความเข้าใจ

ความตระหนัก และยอมรับในการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เนื่องจากบทบาทของผู้บริหาร ครู และ

ชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน จะมีความแตกต่างจากการบริหารการศึกษาแบบเดิม ซึ่งพิจารณาได้จากตารางที่ 2.1 ดังนี้

ตารางที่ 2.1 การเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหาร ครู และชุมชนในการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

บทบาทของ	รูปแบบการบริหารแบบเดิม	รูปแบบการบริหาร SBM
ผู้บริหาร	<ul style="list-style-type: none"> - รับคำสั่งจากส่วนกลางตั้งแต่งานวิชาการ หลักสูตร งบประมาณ บุคลากรและทรัพยากรเพื่อการศึกษา - การแก้ปัญหาต้องเสนอเรื่องตามลำดับชั้น 	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นแบบผู้นำการพัฒนา โดยอาศัยความร่วมมือจากคณะกรรมการ มีอิสระ และ คล่องตัวในการบริหารจัดการควบคู่กับความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ - แก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ตัดสินใจเอง โดยใช้กระบวนการกลุ่มและข้อมูลสารสนเทศ และกระบวนการตัดสินใจ
ครู	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นผู้ปฏิบัติตามคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นทุกกรณี 	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นผู้ร่วมงาน ร่วมตัดสินใจ เป็นนักพัฒนาและนักปฏิบัติร่วมกับผู้บริหารและคณะกรรมการนโยบายวางแผน พัฒนาระยะยาว (School Charter) และแผนปฏิบัติการประจำปี - การทำงานที่มีระบบ สามารถเขียนรายงานความก้าวหน้าเป็นการสรุปการทำงานของตนเองได้ (SSR:Self Study Report)
ผู้ปกครองและชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นผู้รับบริการจากโรงเรียนทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ 	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นทั้งผู้ให้ ผู้รับ ผู้ร่วมหุ้นทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ช่วยเหลือ ดูแล ทรัพยากรบุคคลในโรงเรียน ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา

ที่มา : นรา สมประสงค์ (2548 : 45)

สรุปได้ว่า การบริหารและจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากส่วนกลางหรือเขตการศึกษาโดยตรง ให้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ มีความเป็นอิสระ และคล่องตัวในการตัดสินใจในการบริหารจัดการ การสั่งการเกี่ยวกับกับบริหารโรงเรียน ทั้งด้านหลักสูตร การเงิน การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป โดยมีคณะกรรมการร่วมกันบริหารโรงเรียน ให้สอดคล้องและเป็นไปตามความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชนมากที่สุด

1.5 การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล

1.5.1 ความเป็นมาของสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล

การปฏิรูปการศึกษามีความมุ่งหมายที่จะจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีความสามารถและมีความสุข การดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นที่จะต้องมีการกระจายอำนาจ และให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นไปตามหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ดังปรากฏในบทบัญญัติมาตรา 39 ที่ว่า “กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง” จากบทบัญญัตินี้ดังกล่าว ส่งผลให้สถานศึกษามีความคล่องตัว มีอิสระในการบริหารจัดการ เป็นไปตามหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management : SBM) ซึ่งจะเป็นการสร้างรากฐานและความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษาสามารถจัดการการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ได้มาตรฐาน และสามารถพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง จากแนวคิดดังกล่าวรัฐจึงให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคล โดยบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 35 ว่า “สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามมาตรา 34(2) เฉพาะที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล เมื่อมีการขุบเลิกสถานศึกษาตามวรรคหนึ่ง ให้ความเป็นนิติบุคคลสิ้นสุดลง”

1.5.2 ความหมายของนิติบุคคล

นิติบุคคล ตามความหมายในคู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล (กระทรวงศึกษาธิการ : 2547) ได้ให้ความหมายไว้ว่า นิติบุคคลเป็นบุคคลที่กฎหมายสมมุติขึ้น เพื่อให้มีสิทธิ หน้าที่ และสามารถทำกิจการอันเป็นกอนิติสัมพันธ์กับบุคคลอื่นด้วยในของวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ นิติบุคคลแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. **นิติบุคคลที่เป็นกฎหมายเอกชน** หมายถึง นิติบุคคลที่เกิดขึ้นตาม บทบัญญัติประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยจะเกิดขึ้นเมื่อกลุ่มบุคคลธรรมดาด้วยกัน ทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง และเพื่อให้ดำเนินกิจการนั้น ๆ ได้ นิติบุคคลจำเป็นจะต้องมี ทรัพย์สินและสามารถทำนิติกรรมต่าง ๆ ได้ ดังนั้นกฎหมายจึงกำหนดให้บุคคลดังกล่าวจดทะเบียน เพื่อจัดตั้งนิติบุคคลขึ้นตามกฎหมาย และดำเนินกิจการภายใต้นิติบุคคลเพียงคนเดียว เพื่อ ประโยชน์ของเอกชน และไม่มีการใช้อำนาจมหาชน

2. **นิติบุคคลตามกฎหมายมหาชน** หมายถึง นิติบุคคลที่เกิดขึ้นตาม กฎหมายมหาชน กล่าวคือ มีพระราชบัญญัติหรือกฎหมายลำดับรองที่อาศัยอำนาจจาก พระราชบัญญัติกำหนดให้จัดตั้งขึ้นเป็นการเฉพาะ นิติบุคคลตามกฎหมายมหาชนจึงดำเนินกิจกรรม ที่เป็นบริการสาธารณะ และมีการใช้อำนาจมหาชน เช่น กระทรวง ทบวง กรม องค์การมหาชน ของรัฐ เทศบาล วัด เป็นต้น

1.5.3 อำนาจหน้าที่ของสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล

ในกรณีของสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดเขตพื้นที่ การศึกษาได้รับสถานภาพเป็นนิติบุคคล โดยบทบัญญัติในมาตรา 35 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบ บริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 สถานศึกษาสามารถกระทำการกิจกรรมต่าง ๆ ได้ ด้วยตนเองภายในขอบเขตวัตถุประสงค์ มีสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะใหญ่ ๆ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547: 19) ดังนี้

1. สิทธิและหน้าที่ของสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล โดยทั่วไปตามประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และประมวลกฎหมายอาญา สามารถทำนิติกรรมต่าง ๆ ภายใน ขอบวัตถุประสงค์ได้เอง เช่น การซื้อขาย การแลกเปลี่ยนทรัพย์สิน และการจัดหารายได้ ของสถานศึกษา อาจเป็นเจ้าของ หรือลูกหนี้ และถือกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินต่าง ๆ โดยเฉพาะ ทรัพย์สินที่มีผู้ทูลศร รวมทั้งเป็นโจทก์และจำเลยในอรรถคดีต่าง ๆ ทั้งคดีแพ่งและคดีอาญา นอกจากนี้สถานศึกษายังต้องรับผิดชอบทั้งในทางแพ่ง และรับผิดชอบในทางอาญาภายใต้บทบัญญัติ แห่งกฎหมาย และภายใต้ขอบวัตถุประสงค์ของคนด้วย นอกจากนี้สถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล ยังมีสิทธิ หน้าที่ ข้อจำกัด และต้องผูกพันตามข้อกำหนดในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนี้

1.1 มีสิทธิและหน้าที่เช่นเดียวกับบุคคลธรรมดา เว้นเฉพาะสิทธิ และหน้าที่ที่จะพึงมีพึงได้เฉพาะบุคคลธรรมดาเท่านั้น

1.2 การแสดงเจตนาหรือความประสงค์ในการทำการใด ๆ ของ สถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล ย่อมแสดงออกโดยผ่านผู้แทนของนิติบุคคล ได้แก่ ผู้บริหาร

สถานศึกษา แต่หากผู้บริหารสถานศึกษากระทำการนอกเหนือขอบวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา มิได้กระทำในฐานะของผู้แทนสถานศึกษา สถานศึกษาไม่ต้องรับผิดชอบในผลการกระทำของผู้บริหารสถานศึกษาสำหรับกรณีนั้น

1.3 ถ้าประโยชน์ได้เสียของสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลขัดกับผลประโยชน์ได้เสียของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นตัวแทนนิติบุคคลในกิจการอันใดอันหนึ่งก็ตาม ผู้บริหารสถานศึกษาจะทำหน้าที่เป็นผู้แทนของสถานศึกษาในกิจการอันนั้นไม่ได้

2. อำนาจและหน้าที่ของสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลตามรัฐธรรมนูญ และกฎหมายอื่น สถานศึกษาจะต้องจัดการศึกษาและกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษาตามหลักการให้บริการสาธารณะของรัฐ ดังนี้

2.1 ความเสมอภาค ซึ่งเป็นหลักสำคัญในการจัดทำบริการสาธารณะ มิได้จัดขึ้นเพื่อประโยชน์ของผู้หนึ่งผู้ใด โดยเฉพาะ ดังนั้นประชาชนทุกคนย่อมมีสิทธิได้รับการปฏิบัติ หรือได้รับผลประโยชน์จากบริการสาธารณะอย่างเสมอกัน

2.2 ความต่อเนื่องของบริการสาธารณะ เนื่องจากบริการสาธารณะ เป็นกิจการที่จำเป็นสำหรับประชาชน หากมีการหยุดชะงักอาจส่งผลกระทบต่อประชาชนผู้รับบริการได้

2.3 การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้ทันกับความต้องการของผู้ใช้บริการ อยู่เสมอ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน และประโยชน์ของประชาชน

สรุปได้ว่า อำนาจหน้าที่ของสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลเป็นไปตามกฎหมายมหาชน ที่จะต้องเป็นผู้ให้บริการแก่ประชาชนตามหลักการความเสมอภาค ความต่อเนื่อง และมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงรูปแบบการให้บริการที่มุ่งต่อประโยชน์ของประชาชนเป็นหลักสำคัญ

1.5.4 หลักการบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล

การบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล ซึ่งมีหน้าที่ให้บริการการศึกษาแก่ประชาชน และเป็นสถานศึกษาของรัฐ จึงต้องนำหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดี ซึ่งเรียกกันโดยทั่วไปว่า “ธรรมาภิบาล” (Good Government)

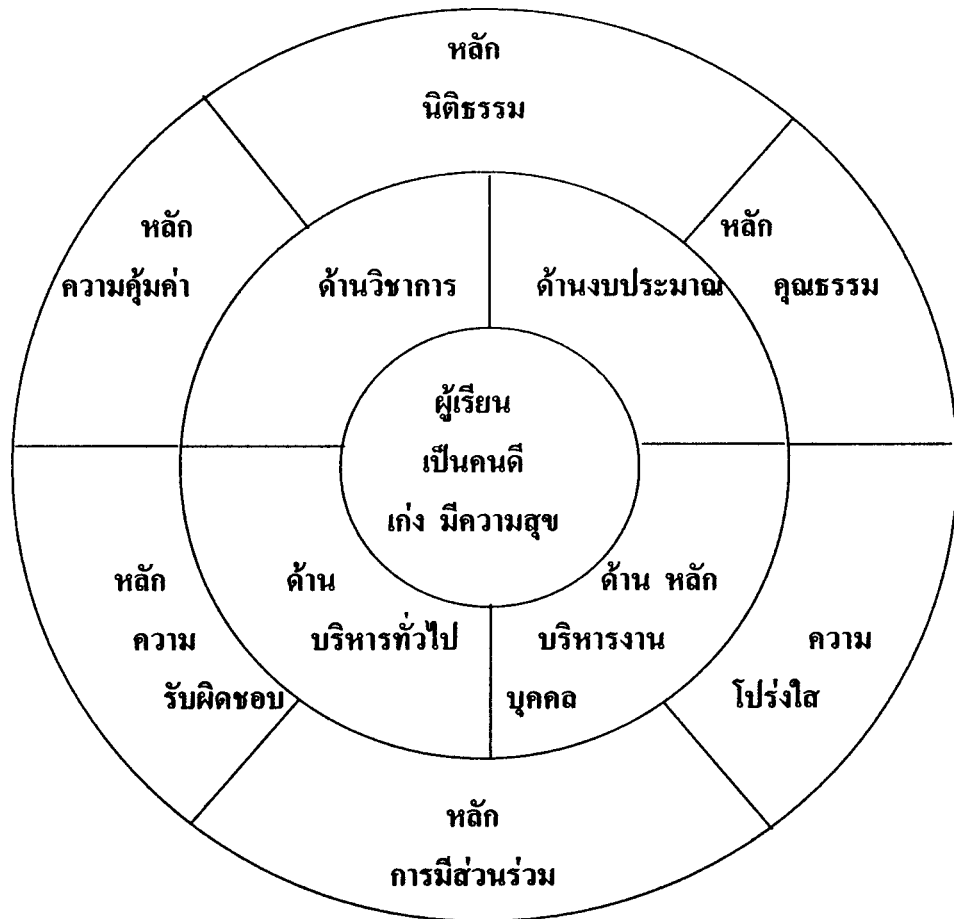
(กระทรวงศึกษาธิการ, 2547: 30) มาบูรณาการในการบริหารและจัดการศึกษา ด้านวิชาการ

งบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารทั่วไป เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับโรงเรียน

ที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลด้วย หลักการ 6 ประการ คือ 1) หลักนิติธรรม 2) หลักคุณธรรม

3) หลักความโปร่งใส 4) หลักการมีส่วนร่วม 5) หลักความรับผิดชอบ และ 6) หลักความคุ้มค่า

และมีเป้าหมายในการจัดการศึกษา คือ ทำให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ดังภาพที่ 2.2

ภาพที่ 2.2 ภาพรวมการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล

ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ, 2547

2. บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.1 ความหมายของบทบาท

นักการศึกษาที่มีมุมมองในเรื่องของบทบาท (Role) ว่าเป็นเรื่องของพฤติกรรม และหน้าที่ความรับผิดชอบ (Function) เพื่อเป็นการแสดงให้เห็นว่า เมื่อบุคคลดำรงตำแหน่งใด ก็ควรแสดงพฤติกรรมให้ตรง และเหมาะสมกับหน้าที่ ความรับผิดชอบ บทบาท (Role) ถือเป็นหัวใจขององค์การ และองค์การก็คือ “ระบบของบทบาท” ซึ่งมีผู้ให้คำนิยามคำว่า “บทบาท” (Role) ไว้หลายความหมายตามที่มา ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ได้ให้ความหมายว่า บทบาท น. หมายถึง การทำท่าตามบท, การทำหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2525: 453)

ทองอินทร์ วงศ์โสธร (2544 : 19) ให้ความหมายว่า บทบาทเป็นตำแหน่งหน้าที่ ในสถาบันที่ผู้สวมบทบาทต้องกระทำตามสิทธิและหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติ บทบาทแต่ละบทบาท จะต้องสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เพื่อให้ทำหน้าที่ได้สมบูรณ์ในแต่ละสถาบัน เช่น ในสถาบัน การศึกษา บทบาทของครูสัมพันธ์กับบทบาทของนักเรียน ในครอบครัวบทบาทของพ่อแม่สัมพันธ์ กับบทบาทของลูก บทบาทเปรียบเทียบบเสมือนตำแหน่ง แต่ความหมายกว้างกว่า ตำแหน่งครู เป็นตำแหน่งที่กำหนดขึ้นตามความต้องการของสถาบัน ผู้อยู่ในตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่ในขอบเขต ที่กำหนดไว้

บุญชิต งามสง่า (2545 : 18) ให้ความหมายว่า บทบาท หมายถึง หน้าที่ รับผิดชอบ และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ที่ถูกกำหนดไว้ควบคู่กับตำแหน่งที่ผู้นั้น สมควรกระทำ

พูลสุข สังข์รุ่ง (2546 : 102) ให้ความหมายว่า บทบาท คือ พฤติกรรมที่ได้รับการคาดหวังเอาไว้ในองค์การหลาย ๆ องค์การ การอธิบายลักษณะงาน (Job description) เป็นสิ่งที่จะบอกว่า ใครต้องทำหน้าที่อะไร ซึ่งสมาชิกแต่ละคนสามารถจะอ่านเพื่อจะมีความคิดว่า ตัวเอง จะมีหน้าที่ทำอะไร ซึ่งคำอธิบายนี้จะไม่ครอบคลุมทุกสิ่ง แต่อย่างน้อยจะให้ข้อมูลทั่ว ๆ ไป สำหรับที่จะให้สมาชิกแต่ละคนเริ่มทำหน้าที่ของตน

แคมเบล (Campbell 1983 : 81) ให้ความหมายว่า บทบาท หมายถึง หน้าที่ รับผิดชอบและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานที่ถูกกำหนดไว้ควบคู่กับตำแหน่งที่ผู้นั้น ได้รับการแต่งตั้ง หรือสิ่งที่ผู้นั้นสมควรกระทำ

เซอร์จิโอวานนิ (Sergiovanni 1992 : 196) กล่าวว่า บทบาท หมายถึง กลุ่มพฤติกรรมที่แสดงถึงลักษณะเฉพาะตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งในองค์การ

สรุปได้ว่า บทบาท คือ แบบแผนพฤติกรรมของบุคคลที่มีตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง แสดงออกตามสิทธิและหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ เพื่อตอบสนองความคาดหวังของสังคม หรือจากการที่ต้องมีปฏิสัมพันธ์ หรือทำงานร่วมกับผู้อื่นภายในองค์การใดองค์การหนึ่ง

2.2 บทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การจัดการศึกษาตามหลักการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management) เป็นรูปแบบการบริหารและจัดการศึกษาที่เน้นหน่วยปฏิบัติ โดยมีสถานศึกษาเป็นฐานหรือองค์กรเป็นหลักในการจัดการศึกษา มีการกระจายอำนาจไปยังแต่ละสถานศึกษา ให้สถานศึกษามีอำนาจความรับผิดชอบ มีความเป็นอิสระ คล่องตัวในการบริหารจัดการ ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และการบริหารทั่วไป เปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบคณะกรรมการสถานศึกษา มีบทบาทหลักในการร่วมบริหารจัดการศึกษาตามภารกิจของสถานศึกษาให้ตรงตามความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชนให้มากที่สุด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน 2545 : 44 อ้างถึงใน สุรพัศ ชาดิธรรมรักษา 2547) นั้น มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการสถานศึกษาไว้อย่างหลากหลาย เช่น

วิทยากร เชียงกุล (2540 : 211 – 212) ได้เสนอแนวคิดไว้ว่า ควรกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นเป็นผู้บริหารโดยตรง ให้ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการโรงเรียน/สถานศึกษา ซึ่งได้มาจากผู้แทนชุมชนและผู้ปกครอง ได้มีบทบาทและความรับผิดชอบในการพัฒนาสถาบันการศึกษาของตนได้อย่างคล่องตัว

รุ่ง แก้วแดง (2541 : 278 – 279) ได้กล่าวว่า ต้องคืนการศึกษาให้ครอบครัว ยกฐานะของพ่อแม่ให้เป็นครูคนแรก คืนภูมิปัญญาไทยให้กลับสู่ระบบการศึกษาไทย คืนอำนาจให้สถานศึกษาโดยการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาให้โรงเรียน ให้ชุมชน และท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม

อมรวิชัย นาคทรพร (2542 : 7) กล่าวว่า กระแสอนุสติใหม่ของการพัฒนาประเทศจึงมุ่งความสำเร็จทุกด้านเข้าไปสู่ชุมชนและประชาชนเป็นหลักใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นการปฏิรูปการเมือง การให้อำนาจการปกครองตนเองในระดับท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนารูปแบบเศรษฐกิจในชนบทแบบพอเพียงเพื่อการพึ่งพาตนเองและชุมชน

ประเวศ ะสี (2543 : 69) กล่าวว่า ชุมชนท้องถิ่น คือ ฐานของสังคมทั้งหมดพร้อมกับการนำชีวิตกับการศึกษามาอยู่ที่เดียวกัน

ธีระเดช สุโข (2543 : 31) กล่าวว่า ความสำเร็จในการปฏิรูปการศึกษานั้น ต้องมีกฎหมายรองรับ เน้นคุณภาพผู้เรียน ผู้นำประเทศสนับสนุน และประชาชนมีส่วนร่วม

ประยูร ศรีประสาธน์ (2545 : 95) ได้เสนอแนวคิดไว้ว่า การศึกษาเป็นเรื่องที่ต้องเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมรับผิดชอบ ประชาชนในท้องถิ่นต้องรับรู้การเข้ามามีส่วนร่วมในการรับภาระ มีการจัดระเบียบในการทำงานให้ประสานสัมพันธ์กัน มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ และรับรู้บทบาทหน้าที่ของกันและกัน การมีส่วนร่วม (Participation) ของประชาชนในการบริหารการศึกษา จะก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้อง (Commitment) ต่อดองค์การหรือภารกิจที่ตนเองมีส่วนร่วม ซึ่งจะทำงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยมากขึ้น

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับหลักการกระจายอำนาจ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547 : 13-16 เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ดังนี้

1. ด้านวิชาการ

1.1 พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น

1.2 จัดการเรียนการสอน สภาพแวดล้อม บรรยากาศการเรียนการสอนที่เหมาะสมและส่งเสริมกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตลอดจนการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

1.3 จัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอก ให้คณะกรรมการสถานศึกษารับทราบ

2. ด้านงบประมาณ

2.1 จัดตั้งและรับผิดชอบค่าใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษาตามที่กฎหมายระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนด

2.2 ออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และแนวปฏิบัติ ฯลฯ เกี่ยวกับการบริหารการเงิน และการจัดหารายได้จากทรัพย์สินของสถานศึกษา ทั้งนี้ ตามที่กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนด

3. ด้านการบริหารงานบุคคล

ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กำหนด

4. ด้านการบริหารทั่วไป

4.1 จัดทำนโยบาย แผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น

4.2 ดำเนินการ และกำกับ ติดตาม ประเมินผลงานตามแผนงาน โครงการของสถานศึกษา

4.3 ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา รวมทั้งปกครองดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษาตามที่กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนด

4.4 ออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ แนวปฏิบัติ ฯลฯ ในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ตามที่กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนด

4.5 ส่งเสริมความเข้มแข็งในชุมชน และสร้างความสัมพันธ์กับสถาบันอื่น ๆ ในชุมชน และท้องถิ่น

4.6 ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการของสถานศึกษา หรือตามที่ได้รับมอบหมาย และตามที่กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนด

สรุปได้ว่า บทบาทหลักของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจะต้องนำหลักการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษาทั้งในด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป โดยเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในรูปของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.3 ความสำคัญของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) มาตรา 5 และมาตรา 40 และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาตรา 8 และมาตรา 38 กำหนดให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยผู้แทน ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้บริหารสถานศึกษาทำหน้าที่เป็นกรรมการและเลขานุการ ดังนั้นความหลากหลายของบุคคลที่เข้าร่วมเป็นกรรมการ จึงเอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ต้องอาศัยความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ บุคคลที่ได้รับการคัดเลือกเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2547 : 19)

ผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ

ที่จะช่วยเสริมให้สถานศึกษาจัดการศึกษาได้ครอบคลุมทุกด้านอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ ทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็ง และมีการพัฒนาที่ดียิ่งขึ้น

ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ เป็นผู้นำเสนอ และเติมเต็ม ข้อมูลด้านคุณธรรม จริยธรรมตามหลักศาสนา ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้แก่นักเรียนเป็นคนดีในสังคม

ผู้แทนองค์กรชุมชน เป็นผู้สะท้อนภาพของปัญหาและความต้องการในการพัฒนา ผู้เรียน ซึ่งเป็นสมาชิกส่วนหนึ่งของชุมชน และให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาทั้งในด้านภูมิปัญญา ท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้

ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้สะท้อนปัญหาและความต้องการ ที่ครอบคลุมทั้งเขตพื้นที่บริการของสถานศึกษา และมีความสำคัญต่อสถานศึกษาอย่างยิ่ง ในเรื่องของ การขอรับการสนับสนุนเรื่องงบประมาณ ทรัพยากรทางการจัดการศึกษา และ เชื่อมโยงแผนพัฒนาการศึกษา กับแผนพัฒนาท้องถิ่น

ผู้แทนผู้ปกครอง เป็นผู้สะท้อนปัญหาและความต้องการด้านคุณภาพการศึกษา และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนทั้งในส่วนที่คาดหวัง และสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้น และร่วมมือกับครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครองและชุมชนในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน

ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา เป็นผู้สะท้อนภาพความรัก ความศรัทธา ความภาคภูมิใจต่อสถาบันการศึกษาที่ตนได้รับการศึกษา ช่วยจรรโลงคุณค่าของสถาบัน ไปสู่ศิษย์ รุ่นหลังให้ประสบความสำเร็จในการศึกษาเช่นเดียวกัน

ผู้แทนครู เป็นผู้ที่มีความชำนาญในสายวิชาชีพ ครูมีความสำคัญต่อการนำเสนอ ข้อมูลด้านกระบวนการเรียนรู้ ปัญหาและความต้องการการสนับสนุน ช่วยเหลือ รวมทั้งรายงาน ผลการจัดการศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษา ในฐานะกรรมการและเลขานุการ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ ของสถานศึกษา เป็นบุคคลสำคัญที่จะสะท้อนภาพของการบริหารจัดการศึกษา เป็นผู้ช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา สร้างแรงจูงใจ กระตุ้นการทำงาน ทบทวนรายงาน สะท้อนความคิด เปิดโอกาส ให้ผู้แทนแต่ละกลุ่มได้แสดงบทบาทอย่างเต็มที่ จัดเตรียมการประชุม บันทึกการประชุม รายงาน ผลการประชุม และสนับสนุนด้านอุปกรณ์ ห้องประชุม วัสดุใช้สอย ฯลฯ รวมทั้งการพิจารณา นำมาดี ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากที่ประชุม ไปสู่การปฏิบัติ

สรุปได้ว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา เพราะเป็นองค์คณะบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถทั้งในด้านคุณธรรม จริยธรรม เป็นตัวแทน

ของชุมชนและท้องถิ่นที่สะท้อนการมีส่วนร่วมในด้านการจัดการศึกษา ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและท้องถิ่น

2.4 บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สอดคล้องกับภารกิจของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามโครงสร้างการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 4 ด้านในคู่มือการปฏิบัติงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547 : 13-16) ดังนี้

1. ด้านวิชาการ

1.1 ให้ความเห็น ข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น

1.2 ให้ข้อเสนอแนะ และส่งเสริมสนับสนุนในการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม กระบวนการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ เพื่อการปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

1.3 รับทราบ และให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดระบบ และการดำเนินการ ตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2. ด้านงบประมาณ

2.1 ให้ความเห็น ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดตั้ง และการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา

2.2 ให้ความเห็น ข้อเสนอแนะในการออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารการเงิน และการจัดหารายได้จากทรัพย์สินของสถานศึกษา หรือปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับเรื่องนี้ ตามที่กฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนด

3. ด้านบริหารงานบุคคล

ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กำหนดให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4. ด้านการบริหารทั่วไป

4.1 ให้ความเห็น เสนอแนะ และให้คำปรึกษาในการจัดทำนโยบาย แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งความต้องการของชุมชน และท้องถิ่น

4.2 รับทราบ ให้ความเห็น และข้อเสนอแนะในการปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพการศึกษาและกิจการของสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง ตลอดจนนโยบายและแผนของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งความต้องการของชุมชน และท้องถิ่น และรายงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เมื่อสถานศึกษาไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง ตลอดจนนโยบายและแผนของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งความต้องการของชุมชน และท้องถิ่น

4.3 ให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนเกี่ยวกับการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา รวมทั้งปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษาตามที่กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนด

4.4 ให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ และให้คำปรึกษาในการออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ แนวปฏิบัติ ฯลฯ ในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ตามกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนด

4.5 ให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ และให้คำปรึกษาในการส่งเสริมความเข้มแข็งในชุมชน และสร้างความสัมพันธ์กับสถาบันอื่น ๆ ในชุมชนและท้องถิ่น

4.6 ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการของสถานศึกษาหรือตามที่ได้รับมอบหมาย และตามที่กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ในกรณีที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเห็นว่า การดำเนินงานของสถานศึกษาไม่สอดคล้อง หรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หลักเกณฑ์ แนวปฏิบัติ ฯลฯ ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเสนอความเห็นดังกล่าว ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารับทราบ เพื่อพิจารณาสั่งการให้สถานศึกษาปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบต่อไป

จากที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่าแนวทางที่จะดำเนินการจัดการการศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ จำเป็นที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะต้องเข้ามามีบทบาทหน้าที่ และมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านบริหารงานวิชาการ งานบริหารงบประมาณ งานบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไปอย่างเต็มความสามารถ ตามบทบาทหน้าที่และขอบข่ายภารกิจที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 รวมทั้งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 (กระทรวงศึกษาธิการ: 13-14) ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตาราง 2.2 การเปรียบเทียบบทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

บทบาทหน้าที่ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	บทบาทหน้าที่ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
<p>1. ด้านวิชาการ</p> <p>1.1 พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้อง กับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและ ท้องถิ่น</p> <p>1.2 จัดการเรียนการสอน สภาพแวดล้อม บรรยากาศการเรียนการสอนที่เหมาะสม และ ส่งเสริมกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ ตลอดจนการปรับปรุงและพัฒนา คุณภาพการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง</p> <p>1.3 จัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา และรายงานผลการประเมิน คุณภาพภายนอก ให้คณะกรรมการสถานศึกษา รับทราบ</p>	<p>1. ด้านวิชาการ</p> <p>1.1 ให้ความเห็น ข้อเสนอแนะในการพัฒนา หลักสูตรของสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ ความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น</p> <p>1.2 ให้ข้อเสนอแนะ และส่งเสริมสนับสนุน ในการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม กระบวน การเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการ จัดการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง</p> <p>1.3 รับทราบ และให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ การจัดระบบ และการดำเนินการตามระบบ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา</p>

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

บทบาทหน้าที่ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	บทบาทหน้าที่ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
<p>2. ด้านงบประมาณ</p> <p>2.1 จัดตั้งและรับผิดชอบการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษาตามที่กฎหมายระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนด</p> <p>2.2 ออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และแนวปฏิบัติ ฯลฯ เกี่ยวกับการบริหาร การเงิน และการจัดหารายได้จากทรัพย์สินของสถานศึกษา ทั้งนี้ตามที่กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนด</p>	<p>2. ด้านงบประมาณ</p> <p>2.1 ให้ความเห็น ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดตั้ง และการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา</p> <p>2.2 ให้ความเห็น ข้อเสนอแนะในการออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และแนวปฏิบัติ เกี่ยวกับการบริหารการเงิน และการจัดหารายได้จากทรัพย์สินของสถานศึกษา หรือปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับเรื่องนี้ ตามที่กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนด</p>
<p>3. ด้านการบริหารงานบุคคล</p> <p>ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากำหนด</p>	<p>3. ด้านบริหารงานบุคคล</p> <p>ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากำหนดให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน</p>
<p>4. ด้านการบริหารทั่วไป</p> <p>4.1 จัดทำนโยบาย แผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งความต้องการของชุมชน และท้องถิ่น</p>	<p>4. ด้านการบริหารทั่วไป</p> <p>4.1 ให้ความเห็น เสนอแนะ และให้คำปรึกษาในการจัดทำนโยบาย แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งความต้องการของชุมชน และท้องถิ่น</p>

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

บทบาทหน้าที่ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	บทบาทหน้าที่ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
<p>4. ด้านการบริหารทั่วไป</p> <p>4.2 ดำเนินการ และกำกับ ติดตาม ประเมิน ผลงานตามแผนงาน โครงการของสถานศึกษา</p> <p>4.3 ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา รวมทั้ง ปกครองดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหา ผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา ตามที่กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนด</p> <p>4.4 ออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ แนว ปฏิบัติ ฯลฯ ในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ตามที่กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนด</p>	<p>4. ด้านการบริหารทั่วไป</p> <p>4.2 รับผิดชอบให้ความเห็นและข้อเสนอแนะใน การปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพการศึกษาและ กิจการของสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง ตลอดจนนโยบายและ แผนของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษารวมทั้งความต้องการของชุมชนและ ท้องถิ่น และรายงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เมื่อสถานศึกษาไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง ตลอดจนนโยบายและแผนของ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งความต้องการของชุมชน และท้องถิ่น</p> <p>4.3 ให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนเกี่ยวกับการระดมทรัพยากร เพื่อการศึกษา รวมทั้งปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาผลประโยชน์จาก ทรัพย์สินของสถานศึกษาตามที่กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนด</p> <p>4.4 ให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ และให้ คำปรึกษาในการออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ แนวปฏิบัติ ฯลฯ ในการดำเนินงาน ด้านต่าง ๆ ตามกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนด</p>

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

บทบาทหน้าที่ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	บทบาทหน้าที่ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
<p>4. ด้านการบริหารทั่วไป</p> <p>4.5 ส่งเสริมความเข้มแข็งในชุมชน และสร้างความสัมพันธ์กับสถาบันอื่น ๆ ในชุมชน และท้องถิ่น</p> <p>4.6 ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการของสถานศึกษา หรือตามที่ได้รับมอบหมาย และตามที่กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนด</p>	<p>4. ด้านการบริหารทั่วไป</p> <p>4.5 ให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ และให้คำปรึกษาในการส่งเสริมความเข้มแข็งในชุมชน และสร้างความสัมพันธ์กับสถาบันอื่น ๆ ในชุมชนและท้องถิ่น</p> <p>4.6 ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการของสถานศึกษาหรือตามที่ได้รับมอบหมาย และตามที่กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน</p>

ที่มา : กระทรวงศึกษาธิการ, 2547

สรุปได้ว่าบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น มีความเกี่ยวข้องหรือมีส่วนร่วมอยู่กับเรื่องสำคัญ 3 เรื่องใหญ่ คือ

1. มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทาง หรือทิศทาง และเป้าหมายของสถานศึกษา เช่น การให้คำปรึกษาแนะนำ การวางแผน การให้ความเห็นชอบแผน และการกำหนดนโยบายของสถานศึกษา เป็นต้น
2. มีส่วนร่วมในการให้การสนับสนุนภารกิจของสถานศึกษา เช่น การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น การให้การสนับสนุนการเรียนการสอน การเป็นสื่อกลางระหว่างสถานศึกษากับชุมชน เป็นต้น
3. มีส่วนร่วมในการแสวงหาและให้บริการทรัพยากรการบริหารแก่สถานศึกษา เช่น การระดมทรัพยากรท้องถิ่นเพื่อการศึกษา หรือการแสวงหาความช่วยเหลือร่วมมือจาก ประชาชน หน่วยงาน และส่วนราชการอื่นในการพัฒนาสถานศึกษา เป็นต้น

3. บทบาทในการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 64) กล่าวว่า การบริหารทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กร ให้บริการการบริหารงานอื่น ๆ บรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพ และเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการส่งเสริม สนับสนุน และการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการศึกษาทุกรูปแบบ มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริมในการบริหาร และการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก โดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 (กระทรวงศึกษาธิการ: 13-14) ได้กำหนดบทบาทในการบริหารทั่วไปของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ 5 ด้าน ดังนี้

- 3.1 การจัดทำนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา
- 3.2 การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 3.3 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
- 3.4 การส่งเสริมความเข้มแข็งในชุมชน
- 3.5 การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

3.1 การจัดทำนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา

3.1.1 ความหมายของนโยบาย

คาห์น (Kahn, 1969: 130) กล่าวว่า นโยบายเป็นแผนงานประจำ (Standing Plan) ซึ่งเป็นผลจากการต่อรอง (Negotiation) การปฏิบัติตามข้อตกลง (Consensus) และการประนีประนอม (Compromise) ในการกำหนดเป้าหมาย การตรวจสอบทางเลือก และค้นหาวิธีการเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ และอาจถือว่่านโยบายเป็นกฎ (Role) และระเบียบ (Regulation) ที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้ในการตัดสินใจ เมื่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือหน่วยงานหนึ่งหน่วยงานใดประสบกับปัญหาในการปฏิบัติงาน

พิฟฟ์เนอร์ (Piffner, 1960: 132) กล่าวว่า นโยบายเป็นหลักเกณฑ์และแนวทางในการปฏิบัติงาน เพื่อให้งานดำเนินไปอย่างมีเสถียรภาพ (Stability) มีความสอดคล้องกัน (Consistency) มีมาตรฐานหรือเอกรูปเดียวกัน (Uniformity) และมีความต่อเนื่องกัน (Continuity)

สรุปได้ว่า นโยบาย หมายถึง กรอบสำหรับการตัดสินใจที่หน่วยงาน หรือ องค์การกำหนดขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ

3.1.2 ความหมายของการวางแผนการศึกษา

นักวิชาการให้ความหมายของการวางแผนไว้หลายประการ ดังนี้
 แอคคอฟ (Ackoff, 1970: 1) กล่าวว่า การวางแผน คือ การออกแบบ สิ่งที่ต้องการในอนาคต พร้อมด้วยวิธีการที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้สิ่งที่ต้องการนั้นเกิดขึ้น
 ฮอคเก็ตส์และกูราโต (Hodgetts and Kurato, 1988: 104) การวางแผน คือกระบวนการกำหนดวัตถุประสงค์ และหลังจากนั้นก็กำหนดขั้นตอนเพื่อดำเนินการให้บรรลุ วัตถุประสงค์

สไตเนอร์ (Stiener, 1979: 13-15) กล่าวว่า การวางแผนกลยุทธ์แบ่งเป็น 4 ลักษณะ คือ 1) เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอนาคตของการตัดสินใจในปัจจุบัน 2) เป็นกระบวนการ กำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ 3) เป็นกระบวนการแห่งความคิดมากกว่า แบบแผนที่กำหนด และ 4) มีโครงสร้างประกอบด้วย แผนกลยุทธ์ แผนระดับกลาง และ แผนปฏิบัติการ

สรุปได้ว่า การวางแผน หมายถึง กระบวนการพิจารณาล่วงหน้าเกี่ยวกับ สิ่งที่ต้องการในอนาคต และวิธีการที่ได้มาซึ่งสิ่งที่ต้องการนั้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547 : 16) ได้ให้ความเห็นในการปฏิบัติงานตามบทบาทการบริหารทั่วไปของกรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ด้านการจัดทำนโยบายและแผนการจัดการศึกษาไว้ว่า บทบาทหน้าที่ของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการขั้นพื้นฐานในควรมีบทบาทที่ควบคู่กันไป ดังแสดงในตารางที่ 2.3 ดังนี้

ตารางที่ 2.3 การเปรียบเทียบบทบาทหน้าที่ในการบริหารทั่วไปของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านที่ 1 การจัดทำนโยบายและแผน
การจัดการศึกษา

บทบาทหน้าที่ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	บทบาทหน้าที่ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
1. จัดทำนโยบาย แผนพัฒนาการศึกษาของ สถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายและ แผนของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งความ ต้องการของชุมชนและท้องถิ่น	1. ให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ และให้ คำปรึกษา ในการจัดทำนโยบาย แผนพัฒนาการศึกษา ให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนของ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะ กรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งความ ต้องการของชุมชนและท้องถิ่น

สรุปได้ว่า การจัดทำนโยบายและแผนการจัดการศึกษา เป็นกระบวนการที่มีขั้นตอน
ชัดเจน โดยในแต่ละขั้นตอนเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตาม
วัตถุประสงค์ที่วางไว้

3.2 การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา

บัญชา แสนทวี (2545 : 96) กล่าวว่า การบริหารจัดการศึกษาให้เกิดคุณภาพนั้น
ครูมีบทบาทสำคัญและเกี่ยวข้องโดยตรง โดยครูต้องมีทักษะความรู้ทางวิชาการ ได้รับการจัดเข้า
สอนตรงตามวุฒิและวิชาที่เรียนมา มีประสบการณ์ในการสอน และได้รับการพัฒนาวิชาชีพครู
อย่างต่อเนื่อง

สถาบันนานาชาติเพื่อการวางแผนการศึกษาขององค์การยูเนสโก (ฮาร์จัน ทวานนิช
และคณะ, 2544 : 3) กล่าวว่าแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจะต้องประกอบด้วย มิติ
ที่สัมพันธ์กัน 3 มิติ คือ คุณภาพของทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษา คุณภาพของครูและบุคลากร
ทางการศึกษา (Input) รวมถึงคุณภาพของกระบวนการจัดการเรียนการสอน (Teaching Process)
และคุณภาพของผลผลิต

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547: 17)
ได้ให้ความเห็นในการปฏิบัติงานตามบทบาทการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษา

ขั้นพื้นฐาน ด้านการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาไว้ว่า บทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการขั้นพื้นฐานในควรมีบทบาทที่ควบคู่กัน ไป ดังแสดงในตารางที่ 2.4 ดังนี้

ตารางที่ 2.4 การเปรียบเทียบบทบาทหน้าที่ในการบริหารทั่วไปของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านที่ 2 การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา

บทบาทหน้าที่ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	บทบาทหน้าที่ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ดำเนินการและกำกับ ติดตาม และประเมิน ผลงานตามแผนงาน โครงการของ สถานศึกษา	2. รับผิดชอบ ให้ความเห็น และข้อเสนอแนะใน การปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพการศึกษา และกิจการของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับ กฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง ตลอดจนนโยบาย และแผนของกระทรวง ศึกษาธิการสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา และความต้องการของชุมชนและ ท้องถิ่น และรายงานสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา เมื่อสถานศึกษาไม่ปฏิบัติตาม กฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง ตลอดจนนโยบาย และแผนของ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และความ ต้องการของชุมชนและท้องถิ่น

สรุปได้ว่า การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการที่มีขั้นตอนชัดเจน โดยในแต่ละขั้นตอนเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูผู้สอนจะต้องรู้จักการปรับตัว และเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเรียนการสอน รวมทั้งแสดงบทบาทในการเป็นผู้นำกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้สอดคล้องกับกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง ตลอดจนนโยบาย และแผนการจัดการศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

3.3 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

3.3.1 ความหมายของการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (กระทรวงศึกษาธิการ: 17) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาไว้ว่า ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับหลักการดังกล่าว จำเป็นต้องใช้ทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษา ตอบสนองในการดำเนินงานให้ประสบผลสำเร็จ

ปรีชา คัมภีร์ปกรณัม (2545: 20) กล่าวว่า ทรัพยากรสามารถแบ่งออกเป็น 2 แนวคิด คือ แนวคิดทางเศรษฐศาสตร์แบ่งทรัพยากรออกเป็น 4 ประเภท คือ ทรัพยากรมนุษย์ ทรัพยากรกายภาพ ทรัพยากรการเงิน และทรัพยากรข้อสนเทศ ส่วนอีกแนวคิดหนึ่ง คือ แนวคิดทางการบริหารซึ่งแบ่งทรัพยากรออกเป็น 4 ประเภท คือ คน เงิน วัสดุ และการจัดการ

สรุปได้ว่า การระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การรวบรวมสรรพกำลังจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ในการสรรหาบุคคล เงิน วัสดุ สิ่งของ ข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยี เพื่อนำไปใช้ในการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษา

3.3.2 หลักการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2548 : 31) มาตรา 58 ที่กำหนดให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงินและทรัพย์สินจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัวยุวมชน สถาบันศาสนา สถาบันสังคมอื่น และต่างประเทศมาใช้ในการจัดการศึกษา ดังนี้

1. รัฐบาล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยอาจจัดเก็บภาษีเพื่อการศึกษาได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎหมายกำหนด

2. บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน สถาบันศาสนา สถาบันสังคมอื่น ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา เป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และมีส่วนร่วมในการค่าใช้จ่ายทางการศึกษา ซึ่งรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องส่งเสริมและให้แรงจูงใจในการระดมทรัพยากรดังกล่าว โดยให้การสนับสนุน การอุดหนุนและใช้มาตรการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษี ตามความเหมาะสมและความจำเป็น ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายกำหนด

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2544ก : 9-11) มีความเห็นว่า ตามหลักการในการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการจัดการศึกษา มิให้เป็นภาระกับรัฐมากเกินไป จึงจำเป็นต้องมีมาตรการเสริมมารองรับหลักการดังกล่าว เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการควบคุม ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ประกอบด้วย

1. การลดหย่อน / ยกเว้นภาษีเพื่อการระดมทุนและการลดต้นทุน
2. การกันรายได้จากการจัดเก็บภาษีมาใช้เพื่อการศึกษา
3. การส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการบริจาคเพื่อการศึกษา
4. การบริหารจัดการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากร
5. การระดมทุนจากแหล่งทรัพยากรอื่น
6. การให้ผู้เรียนระดับอุดมศึกษาของรัฐ (ระดับปริญญาตรี) จ่ายค่าเล่าเรียน หรือค่าธรรมเนียมในสัดส่วนที่สูงขึ้น ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 35 ของต้นทุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษา จำแนกตามสาขาวิชา
7. การส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษาของรัฐที่ไม่เป็นนิติบุคคล มีอิสระในการบริหารจัดการทรัพย์สินและรายได้ของสถานศึกษามากขึ้น โดยการยกเลิกหลักเกณฑ์ วงเงิน และราคากลางตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยเงินบำรุงการศึกษา พ.ศ. 2534 เพื่อให้สอดคล้องกับการจัดสรรงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (Performance Based Budgeting) และการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ทั้งนี้ สถานศึกษาจะต้องบริหารการเงินและการบัญชีอย่างโปร่งใส และตรวจสอบได้

สรุปได้ว่า การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาจะต้องอยู่บนหลักการของการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย รวมทั้งจะต้องมีมาตรการต่าง ๆ มารองรับ เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างบริสุทธิ์ ยุติธรรม โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ และสอดคล้องกับหลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

3.3.3 แนวทางในการระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษา

ปารวี เจริญยศ (2548: 54) ได้สรุปแนวทางในการระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษาในสถานศึกษาไว้ ดังนี้

1. สถานศึกษาควรมีการสำรวจความคิดเห็นต่าง ๆ และความต้องการของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษา เช่น นักเรียน และครู เพื่อนำมาใช้เป็นตัวกำหนดในการวางแผนการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
2. สถานศึกษาควรแสวงหาทรัพยากรเพื่อการศึกษาจากชุมชน มาสนับสนุนการจัดการศึกษา เช่น การขอรับบริจาคทรัพย์สิน อาคาร พื้นที่ แรงงาน ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น
3. สถานศึกษาควรสรรหาทรัพยากรเพื่อการศึกษาจากชุมชน มาใช้ประโยชน์ต่อการจัดการศึกษา เช่น วิทยากรภายนอก วัสดุอุปกรณ์ สถานที่ฝึกปฏิบัติงาน เป็นต้น
4. สถานศึกษาควรจัดทำระบบข้อมูลของแหล่งทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษา โดยแยกเป็นหมวดหมู่ และการนำไปใช้ เช่น ทรัพยากรการเงิน แหล่งเรียนรู้ เป็นต้น
5. สถานศึกษาควรวางแผนการใช้ทรัพยากรทั้งในระยะยาวและระยะสั้น พร้อมทั้งกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนในการนำทรัพยากรมาใช้เพื่อการจัดการศึกษาในสถานศึกษารวมทั้งประสานงานกับทุกฝ่าย เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดในการใช้ทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษาในสถานศึกษา
6. สถานศึกษาควรหารายได้เพิ่มขึ้นนอกเหนือจากเงินบริจาคตามวัตถุประสงค์ต่าง ๆ โดยรายได้นั้นมาจากการจัดกิจกรรมของสถานศึกษาที่สามารถนำมาเป็นต้นทุนหมุนเวียนในการจัดหาทรัพยากรอื่น ๆ เพื่อการจัดการศึกษาในชุมชน
7. สถานศึกษาต้องสร้างความสัมพันธ์อันดีทั้งชุมชนและท้องถิ่น รวมทั้งต้องใช้วิธีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสถานศึกษา เพื่อเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

สรุปได้ว่า การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา และการลงทุนด้านงบประมาณ การเงินและทรัพย์สินมาใช้ในการจัดการศึกษา ทั้งนี้เพื่อมิให้เป็นภาระของรัฐมากเกินไป

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547 : 17) ได้ให้ความเห็นในการปฏิบัติงานตามบทบาทการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาไว้ว่า บทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

กับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการขั้นพื้นฐานในควรมีบทบาทที่ควบคู่กันไป ดังแสดงในตารางที่ 2.5 ดังนี้

ตารางที่ 2.5 การเปรียบเทียบบทบาทหน้าที่ในการบริหารทั่วไปของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านที่ 3 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

บทบาทหน้าที่ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	บทบาทหน้าที่ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา รวมทั้ง ปกครองดูแล บำรุงรักษา ใช้จ่ายและจัดหา ผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา ตามที่กฎหมายระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนด	3. ให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนเกี่ยวกับการระดมทรัพยากรเพื่อ การศึกษา รวมทั้งปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้จ่ายและจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของ สถานศึกษาตามที่กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนด

สรุปได้ว่า การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา เป็นบทบาทในการบริหารทั่วไปของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เน้นการปฏิบัติงานตามบทบาทที่สอดคล้องกับกฎหมาย กฎระเบียบ ประกาศ คำสั่ง รวมทั้งเป็นการเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดการศึกษา ก่อให้เกิดแรงร่วมมือร่วมใจในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.4 การส่งเสริมความเข้มแข็งในชุมชน

3.4.1 ความหมายของชุมชน

พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยาอังกฤษ – ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2524 (2524: 72) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ชุมชน (community) เป็นกลุ่มย่อยที่มีลักษณะเหมือนกับสังคมแต่มีขนาดเล็กกว่า และมีความสนใจร่วมที่ประสานกันในวงแคบกว่า นอกจากนี้ชุมชน ยังหมายถึง เขตพื้นที่ ระดับของความคุ้นเคย และการติดต่อระหว่างบุคคลตลอดจนพื้นฐานความยึดเหนี่ยวเฉพาะบางอย่างที่ทำให้ชุมชนต่างไปจากกลุ่มเพื่อนบ้าน ชุมชนมีลักษณะเป็นเศรษฐกิจแบบเลี้ยงตนเองที่จำกัดมากกว่าสังคม แต่ส่งผลให้มีการสร้างสรรค์ใกล้ชิดและเห็นอกเห็นใจลึกซึ้งกว่า

ชูชาติ พ่วงสมจิตร (2540: 31) ได้ให้ความหมายของชุมชนไว้ว่า หมายถึง กลุ่มคนที่อยู่ร่วมกันในอาณาบริเวณแห่งหนึ่ง มีลักษณะเป็นสังคมขนาดเล็ก โดยบุคคลในชุมชนนั้นมีวัตถุประสงค์และการทำกิจกรรมร่วมกัน มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน และมีระเบียบของสังคมของตน

กล่าวโดยสรุป ชุมชน หมายถึง กลุ่มคนที่รวมตัวกันอยู่ในบริเวณแห่งหนึ่ง มีปฏิสัมพันธ์และความผูกพันต่อกัน มีระเบียบสังคมเป็นของตนเอง และมีวัตถุประสงค์ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน เพื่อประโยชน์และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

3.4.2 แนวคิดเรื่องชุมชนเข้มแข็ง

ประเวศ วะสี (2539 : 107-120 อ้างถึงใน สวัสดิ์ รอบรู้, 2546) ได้กล่าวถึงความหมายของชุมชนเข้มแข็ง คือ ชุมชนที่มีโครงสร้างความสัมพันธ์แบบแนวราบที่มีการรวมกลุ่มร่วมคิด ร่วมเรียนรู้ ร่วมปฏิบัติ ร่วมแก้ปัญหา และร่วมรับผลประโยชน์ ความสัมพันธ์ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเอื้ออาทรต่อกัน รักและเคารพในศักดิ์ศรีซึ่งกันและกัน ทุกคนมีความเท่าเทียมกันและมีการจัดการให้บรรลุจุดมุ่งหมายเดียวกัน

กฤติยา ชัยศิริ (2546) กล่าวว่า ชุมชนเข้มแข็ง หมายถึง สังคมที่มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีความเอื้ออาทรต่อกัน มีความพยายามทำสิ่งต่าง ๆ ร่วมกัน มีการเรียนรู้ร่วมกันในการกระทำ ตลอดจนมีการติดต่อสื่อสารกันอย่างใกล้ชิด

สรุปได้ว่า ชุมชนเข้มแข็ง หมายถึง การรวมกลุ่มของสังคมที่มีความสัมพันธ์ร่วมกันแบบแนวราบบนพื้นฐานแห่งความเอื้ออาทรต่อกันและกัน

3.4.3 แนวคิดและรูปแบบเศรษฐกิจพอเพียง

มูลนิธิชัยพัฒนา (2546, <http://www.chsipat.or.th> สืบค้นเมื่อวันที่ 10 เมษายน 2549) กล่าวว่า “เศรษฐกิจพอเพียง” คือ ปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ทรงมีพระราชกระแสดำรัสต่อประชาชนชาวไทย เมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. 2541 เพื่อให้ปวงชนชาวไทยเดินตามวิถีแห่งการดำรงชีวิตที่สมบูรณ คือ เส้นทางสายกลางแห่งความพอดี ซึ่งจำแนกได้เป็น 2 ระดับ คือ

1. เศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคล เป็นความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างไม่เดือดร้อน มีความเป็นอยู่อย่างพอประมาณตามอัตภาพ
2. เศรษฐกิจพอเพียงระดับเกษตรกร เป็นเศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้า ที่เน้นการพึ่งพาตนเอง

เกษม วัฒนชัย (2549 : <http://www.onec.go.th>) กล่าวว่า การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษานั้น ผู้บริหารสามารถใช้ในการบริหารและกำหนด

นโยบายโรงเรียนได้ โดยผู้บริหารจะต้องมีความเข้าใจในหลักปรัชญาอย่างแท้จริง รวมถึงครูผู้สอนทั้งด้านสาระและด้านกิจกรรม เพื่อสร้างความเข้มแข็ง หรือภูมิคุ้มกันให้กับโรงเรียนในด้านต่าง ๆ อาทิ ด้านสังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมในโรงเรียน

กล่าวโดยสรุปได้ว่า เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเศรษฐกิจของทุกคน ทุกอาชีพ ทั้งที่อยู่ในเมืองและชนบท เป็นกระแสพระราชดำรัสที่พระราชทานให้กับประชาชนได้มีการดำรงชีวิตที่สมบูรณ์ ตามวิถีแห่งไทยบนเส้นทางของความพอดี พอประมาณ และมีเหตุผล หากนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาจะส่งผลให้เด็กและเยาวชนสามารถนำไปใช้ในการดำรงชีวิตให้เกิดความสุขได้อย่างยั่งยืน

3.4.3 แนวคิดเรื่องประชาสังคม

ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2541 : 41) มองว่า ประชาสังคม หมายถึง ทุก ๆ ส่วนของสังคมโดยรวมทั้งภาครัฐ ภาคประชาชน หรือองค์กรอื่น ๆ ด้วย ทั้งภาคเอกชนและอาสาสมัคร ถือว่าทั้งหมดเป็นประชาสังคม หมายถึงทุก ๆ ฝ่ายเข้ามาเป็นหุ้นส่วนกัน (Partnership) กล่าวคือจะต้องเน้นที่กระบวนการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาของทุกฝ่ายร่วมกันในระดับพื้นที่ ซึ่งในที่นี้อาจเป็นพื้นที่จังหวัด อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน หรือพื้นที่ในเชิงเศรษฐกิจ เช่น เขตพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก เป็นต้น

อนุก เหล่าธรรมทัศน์ (2541:73-89) ได้ให้ความหมายของ “ประชาสังคม” ที่เน้นเรื่องความสมานฉันท์ ความกลมเกลียวความกลมกลืนในภาคประชาสังคม มากกว่าการดูที่ความแตกต่าง หรือความแตกแยกภายในหมู่ประชาชน โดยมีได้หมายถึง ความเป็นชุมชนของสังคมชนบทเท่านั้น แต่กินความรวมไปถึง คนชั้นกลางภาคเมือง ที่ไม่จำเป็นต้องมีความสัมพันธ์ใกล้ชิด หรือความเป็นเครือญาติ หรือเป็นแบบคู่หน้า (face to face relationship) แต่เป็นความผูกพัน (bond) ของผู้คนที่หลากหลายต่อกันบนฐานแห่งความร่วมมือและการแสวงหาการมีส่วนร่วม และด้วยสำนึกที่มีต่อความเป็นพลเมือง (Citizenship) ไม่ใช่ในฐานะราษฎร (subject)

สรุปได้ว่า ประชาสังคมหรือประชาคม หมายถึง การที่คนในสังคมมีจิตสำนึกร่วมกัน มีความเอื้ออาทรต่อกัน เป็นพันธมิตรกัน หรือเครือข่ายเดียวกัน โดยไม่ได้จำกัดจำนวนประชากรหรือขนาดขององค์กร ก่อให้เกิดโครงสร้างแนวใหม่ทางสังคม ที่มีความสัมพันธ์ลักษณะหุ้นส่วนกัน(partnership) ทำให้สังคมมีความเข้มแข็ง ช่วยส่งเสริมและสร้างความเข้มแข็งของชุมชนได้อย่างเป็นรูปธรรม และส่งเสริมการเรียนรู้ของคนในชุมชนได้เป็นอย่างดีในระบอบประชาธิปไตย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547: 18) ได้ให้ความเห็นในการปฏิบัติงานตามบทบาทการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษา

ขั้นพื้นฐาน ด้านการส่งเสริมความเข้มแข็งในชุมชนไว้ว่า บทบาทหน้าที่ของสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการขั้นพื้นฐานในควรมีบทบาทที่ควบคู่กัน ไป
ดังแสดงในตารางที่ 2.6 ดังนี้

ตารางที่ 2.6 การเปรียบเทียบบทบาทหน้าที่ในการบริหารทั่วไปของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านที่ 4 การส่งเสริมความเข้มแข็งในชุมชน

บทบาทหน้าที่ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	บทบาทหน้าที่ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. ส่งเสริมความเข้มแข็งในชุมชน	4. ให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ และให้คำปรึกษา ในการส่งเสริมความเข้มแข็งในชุมชน

สรุปได้ว่า การส่งเสริมความเข้มแข็งในชุมชน เป็นการเปิดโอกาสให้ทุกคนทั้งใน
สถานศึกษาและชุมชนได้มีส่วนร่วมสนับสนุนการจัดการศึกษา ก่อให้เกิดแรงร่วมมือร่วมใจ
ในการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งบนพื้นฐานแห่งความพอเพียงอย่างยั่งยืน การเสริมสร้าง
ความเข้มแข็งให้ชุมชนจึงเป็นการเสริมสร้าง โครงสร้างชุมชนหรือองค์กรชุมชนให้เข้มแข็ง
อันจะนำไปสู่การเสริมสร้าง โครงสร้างภาคประชาชนเข้มแข็งด้วย

3.5 การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานอื่น ๆ ในชุมชนและท้องถิ่น

โรงเรียนเป็นสถาบันการศึกษาที่มีความใกล้ชิดกับชุมชน เป็นแหล่งให้บริการ
ทั้งในด้านความรู้ ประสบการณ์ รวมถึงเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย
เป็นศูนย์กลางปฏิสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน หน่วยงาน รวมทั้งชุมชนและท้องถิ่น มีนักวิชาการ
หลายท่านที่กล่าวถึงความสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานอื่น ๆ ในชุมชน
และท้องถิ่นไว้ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 ข: 22) กล่าวถึง
ความสำคัญของการดำเนินงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ 7 ประการ คือ

1. ช่วยส่งเสริมให้การดำเนินงานด้านอื่น ๆ ของโรงเรียนเป็นไปได้โดยสะดวก
2. ช่วยสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
3. ช่วยให้โรงเรียนสามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในชุมชนให้เกิด

ประโยชน์ต่อการดำเนินการของโรงเรียนได้

4. ช่วยให้เข้าใจสภาพความต้องการ และปัญหาของชุมชนเพื่อประกอบ
ในการพิจารณากำหนดนโยบายของโรงเรียน

5. มีส่วนให้ความช่วยเหลือแก่ชุมชนอันจะเป็นการพัฒนาสังคมทางหนึ่ง
6. ส่งเสริมในการอยู่ร่วมกันและช่วยเหลือเกื้อกูลกันในสังคม
7. เป็นการส่งเสริมสนับสนุนช่วยเหลือการปฏิบัติงานของทางราชการอื่น ๆ
เช่น กรมการปกครอง กรมพัฒนาชุมชน กระทรวงสาธารณสุข เป็นผลดีต่อทางราชการต่อไป
ยุพะเยาว์ ใจงาม (2540 : 42) กล่าวว่า การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน
และหน่วยงานอื่น ๆ ในชุมชนและท้องถิ่น มีหลักการ ดังนี้

1. จะต้องมีทั้งการให้ และรับข่าวสารต่อชุมชน ขณะเดียวกัน โรงเรียนก็ต้อง
แถลงให้ประชาชนทราบถึงปัญหา และวิธีการดำเนินงานของโรงเรียน

2. ต้องพยายามให้ชุมชนเข้าใจโรงเรียนให้มากขึ้น

3. โรงเรียนควรให้ข้อมูลที่น่าสนใจและง่ายต่อการทำความเข้าใจแก่ชุมชน
มีความสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน

4. งานเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ควรเป็นงานที่ทำอย่างต่อเนื่อง
สฤณี นามลักษณ์ (2547 : บทคัดย่อ) พบว่า การพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่าง
ชุมชนกับโรงเรียนในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ โรงเรียนต้องให้ความสำคัญกับชุมชน แล้ว
ชุมชนก็จะเห็นความสำคัญของโรงเรียน โดยเฉพาะครูกับผู้บริหารต้องมีความร่วมมือที่ดีต่อกัน
จึงจะทำให้ชุมชนให้ความร่วมมือและสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จได้
เป็นอย่างดี

พนิจดา วีระชาติ (2542: 55-59) กล่าวว่า วิธีการที่โรงเรียนจะสร้างความสัมพันธ์
กับชุมชน อาจเริ่มจากการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับบ้านหรือผู้ปกครอง ซึ่งโรงเรียน
สามารถดำเนินการได้ ดังนี้

1. จัดให้มีการประชุมนิเทศผู้ปกครองของนักเรียนในวันเปิดภาคเรียน โดยชี้แจงถึง
วัตถุประสงค์ของการศึกษา และการดำเนินงานของโรงเรียน ทั้งด้านการสอน การอบรมบ่มนิสัย
และการพัฒนาต่าง ๆ

2. เชิญผู้ปกครองมาเยี่ยมชมโรงเรียน เช่น มาชมการเรียนการสอน ชมการแสดง
ของนักเรียน ชมนิทรรศการที่โรงเรียนจัดขึ้น เป็นต้น

3. เชิญผู้ปกครองมาร่วมแก้ไขปัญหาบางอย่างเกี่ยวกับตัวเด็ก เช่น เด็กก้าวร้าว
เด็กติดยาเสพติด ฯลฯ

4. จัดกิจกรรมเชื่อมผู้ปกครองและนักเรียนที่บ้าน เพื่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกันและมีความสนิทสนมซึ่งกันและกัน

5. ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน เช่น เชิญมาเป็นวิทยากรในเรื่องที่มีความถนัด และความชำนาญสูง เชิญมาเป็นกรรมการในงานที่โรงเรียนจัดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการแข่งขันกีฬา การจัดงานประเพณีหรือกิจกรรมอื่น ๆ ที่สนใจร่วมกัน

6. จัดตั้งสมาคมครูและผู้ปกครองขึ้น เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างบ้านและโรงเรียนให้ใกล้ชิดยิ่งขึ้น แล้วขยายความสัมพันธ์ไปสู่ชุมชน โดยการประชาสัมพันธ์กิจการต่าง ๆ ของโรงเรียนให้ชุมชนทราบ สร้างความเชื่อถือ ความมั่นใจ ความนิยมให้เกิดขึ้นในหมู่ประชาชน

อุทาน บุญเลิศ (2544 : 64) กล่าวว่า งานด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนที่จะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเต็มประสิทธิภาพ โรงเรียนควรมีขอบข่ายภารกิจ และบทบาทที่ครอบคลุมงาน 5 ด้าน ดังนี้

1. การประชาสัมพันธ์โรงเรียน
2. การให้บริการแก่ชุมชน
3. การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน
4. การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน
5. การส่งเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่น

อำนาจ คงทอง (2540: 11) ได้สรุปว่า การประชาสัมพันธ์โรงเรียน หมายถึง การเผยแพร่ข่าวสารในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยผู้บริหารจะต้องปฏิบัติงานสำคัญหลายประการ ได้แก่ การประชุมผู้ปกครอง การจัดทำวารสาร จุลสาร สิ่งพิมพ์ จัดทำป้ายนิเทศ การพบปะเยี่ยมเยียนผู้ปกครอง จัดให้มีเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ จัดตั้งสมาคมครูผู้ปกครอง และสมาคมศิษย์เก่า เพื่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547:18) ได้ให้ความเห็นในการปฏิบัติงานตามบทบาทการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่น ๆ ในชุมชนและท้องถิ่นไว้ว่า บทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการขั้นพื้นฐานในควรมีบทบาทที่ควบคู่กันไป ดังแสดงในตารางที่ 2.7 ดังนี้

ตารางที่ 2.7 การเปรียบเทียบบทบาทหน้าที่ในการบริหารทั่วไปของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านที่ 5 การสร้างความสัมพันธ์กับสถาบันอื่น ๆ ในชุมชนและท้องถิ่น

บทบาทหน้าที่ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	บทบาทหน้าที่ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
5. การสร้างความสัมพันธ์กับสถาบันอื่น ๆ ในชุมชนและท้องถิ่น	5. ให้ความเห็น ข้อเสนอแนะ และคำปรึกษาใน การสร้างความสัมพันธ์กับสถาบันอื่น ๆ ในชุมชนและท้องถิ่น

สรุปได้ว่า การเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน บุคลากรในโรงเรียนต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่อย่างละเอียด ลึกซึ้ง เพื่อที่จะสามารถปรับบทบาทให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนการ ดำเนินการต้องทำด้วยความบริสุทธิ์ตรงไปตรงมารวมทั้งมีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องที่เป็น ไปในทางสร้างสรรค์ มีความต่อเนื่อง มีวิธีการหลาย ๆ อย่าง คล่องตัว ยืดหยุ่น ได้ รวมทั้งเป็นผู้ให้และผู้รับที่เหมาะสมกับสถานการณ์ เวลา และ โอกาส เป็นการกระตุ้นให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการศึกษา สนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ โรงเรียน หรือให้ความช่วยเหลือกิจการของโรงเรียน ก่อให้เกิดประโยชน์ในการจัดการศึกษา และการแก้ปัญหาของชุมชนได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีผู้ทำการศึกษาไว้มากพอสมควร แต่ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในภาพรวมกว้าง ๆ ส่วนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทในการบริหารทั่วไปของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยังมีน้อย

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงขอนำเสนองานวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทบาทในการบริหารทั่วไปของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามขอบข่ายและภารกิจการบริหารและจัดการสถานศึกษาด้านการบริหารทั่วไป จากคู่มือการปฏิบัติงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2547 และคู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2547 ที่มีผู้ศึกษาค้นคว้าพอสรุปได้เป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1. การศึกษาบทบาท หรือการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่
2. การศึกษาบทบาทตามขอบข่ายภารกิจในการบริหารทั่วไปจำแนกตามประเภทของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และขนาดของสถานศึกษา

5.1 งานวิจัยในประเทศ

5.1.1 การศึกษาบทบาท หรือการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่

เรืองยศ พงนุสนธิ์ (2541 : 93) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและประธานกรรมการโรงเรียน มีการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับปัญหาที่สำคัญของการปฏิบัติงานตามบทบาทในระเบียบ พ.ศ. 2539 มีความเห็นว่า กรรมการโรงเรียนขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดการศึกษา ไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่ และมีเวลาในการปฏิบัติงานน้อย

ลิปิการ์ พุ่มเล่ง (2541 : 102 – 106) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาในเขตการศึกษา 2 ซึ่งศึกษาในสองลักษณะ ได้แก่ การปฏิบัติจริง และที่ควรจะเป็น พบว่า การปฏิบัติจริงโดยรวมคณะกรรมการยังตัดสินใจไม่ได้ และมีความเห็นว่าควรปฏิบัติให้มาก สำหรับทัศนกรรมการมีทัศนคติต่อหน้าที่ทุกหน้าที่

ทรงพล ฐานวิสัย (2544 : 79-81) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

นครราชสีมา สรุปได้ว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับร่วมทำ คณะกรรมการสถานศึกษาขนาดกลางมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแตกต่างจากขนาดเล็กทั้ง โดยภาพรวมและรายด้าน คือ การให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปี การจัดสาระหลักสูตร การเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมด้านวิชาการ ด้านบริหารบุคคล ด้านงบประมาณ และด้านบริหารทั่วไป การระดมทรัพยากร การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับองค์กร และความเห็นชอบรายงานประจำปีของสถานศึกษา

ประคองขวัญ สัมพะวงศ์ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านแคน (สมเด็จพระปฐมบรมมหาชนก) อำเภอคอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า สภาพการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาส่วนมากยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ที่ชัดเจน และอาศัยประสบการณ์ส่วนตัวคิดว่ามีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือ ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นที่เป็นจริงและถูกต้องต่อผู้บริหารสถานศึกษา เพราะความไม่รู้จักในบทบาทและหน้าที่

เสรี ปานเงิน (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า สภาพบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามบทบาทหน้าที่ในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับร่วมคิดร่วมตัดสินใจ ในสถานศึกษาขนาดใหญ่และขนาดเล็กมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแตกต่างกัน ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน

บุญชิต งามสง่า (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบทบาทของผู้แทนครูในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดระยองพบว่า ผู้แทนครูมีการปฏิบัติตามบทบาทโดยรวมอยู่ในระดับมาก เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนผู้ปกครองและผู้แทนครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้แทนครูพบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกัน เปรียบเทียบตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมพบว่า ไม่แตกต่างกัน

5.1.2 การศึกษาบทบาทตามขอบข่ายภารกิจในการบริหารทั่วไปจำแนกตามประเภทของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และขนาดของสถานศึกษา

สมศักดิ์ มัจฉาวิทยากุล (2542) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาโรงเรียนของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาโรงเรียนของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา

มี 4 ปัจจัย คือ การสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของชุมชน งานเลขานุการของคณะกรรมการโรงเรียน เทคนิคการประชุม และงานประสานส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการโรงเรียน

คำนึ่ง อัดตศุภนาพันธ์ (2542 : 73 - 76) ได้ศึกษาบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง พบว่ากรรมการโรงเรียนขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายและแผนพัฒนาโรงเรียน ไม่ได้เข้าร่วมจัดทำแผนงานของโรงเรียน ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นต่อที่ประชุม ไม่มีความรู้เรื่องการเงินและงบประมาณ ไม่ให้ความสำคัญต่อการรับทราบการปฏิบัติงานของโรงเรียน ไม่ได้รับความร่วมมือในการประสานงานกับองค์กรท้องถิ่น และโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีการแต่งตั้งที่ปรึกษา

สุมฉา คำแสน (2546: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการวางแผนการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ” พบว่า (1) คณะกรรมการสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการวางแผนการศึกษาทุกด้านอยู่ในระดับร่วมรับรู้และร่วมทำ (2) ผู้แทนผู้ปกครองกับผู้แทนครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ทรงคุณวุฒิ มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการวางแผนการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้แทนผู้ปกครองมีส่วนร่วมในระดับต่ำกว่าผู้แทนกลุ่มอื่น ๆ (3) คณะกรรมการสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่กับโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง ขนาดใหญ่พิเศษ มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการวางแผนการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคณะกรรมการที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่มีส่วนร่วมน้อยกว่าคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่พิเศษ ตามลำดับ และ (4) ปัญหาการมีส่วนร่วมที่สำคัญ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองอย่างถ่องแท้ ส่วนข้อเสนอแนะ ได้แก่ สถานศึกษาควรจัดอบรมสัมมนาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา

ประเสริฐ คาศสนิท (2542) ศึกษาบทบาทที่คาดหวังกับการปฏิบัติงานจริงของคณะกรรมการโรงเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดชัยภูมิ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามคาดหวังให้คณะกรรมการโรงเรียนมัธยมศึกษาปฏิบัติงานในระดับมากในเรื่องการพัฒนาคุณภาพการศึกษา แต่ในทางปฏิบัติคณะกรรมการโรงเรียนมัธยมศึกษาได้แสดงบทบาทของตนอยู่ในระดับปานกลาง

มนตรี พรผล (2545) ศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพังงา พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่สังกัดโรงเรียนขนาดต่างกัน มีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านการวางแผนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานที่สังกัดโรงเรียนขนาดกลางขึ้นไป มีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มากกว่าที่สังกัดโรงเรียนขนาดเล็ก

นภาพรรณ คงคาน้อย (2546 : 46) ศึกษาสภาพการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น มาสนับสนุนการบริหารจัดการด้านบริหารทั่วไปในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ชุมชน มีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการดูแลอาคารและสภาพแวดล้อม ให้สะอาด ปลอดภัย และร่มรื่น สูงที่สุด

ก้ำพล แสนบุญเรือง (2542 : บทคัดย่อ) ศึกษาการมีส่วนร่วมขององค์การ บริหารส่วนตำบลต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา พบว่า การมี ส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา มีความต้องการในการบริหารงานเกี่ยวกับฝ่ายอาคารสถานที่และบริเวณ โรงเรียน

ปารวี เจริญยศ (2548: บทคัดย่อ) ได้ศึกษากลยุทธ์เสริมสร้างการมี ส่วนร่วมของชุมชนในการระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า (1) กลยุทธ์เสริมสร้างการมีส่วนร่วม ของชุมชนในการระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมตาม ทัศนระของตัวแทนชุมชนเห็นว่า มีระดับการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก (2) เปรียบเทียบกลยุทธ์เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการระดมทรัพยากร เพื่อการจัด การศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมจำแนกตามทัศนระของตัวแทนชุมชน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า ไม่แตกต่างกัน (3) ข้อเสนอแนะที่สำคัญเกี่ยวกับกลยุทธ์เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของ ชุมชนในการระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ควรมีการ ประชุมชี้แจงให้ชุมชนเข้าใจถึงประ โยชน์ที่นักเรียนและชุมชนจะได้รับ ผู้บริหารสถานศึกษา และควรควรเป็นแบบอย่างที่ดีเพื่อความมีศรัทธาของชุมชน และควรมีการส่งเสริมครูเป็นกรรมการ ที่ปรึกษา เพื่อให้คำแนะนำทางวิชาการแก่ชุมชน

ทัศนีย์ เบญจศิริรักษ์ (2543) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการระดมทรัพยากรบุคคลเพื่อจัดการศึกษาว่า การใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่า ทรัพยากรท้องถิ่นที่โรงเรียนส่วนใหญ่นำมาใช้ในงานวิชาการ ได้แก่ ศึกษานิเทศก์ นักวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน โดยมีการใช้ในลักษณะการขอคำปรึกษาหรือข้อเสนอแนะ และเชิญเข้าร่วมเป็นกรรมการวางแผนและพัฒนา งานด้านวิชาการ ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้น ได้แก่ ทรัพยากรบุคคลมีอยู่น้อยมากและอยู่ห่างไกล

สวัสดิ์ ครอบรู้ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมของผู้นำทางศาสนาในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ผู้นำทางศาสนามีบทบาทการมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนกับประชาชนในฐานะผู้ให้การสนับสนุนด้านจิตใจมากที่สุด รองลงมาเป็นบทบาทการมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในฐานะ ผู้ประสานงานและผู้นำตามลำดับ ผู้นำทางศาสนาที่มีตำแหน่งเป็นทางการ มีความรู้ความเข้าใจในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนมาก ส่วนผู้นำทางศาสนาพุทธกับผู้นำทางศาสนาอิสลามมีบทบาทการมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนไม่แตกต่างกัน

อมรวิรัช นาคทรพรพ และคณะ (2543 : 20 – 25 อ้างถึงในทัศนีย์ เบญจศิริรักษ์, 2548) พบว่า ปัจจัยที่สนับสนุนการทำงานระหว่างสถานศึกษากับชุมชน มี 4 ด้าน คือ 1) มีผู้นำในชุมชนที่มีวิสัยทัศน์ก้าวไกล มุ่งมองที่ประโยชน์ของส่วนรวม 2) ความคุ้นเคยส่วนตัวระหว่างครูและชุมชน 3) จัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของชุมชน 3) องค์กรต่าง ๆ ในชุมชน เช่น องค์กรบริหารส่วนตำบล กรรมการหมู่บ้าน กลุ่มแม่บ้าน เป็นแกนกลางสำคัญในการพัฒนาความร่วมมืออย่างดีระหว่างชุมชนกับสถานศึกษา

กฤติยา ชัยศิริ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาโครงสร้างทางสังคม เศรษฐกิจ สภาพแวดล้อมของตำบลบางพระ และการหาตัวประกอบในการอธิบายความเป็นชุมชนเข้มแข็งในตำบลบางพระ จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีตัวแปรที่ใช้อธิบายความเข้มแข็งในชุมชน 4 กลุ่ม คือ 1) การมีส่วนร่วมในชุมชน 2) สถานภาพทางสังคม 3) การเรียนรู้ของชุมชน และ 4) บทบาทขององค์กรบริหารส่วนตำบลต่อการพัฒนา พบว่า การมีส่วนร่วมและการเรียนรู้ของชุมชนรวมทั้งบทบาทขององค์กรบริหารส่วนตำบล มีความสัมพันธ์กับความเข้มแข็งในตำบลบางพระอยู่ในระดับน่าพอใจ

ฉลองศรี พลโยธา (2544: 141-142) ได้ศึกษากระบวนการเรียนรู้ตามอริยาสัยเพื่อความเข้มแข็งของชุมชน พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนรู้ตามอริยาสัยขององค์กรชุมชนที่ประสบผลสำเร็จในการออมทรัพย์ หรือระดมทุน ได้แก่ 1) ความรู้

และประสบการณ์การเรียนรู้ในวิถีชีวิต 2) ภาวะผู้นำที่เข้มแข็งมีคุณธรรม เสียสละ มีแรงจูงใจ มุ่งประโยชน์ส่วนรวม 3) โอกาสการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการยกระดับความรู้ ความคิด 4) การจัดการที่มีประสิทธิภาพ 5) ทูทางสังคม ได้แก่ วัฒนธรรม ประเพณี ศาสนา ทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมที่สนับสนุนให้เกิดกระบวนการเรียนรู้

สมเปลี่ยน ชัยดี (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ มีส่วนร่วมในการบริหารอยู่ในระดับมากถึง 10 ด้าน ด้านที่มากที่สุดได้แก่ ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน

สำราญ หาญประเสริฐ (2544) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกด้าน ด้านที่มีส่วนร่วมมากที่สุด คือ การเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และด้านที่มีส่วนร่วมน้อยคือ การให้ความเห็นชอบการจัดทำสาระหลักสูตรท้องถิ่น ในส่วนของคณะกรรมการสถานศึกษา พบว่าตัวแทนจากชุมชนมีส่วนร่วมน้อยทุกด้าน กรรมการจากตัวแทนครูและผู้บริหารโรงเรียนมีส่วนร่วมมากทุกด้าน

สฤกษ์ นามลักษณ์ (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับโรงเรียนในการจัดการศึกษาโรงเรียนวังหลวง อำเภอสลภูมิจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า การพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับโรงเรียนในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ โรงเรียนต้องให้ความสำคัญกับชุมชนก่อน แล้วชุมชนจะเห็นความสำคัญของโรงเรียน โดยเฉพาะครูกับผู้บริหารต้องมีความร่วมมือที่ดีต่อกัน จึงจะทำให้ชุมชนให้ความร่วมมือและสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จได้เป็นอย่างดี

จากการศึกษาผลการวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า บทบาทในการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานส่วนใหญ่ มีระดับของบทบาทในด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา การส่งเสริมความเข้มแข็งในชุมชน รวมทั้งการสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่น ๆ ในชุมชนและท้องถิ่นมากกว่าบทบาทในการจัดทำนโยบายและแผนการจัดการศึกษา การปรับปรุงการพัฒนาการศึกษา ในส่วนของบทบาทของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน พบว่า มีระดับของบทบาทที่ไม่แตกต่างกัน ยกเว้น

บทบาทในการจัดทำนโยบายและแผนการจัดการศึกษา และการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่พบว่า กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีระดับของบทบาทที่แตกต่างกัน

5.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

5.2.1 การศึกษาบทบาท หรือการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่

ฮาดี (Hady, 1985: อ้างถึงในเสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2537, หน้า 185) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารการศึกษาในประเทศอียิปต์ ได้แสดงให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นหลักสำคัญของประชาธิปไตย จำเป็นจะต้องปรับปรุงรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน ควรกำหนดเป้าหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน ช่องทางการติดต่อสื่อสารระหว่างประชาชนกับสถานศึกษา ประเด็นหรือกิจกรรมที่ประชาชนควรจะมีส่วนร่วม

5.2.2. การศึกษาบทบาทตามขอบข่ายภารกิจในการบริหารทั่วไปจำแนกตามประเภทของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และขนาดของสถานศึกษา

สมิท (Smith, 1971: 2377-A) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของตัวแทนประชาชนในการวางแผนและพัฒนาศึกษา พบว่า คณะกรรมการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียน และประชาชนมีความต้องการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ที่จะทำให้เกิดผลสำเร็จในการพัฒนาศึกษา ส่วนคณะกรรมการจากประชาชนไม่เห็นด้วยกับเรื่องต่าง ๆ ที่โรงเรียนดำเนินการฝ่ายเดียว โดยที่คณะกรรมการไม่ได้มีส่วนร่วมเห็นหรือรับรู้ และคณะกรรมการศึกษา และผู้บริหารโรงเรียนเห็นพ้องต้องกันว่า โรงเรียนจะเจริญก้าวหน้าขึ้นกว่าเดิมมาก หากได้มีคณะกรรมการที่มีความเข้าใจและร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน

เบเคอรา (Becerra, 1974:6887-A) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทและความเข้าใจระหว่างผู้บริหารกับผู้แทนชุมชนในการวินิจฉัยปัญหา พบว่า ในการตัดสินใจปัญหาใด ๆ ที่เกี่ยวกับโรงเรียน ทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกันในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการทางการศึกษา ตามบทบาทหน้าที่และนโยบายที่ได้ตกลงกันไว้ และได้ให้ความคิดเห็นว่า ผู้บริหารจะต้องเข้าใจและสนใจเกี่ยวกับความแตกต่างของชุมชน มีความพร้อมที่จะเข้าร่วมกับชุมชนในทุกโอกาส ขจัดทัศนคติที่ไม่พึงประสงค์ของแต่ละฝ่าย ถือเป็นปัญหาสำคัญหรือเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่งในการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานร่วมกัน ในการเข้าร่วมของประชาชนหรือชุมชนในเรื่องที่เกี่ยวกับการตัดสินใจ จะต้องมีการฝึกฝนอบรมและเตรียมการก่อนพอสมควร และผู้บริหารจะต้องเป็นบุคคลที่ยอมรับตนเอง และไม่ควรรอคอยหวังเกี่ยวกับผลที่จะได้รับสูงเกินไป

แซลเลด (Sallade, 1990, pp, 236-238) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาวัยรุ่น
ที่อยู่ในโครงการทดลองปรับปรุงชนบทจากมุมมองของผู้ควบคุมการศึกษาของโรงเรียน
มัธยมศึกษาในเขตบริการไอโอวา พบว่า กิจกรรมที่เป็นประโยชน์ในการร่วมพัฒนาชุมชน คือ
การให้ความรู้ต่าง ๆ แก่ผู้ปกครอง การป้องกันยาเสพติด การจัดบริการให้คำปรึกษาแก่เด็ก
ในครอบครัวหย่าร้าง และโครงการจัดให้เด็กที่เรียนเก่งสอนนักเรียนที่เรียนอ่อน

โดยสรุปแล้วงานวิจัยในต่างประเทศ ชี้ให้เห็นว่าการดำเนินการ
จัดการศึกษาให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ จำเป็นจะต้องได้รับความร่วมมือ
จากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นผู้ปกครอง ชุมชนหรือท้องถิ่น โดยมีสถานศึกษาเป็นแกนหลัก
ในการขับเคลื่อนให้กระบวนการจัดการศึกษาดำเนินการไปด้วยความเรียบร้อย สอดคล้องกับ
บริบทและความต้องการของชุมชน

จากการศึกษาเอกสารวิชาการและงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ
ที่กล่าวมาทั้งหมดสรุปได้ว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นองค์คณะบุคคลที่มีบทบาท
หน้าที่สำคัญในการจัดการศึกษา ให้สอดคล้องกับนโยบายและภารกิจของกระทรวงศึกษาธิการ
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
บทบาทในการมีส่วนร่วมบริหารจัดการการศึกษาของสถานศึกษาในทุกด้าน ซึ่งบทบาทในการ
บริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นบทบาทที่เน้นในด้านการส่งเสริม และ
สนับสนุนกิจการด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้สามารถดำเนินการไปอย่างเรียบร้อย สอดคล้อง
กับความต้องการของผู้รับบริการ คือ นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและท้องถิ่น โดยนำรูปแบบ
การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) และการบริหารจัดการแบบธรรมาภิบาลเข้ามาเป็น
แนวทางในการจัดการศึกษา ส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการศึกษา
และการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดความร่วมมือจากทุกฝ่ายในลักษณะ
ของเครือข่ายการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อไป

ในส่วนของผลการวิจัยบทบาทในการบริหารทั่วไปของกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 ผู้วิจัยจะได้นำเสนอ
ในบทต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในบทนี้ จะกล่าวถึงประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียด ดังนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประกอบด้วย กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 ปีการศึกษา 2550 จาก 157 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทนองค์กรศาสนาในท้องถิ่น จากโรงเรียนขนาดเล็กโรงเรียนละ 3 คน รวม 363 คน จากโรงเรียนขนาดใหญ่โรงเรียนละ 9 คน รวม 324 คน รวมทั้งหมด 687 คน ผู้แทนองค์กรชุมชนและผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากโรงเรียนขนาดเล็กโรงเรียนละ 2 คน รวม 242 คน จากโรงเรียนขนาดใหญ่โรงเรียนละ 2 คน รวม 72 คน รวมทั้งหมด 314 คน ผู้แทนผู้ประกอบการและผู้แทนศิษย์เก่า จากโรงเรียนขนาดเล็กโรงเรียนละ 2 คน รวม 242 คน จากโรงเรียนขนาดใหญ่โรงเรียนละ 2 คน รวม 72 คน รวมทั้งหมด 314 คน ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้แทนครูจากโรงเรียนขนาดเล็กโรงเรียนละ 2 คน รวม 242 คน จากโรงเรียนขนาดใหญ่โรงเรียนละ 2 คน รวม 72 คน รวมทั้งหมด 314 คน รวมเป็นกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 1,089 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 540 คน รวมทั้งหมด 1,629 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 113 โรงเรียน จำแนกเป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 87 โรงเรียน และสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 26 โรงเรียน ซึ่งได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเคร์จซีและมอร์แกน (อ้างในธานินทร์ ศิลป์จารุ 2549 : 50) ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 จากนั้นผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจงหากกลุ่มตัวอย่างที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาดังขนาดกันประเภทละ 1 คนต่อ 1 โรงเรียน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 452 คน ดังเสนอตามตารางที่ 3.1 ดังนี้

ตารางที่ 3.1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ประเภทของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา		
	เล็ก (n=1)	ใหญ่ (n=1)	รวมทั้งหมด
ผู้ทรงคุณวุฒิและ/หรือผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทน องค์กรศาสนาในพื้นที่	87	26	113
ผู้แทนองค์กรชุมชนและ/หรือผู้แทนองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น	87	26	113
ผู้แทนผู้ประกอบการและ/หรือผู้แทนศิษย์เก่า	87	26	113
ผู้บริหารสถานศึกษาและ/หรือผู้แทนครู	87	26	113
รวมทั้งหมด	348	108	452

2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ลักษณะเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทในการบริหาร
ทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1
เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยนำมาประยุกต์ โดยแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

2.1.1 แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
เป็นแบบตรวจสอบรายการ (check - list) จำนวน 6 ข้อ ประกอบด้วยเพศ อายุ ระดับการศึกษา
ประสบการณ์ ขนาดของโรงเรียน และตำแหน่งที่ปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทในการบริหาร
ทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1
ตามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับของลิเคอร์ท (Likert's Rating Scale) โดยอาศัยแนวปฏิบัติ
ตามระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 254 รวมทั้งอำนาจหน้าที่การบริหารงาน
บุคคลว่าด้วยระเบียบบริหารข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งได้กำหนดบทบาทหน้าที่
ของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามภารกิจและความรับผิดชอบ จำนวน 5 ด้าน โดยใน
แต่ละด้านกำหนดเป็นแบบสอบถาม จำนวนรวมทั้งสิ้น 45 ข้อย่อย จำแนกเป็นรายด้านได้ดังนี้

- 1) การจัดทำนโยบายและแผนการจัดการศึกษา จำนวน 11 ข้อย่อย
- 2) การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา จำนวน 11 ข้อย่อย
- 3) การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา จำนวน 8 ข้อย่อย
- 4) การส่งเสริมความเข้มแข็งในชุมชน จำนวน 7 ข้อย่อย
- 5) การสร้างความสัมพันธ์กับสถาบันอื่น ๆ ในชุมชนและท้องถิ่น
จำนวน 8 ข้อย่อย

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended) เพื่อสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทในการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1

2.2 การสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือการวิจัย โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

2.2.1 ศึกษาค้นคว้าเอกสาร งานวิจัย แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทในการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือ

2.2.2 สรุปรอบแนวคิด ขอบเขตในการวิจัย และวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2.2.3 สร้างแบบสอบถามโดยนำบทบาทในการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในแต่ละข้อ จำนวน 5 ข้อ ให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิด

2.2.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจแก้ไขเนื้อหา ความถูกต้อง ภาษา และความเหมาะสมของแบบสอบถาม

2.2.5 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุง แก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไปเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน (ดังแสดงในภาคผนวก ก) พิจารณาความถูกต้อง และความตรงเชิงเนื้อหาของคำถามแต่ละข้อ และได้ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะให้มีความเหมาะสมอีกครั้งหนึ่ง

2.2.6 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นประชากรที่ไม่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ และนำมาหาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาร์ค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .973

2.2.7 นำแบบสอบถามมาปรับปรุง โดยได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการ ดังนี้

3.1. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม ไปยังผู้บริหารสถานศึกษาให้กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม

3.2 ส่งแบบสอบถามพร้อมซองบรรจุแบบสอบถาม จำนวนของถึงผู้วิจัย และขอความอนุเคราะห์ให้ผู้บริหารสถานศึกษาส่งกลับคืนมายัง โรงเรียนบ้านจะแลเกาะ อำเภอเมืองจังหวัดนครราชสีมา

3.3 ผู้วิจัยกำหนดเวลาที่ใช้ในการตอบแบบสอบถามและส่งคืน จำนวน 20 วัน

3.4 ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืน จากแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งสิ้น 452 ชุด ได้รับแบบสอบถามคืนมาจำนวน 428 ชุด คิดเป็นร้อยละ 94.69 ตามตารางที่ 3.2 และนำมาทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ แล้วดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

ตารางที่ 3.2 จำนวนเครื่องมือวิจัยที่เก็บได้จากกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ประเภทของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวนเครื่องมือวิจัยที่เก็บได้		
	เล็ก (n=1)	ใหญ่ (n=1)	รวม ทั้งหมด
ผู้ทรงคุณวุฒิและ/หรือผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทนองค์กรศาสนาในพื้นที่	81	21	102
ผู้แทนองค์กรชุมชนและ/หรือผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	79	21	100
ผู้แทนผู้ประกอบการและ/หรือผู้แทนศิษย์เก่า	87	26	113
ผู้บริหารสถานศึกษาและ/หรือผู้แทนครู	87	26	113
รวมทั้งหมด	334	94	428

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ถูกต้องและสมบูรณ์ ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อคำนวณหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean : \bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) การวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) การทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ้ (Scheffes' Method) และการทดสอบค่าที (t-test)

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการเป็นกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ขนาดของโรงเรียน และตำแหน่งที่ปฏิบัติงาน วิเคราะห์ข้อมูลโดยเสนอเป็นตารางความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) มีระดับความสำคัญ 5 ระดับ นำมาจัดอันดับเป็นรายชื่อ รายบทบาทตามอำนาจหน้าที่ รายระดับมีบทบาทรวมทุกบทบาท โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean : \bar{X}) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) การเปรียบเทียบตัวแปรอิสระ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) ถ้ามีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ้ (Scheffes' Method) และการทดสอบค่าที (t-test) โดยกำหนดค่า ดังนี้

5 หมายถึง ระดับการมีบทบาทของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมากที่สุด

4 หมายถึง ระดับการมีบทบาทของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมาก

3 หมายถึง ระดับการมีบทบาทของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานปานกลาง

2 หมายถึง ระดับการมีบทบาทของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานน้อย

1 หมายถึง ระดับการมีบทบาทของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานน้อยที่สุด

การแปลผลของค่าเฉลี่ย ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการกำหนดช่วงค่าเฉลี่ยตามแบบของพรทิพย์ พุ่มศิริ (2540 : 32) ดังต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง การมีบทบาทอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง การมีบทบาทอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง การมีบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง การมีบทบาทอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง การมีบทบาทอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.3 วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด

(Open Ended) เสนอปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหา ตามบทบาทการบริหารทั่วไปของกรมการศึกษานานาชาติ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้วิธีแจกแจงความถี่ (Frequency) ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม เรียงลำดับแล้วบรรยายปัญหาและข้อเสนอแนะเป็นรายด้านในรูปแบบความเรียง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเริ่มจากการกำหนด สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล และลำดับชั้นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการเสนอผลการวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

\bar{X}	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
F	แทน	ค่าสถิติจากการแจกแจงแบบ F (F - Distribution)
t	แทน	การทดสอบค่าที (t-test)
f	แทน	ค่าความถี่ของผู้ตอบแบบสอบถาม
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผู้วิจัย นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปของตารางประกอบคำบรรยาย แบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทในการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 แบ่งเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

2.1 ผลการศึกษายบทบาทในการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1

2.2 ผลการเปรียบเทียบบทบาทในการบริหารงานทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามประเภทของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.3 ผลการเปรียบเทียบบทบาทในการบริหารงานทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทในการบริหาร
ทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1
จากแบบสอบถามปลายเปิด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละตอนปรากฏดังรายละเอียด ต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายละเอียดเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จากข้อมูลในแบบสอบถามที่ได้รับ
คืนทั้งหมด 428 ฉบับ สามารถวิเคราะห์ได้โดยจำแนกตามลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถาม
ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการเป็นกรรมการสถานศึกษา ขนาดโรงเรียน
และตำแหน่งในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังรายละเอียดตามตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 การวิเคราะห์สถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ ขนาดของสถานศึกษา และตำแหน่งของกรรมการสถานศึกษา

สถานภาพ ของผู้ตอบแบบสอบถาม	แบบสอบถามที่ได้รับคืน	
	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	280	65.42
หญิง	148	34.58
รวม	428	100.00
2. อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	22	5.14
30 – 39 ปี	70	16.35
40 – 49 ปี	159	37.15
สูงกว่า 49 ปี	177	41.36
รวม	428	100.00
3. ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	67	15.65
มัธยมศึกษา	81	18.93
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	32	7.48
ปริญญาตรี	215	50.23
ปริญญาโท	32	7.48
สูงกว่าปริญญาโท	1	.02
รวม	428	100.00
4. ประสบการณ์ในการเป็นกรรมการสถานศึกษา		
ต่ำกว่า 1 ปี	23	5.37
1 – 2 ปี	80	18.69
3 – 4 ปี	96	22.43
มากกว่า 4 ปีขึ้นไป	229	53.51
รวม	428	100.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

สถานภาพ ของผู้ตอบแบบสอบถาม	แบบสอบถามที่ได้รับคืน	
	จำนวน	ร้อยละ
5. จำนวนนักเรียนในสถานศึกษาที่ปฏิบัติงาน		
5.1 ไม่เกิน 300 คน (n = 348)	333	77.80
5.2 มากกว่า 300 คน (n = 104)	95	22.20
รวม	428	100.00
6. ตำแหน่งที่ปฏิบัติงาน		
6.1 ผู้ทรงคุณวุฒิ และ/หรือผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทน องค์กรศาสนาในท้องถิ่น (n = 113)	102	23.83
6.2 ผู้แทนองค์กรชุมชนและ/หรือผู้แทนองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น (n = 113)	100	23.34
6.3 ผู้แทนผู้ประกอบการ และ/หรือผู้แทนศิษย์เก่า (n = 113)	113	26.40
6.4 ผู้บริหารสถานศึกษา และ/หรือผู้แทนครู (n = 113)	113	26.40
รวม	428	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า แบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด 452 ฉบับ ได้รับคืน 428 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.69 ของแบบสอบถามทั้งหมด จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชายร้อยละ 65.42 เพศหญิงร้อยละ 34.58 ในจำนวนนี้มีอายุสูงกว่า 49 ปีมากที่สุดร้อยละ 41.36 รองลงมา เป็นกลุ่มอายุระหว่าง 40 – 49 ปี ร้อยละ 37.15 มีการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุดร้อยละ 50.23 รองลงมา ระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 18.93 ประสบการณ์ในการเป็นกรรมการสถานศึกษา มากกว่า 4 ปีขึ้นไปมากที่สุด ร้อยละ 53.51 ผู้ตอบแบบสอบถามจากสถานศึกษาขนาดเล็กมากที่สุด ร้อยละ 77.80 ตำแหน่งในกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาและ/หรือ ผู้แทนครู รวมทั้งผู้ประกอบการและ/หรือผู้แทนศิษย์เก่ามากที่สุดร้อยละ 26.40 รองลงมา เป็น ผู้ทรงคุณวุฒิและ/หรือผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทนองค์กรศาสนาในท้องถิ่นร้อยละ 23.83

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์บทบาทในการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1

2.1 ผลการศึกษายบทบาทในการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกเป็นภาพรวม ดังปรากฏในตารางที่
4.2-4.7 ดังนี้

ตารางที่ 4.2 ระดับการมีบทบาทในการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกเป็นภาพรวม (n = 428)

การบริหารทั่วไป	ระดับการมีบทบาท			ลำดับ ที่
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	
1. การจัดทำนโยบายและแผนการจัดการศึกษา	3.54	.67	มาก	3
2. การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.49	.71	ปานกลาง	4
3. การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา	3.41	.73	ปานกลาง	5
4. การส่งเสริมความเข้มแข็งในชุมชน	3.69	.68	มาก	2
5. การสร้างความสัมพันธ์กับสถาบันอื่น ๆ ในชุมชนและ ท้องถิ่น	3.78	.65	มาก	1
เฉลี่ยรวม	3.58	.61	มาก	

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ระดับการมีบทบาทในการบริหารทั่วไปของกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 ในภาพรวม อยู่ในระดับ
มาก ($\bar{X} = 3.58$) แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับการมีบทบาทด้านการจัดทำนโยบาย
และแผนการจัดการศึกษา ด้านการส่งเสริมความเข้มแข็งในชุมชน ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับ
สถาบันอื่น ๆ ในชุมชนและท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54, 3.69$ และ 3.78) ตามลำดับ
ส่วนระดับการมีบทบาทด้านการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา และด้านการระดมทรัพยากร
เพื่อการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.49$ และ 3.41)

ตารางที่ 4.3 ระดับการมีบทบาทในการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ด้านที่ 1 การจัดทำนโยบายและแผนการจัดการศึกษา จำแนกตามรายชื่อย่อย (n =428)

การจัดทำนโยบายและแผนการจัดการศึกษา	ระดับการปฏิบัติงาน			ลำดับ ที่
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	
1. ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดทำนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบายและแผนของกระทรวงศึกษาธิการ	3.47	.86	ปานกลาง	9
2. ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดทำนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบายและแผนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.36	.84	ปานกลาง	11
3. ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดทำนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบายและแผนของเขตพื้นที่การศึกษา	3.47	.86	ปานกลาง	8
4. ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดทำนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน	3.59	.90	มาก	4
5. ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดทำนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น	3.60	.82	มาก	3
6. สนับสนุนให้มีการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนและท้องถิ่น	3.65	.84	มาก	1
7. ให้ข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา	3.54	.82	มาก	7
8. ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาการศึกษารวมทั้งแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาก่อนนำไปดำเนินงาน	3.58	.81	มาก	5

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

การจัดทำนโยบายและแผนการจัดการศึกษา	ระดับการปฏิบัติงาน			ลำดับ ที่
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	
9. ให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนและครูระหว่างการดำเนินงาน ตามแผนพัฒนาการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี	3.57	.85	มาก	6
10. รับทราบแนวทางการดำเนินงานตามแผนพัฒนา การศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของ สถานศึกษา	3.64	.77	มาก	2
11. ติดตาม ตรวจสอบผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนา การศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของ สถานศึกษา	3.43	.87	ปานกลาง	10
เฉลี่ยรวม	3.54	.67	มาก	

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ระดับการมีบทบาทการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านการจัดทำนโยบายและแผนการจัดการศึกษา ตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดในภาพรวมเห็นว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ระดับการมีบทบาทการสนับสนุนให้มีการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนและท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.65$) รองลงมาคือ รับทราบแนวทางการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.64$)

ตารางที่ 4.4 ระดับการมีบทบาทในการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านที่ 2 การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา จำแนกตามรายข้อย่อย (n = 428)

การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา	ระดับการมีบทบาท			ลำดับ ที่
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	
1. ให้ความเห็นในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศและคำสั่งต่าง ๆ	3.50	.93	มาก	4
2. ให้ความเห็นในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบายและแผนของกระทรวงศึกษาธิการ	3.48	.94	ปานกลาง	6
3. ให้ความเห็นในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบายและแผนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.43	.94	ปานกลาง	9
4. ให้ความเห็นในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบายและแผนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	3.42	.93	ปานกลาง	10
5. ให้ความเห็นในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น	3.62	.84	มาก	2
6. สนับสนุนให้มีการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา	3.66	.80	มาก	1
7. ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการนำนวัตกรรมทางการศึกษามาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	3.59	.83	มาก	3
8. ให้คำปรึกษาในการนำนวัตกรรมทางการศึกษามาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	3.49	.83	ปานกลาง	5

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา	ระดับการมีบทบาท			ลำดับ ที่
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	
9. สนับสนุนให้มีการพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูล สารสนเทศภายในสถานศึกษาให้สามารถเชื่อมโยงกับ หน่วยงานต้นสังกัด	3.44	.86	ปานกลาง	8
10. ติดตามตรวจสอบการดำเนินงานตามแผนงาน/ กิจกรรมเพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษา	3.35	.83	ปานกลาง	11
11. รับทราบรายงานสรุปผลการดำเนินงานปรับปรุงและ พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	3.46	.84	ปานกลาง	7
เฉลี่ยรวม	3.49	.71	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ระดับการมีบทบาทการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดในภาพรวมเห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.49$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อย่อย พบว่า ระดับการมีบทบาทการสนับสนุนให้มีการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.66$) รองลงมาคือ ให้ความเห็นในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.62$)

ตารางที่ 4.5 ระดับการมีบทบาทในการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านที่ 3 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา จำแนกตามรายชื่อย่อย (n = 428)

การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา	ระดับการมีบทบาท			ลำดับ ที่
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	
1. ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะในการกำหนดแนวทางหรือแผนการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาตามที่กฎหมาย กฎ ระเบียบ ฯลฯ กำหนด	3.33	.87	ปานกลาง	7
2. สนับสนุนให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา	3.49	.89	ปานกลาง	1
3. สนับสนุนให้มีการสำรวจและจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับทรัพยากรเพื่อการศึกษา	3.40	.88	ปานกลาง	5
4. ประสานงานกับบุคคล องค์กร หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนในการเข้าร่วมเป็นวิทยากรภายนอกให้กับสถานศึกษา	3.43	.85	ปานกลาง	3
5. สนับสนุนให้มีทรัพยากรเพื่อการศึกษาในสถานศึกษาที่พอเพียงต่อความต้องการ	3.49	.87	ปานกลาง	1
6. ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดหาหรือจัดตั้งกองทุนช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลน	3.40	.96	ปานกลาง	5
7. ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานกองทุนเพื่อการศึกษา	3.33	.93	ปานกลาง	7
8. สนับสนุนให้มีการประกาศเกียรติคุณเชิดชูบุคคลหน่วยงาน องค์กรที่ให้ความร่วมมือในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา	3.43	.85	ปานกลาง	3
เฉลี่ยรวม	3.41	.73	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ระดับการมีบทบาทการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดในภาพรวมเห็นว่า อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.41$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับการมีบทบาทการสนับสนุนให้มีทรัพยากรเพื่อการศึกษาในสถานศึกษาที่พอเพียงต่อความต้องการ และการสนับสนุนให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.49$) เท่ากัน

ตารางที่ 4.6 ระดับการมีบทบาทในการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านที่ 4 การส่งเสริมความเข้มแข็งในชุมชน จำแนกตามรายชื่อย่อย (n = 428)

การส่งเสริมความเข้มแข็งในชุมชน	ระดับการมีบทบาท			ลำดับที่
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	
1. ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน	3.65	.78	มาก	5
2. ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ในการเผยแพร่แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตในชุมชน	3.69	.80	มาก	3
3. สนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน โดยการทำประชาคมหรือเวทีชาวบ้าน	3.44	.91	ปานกลาง	7
4. ประสานงานกับผู้นำชุมชน/ผู้นำศาสนาในการสร้างความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงให้กับชุมชน	3.62	.68	มาก	6
5. สนับสนุนการดำเนินงานตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน	3.68	.88	มาก	4
6. สนับสนุนให้มีการประสานความร่วมมือกับผู้นำชุมชน/ผู้นำศาสนาในการป้องกันให้สถานศึกษาและชุมชนเป็นแหล่งปลอดยาเสพติด	3.89	.79	มาก	1
7. สนับสนุนการดำเนินงานตามแผนการป้องกันยาเสพติดแบบ 3 เสา คือ บ้าน โรงเรียน และองค์กรศาสนาในชุมชน	3.89	.79	มาก	1
เฉลี่ยรวม	3.69	.68	มาก	

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ระดับการมีบทบาทการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านการส่งเสริมความเข้มแข็งในชุมชน ตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดในภาพรวมเห็นว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับการมีบทบาทการสนับสนุนให้มีการประสานความร่วมมือกับผู้นำชุมชน/ผู้นำศาสนา ในการป้องกันให้สถานศึกษาและชุมชนเป็นแหล่งปลอดภัยจากยาเสพติด และการสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนการป้องกันยาเสพติดแบบ 3 เสา คือ บ้าน โรงเรียน และองค์กรศาสนาในชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.89$) เท่ากัน

ตารางที่ 4.7 ระดับการมีบทบาทการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 ด้านที่ 5 การสร้างความสัมพันธ์กับสถาบันอื่น ๆ ในชุมชนและท้องถิ่น จำแนกตามรายข้อย่อย (n = 428)

การสร้างความสัมพันธ์กับสถาบันอื่น ๆ ในชุมชนและท้องถิ่น	ระดับการมีบทบาท			ลำดับ ที่
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	
1. สนับสนุนให้มีการประชาสัมพันธ์กิจการของ สถานศึกษาสู่ชุมชนและท้องถิ่นอย่างค่อเนื่อง	3.75	.76	มาก	6
2. สนับสนุนให้มีการพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูล สารสนเทศของสถานศึกษาที่สามารถเชื่อมโยงกับ หน่วยงานในชุมชนและท้องถิ่น	3.59	.79	มาก	7
3. ประสานงานร่วมมือกับผู้นำชุมชนในการสำรวจและ จัดระบบข้อมูลของชุมชนเพื่อการจัดทำสำมะโน นักเรียน การรับนักเรียน รวมทั้งแหล่งเรียนรู้ในชุมชน	3.76	.78	มาก	5
4. สนับสนุนให้สถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สอดคล้อง กับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น เช่น การจัดการ ศึกษาตามอัธยาศัยด้านการเกษตร การประมง เป็นต้น	3.57	.84	มาก	8
5. สนับสนุนให้สถานศึกษามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และ ถ่ายทอดขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม พื้นบ้านของชุมชน ไปสู่ท้องถิ่น	3.81	.81	มาก	4
6. สนับสนุนให้ชุมชนและท้องถิ่นเข้ามาใช้บริการด้าน อาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ของ สถานศึกษาเพื่อจัดกิจกรรมตามวาระ โอกาสต่าง ๆ	3.85	.81	มาก	3
7. สนับสนุนให้มีการประสานความร่วมมือกับผู้นำชุมชน/ ผู้นำศาสนาเพื่อให้สถานศึกษา ชุมชนและท้องถิ่นปลอด ยาเสพติด	3.96	.80	มาก	1
8. ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม สำคัญทางศาสนา และวันสำคัญของชาติที่จัดโดย หน่วยงานของชุมชนและท้องถิ่นอย่างค่อเนื่อง	3.96	.82	มาก	1
เฉลี่ยรวม	3.78	.65	มาก	

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ระดับการมีบทบาทการในบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชภัฏ เขต 1 ด้านการสร้าง ความสัมพันธ์กับสถาบันอื่น ๆ ในชุมชนและท้องถิ่น ตามทัศนะของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ในภาพรวมเห็นว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับการมี บทบาทการสนับสนุนให้มีการประสานความร่วมมือกับผู้นำชุมชน/ผู้นำศาสนาเพื่อให้สถานศึกษา ชุมชนและท้องถิ่นปลอดภัยและส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม สำคัญทางศาสนา และวันสำคัญของชาติที่จัด โดยหน่วยงานของชุมชนและท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.96$) เท่ากัน

2.2 ผลการเปรียบเทียบบทบาทในการบริหารงานทั่วไปของกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามประเภทของกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตารางที่ 4.8 การเปรียบเทียบบทบาทการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 ในภาพรวม จำแนกตามประเภท
ของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (n = 428)

บทบาทในการบริหารทั่วไป	ผู้ทรงคุณวุฒิ และ/หรือ พระภิกษุสงฆ์ หรือ ผู้แทนองค์กร ศาสนาในพื้นที่		ผู้แทนองค์กร ชุมชน และ/หรือ ผู้แทนองค์กร ปกครองส่วน ท้องถิ่น		ผู้แทน ผู้ปกครอง และ/หรือ ผู้แทนศิษย์เก่า		ผู้บริหาร สถานศึกษา และ/หรือ ผู้แทนครู		F
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	1. การจัดทำนโยบายและ แผนการจัดการศึกษา	3.49	.70	3.48	.65	3.41	.74	3.68	
2. การปรับปรุงและพัฒนา คุณภาพการศึกษา	3.42	.70	3.48	.71	3.37	.79	3.63	.62	3.491*
3. การระดมทรัพยากรเพื่อ การศึกษา	3.32	.68	3.48	.78	3.25	.79	3.54	.65	4.286*
4. การส่งเสริมความเข้มแข็งใน ชุมชน	3.61	.61	3.78	.78	3.67	.71	3.71	.64	.915
5. การสร้างความสัมพันธ์กับ สถาบันอื่น ๆ ในชุมชนและ ท้องถิ่น	3.71	.70	3.80	.70	3.68	.67	3.88	.58	2.594
เฉลี่ยรวม	3.51	.60	3.60	.65	3.47	.67	3.69	.53	3.262*

* แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.8 พบว่า บทบาทในการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำแนกตามประเภทของกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.05 และเมื่อพิจารณาบทบาทเป็นรายด้าน พบว่า บทบาทด้านที่ 1 การจัดทำนโยบายและแผน
การจัดการศึกษา รวมทั้งบทบาทด้านที่ 3 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา มีความแตกต่าง
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และบทบาทด้านที่ 2 การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพ
การจัดการศึกษา มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนบทบาทด้านที่ 4
การส่งเสริมความเข้มแข็งในชุมชน และบทบาทด้านที่ 5 การส่งเสริมความสัมพันธ์กับสถาบัน
อื่น ๆ ในชุมชนและท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.9 การเปรียบเทียบบทบาทในการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามประเภทของ กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นรายคู่ (ANOVA) ตามบทบาทในภาพรวม ทั้ง 5 ด้าน (n = 428)

ประเภท ของ กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ผู้ทรงคุณวุฒิ และ/หรือ พระภิกษุสงฆ์ หรือผู้แทน องค์กรศาสนา ในพื้นที่	ผู้แทนองค์กร ชุมชน และ/หรือ ผู้แทนองค์กร ปกครองส่วน ท้องถิ่น	ผู้แทน ผู้ปกครอง และ/หรือ ผู้แทน ศิษย์เก่า	ผู้บริหาร สถานศึกษา และ/หรือ ผู้แทนครู
	\bar{X}	3.51	3.60	3.47
1. ผู้ทรงคุณวุฒิ และ/หรือผู้แทนพระภิกษุสงฆ์ หรือผู้แทนองค์กรศาสนาในท้องถิ่น	3.51			
2. ผู้แทนองค์กรชุมชนและ/หรือผู้แทนองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น		3.60		
3. ผู้แทนผู้ปกครอง และ/หรือผู้แทนศิษย์เก่า			3.47	
4. ผู้บริหารสถานศึกษาและ/หรือผู้แทนครู				3.69
			.040*	

* แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.9 พบว่า บทบาทในการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามประเภทของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นรายคู่ (ANOVA) ในภาพรวมทั้ง 5 ด้านของผู้แทนผู้ปกครองและ/หรือผู้แทนศิษย์เก่ากับผู้บริหารสถานศึกษาและ/หรือผู้แทนครู มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.10 การเปรียบเทียบบทบาทการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามประเภทของ กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นรายคู่ (ANOVA) ตามบทบาทรายด้าน ด้านที่ 1 การจัดทำนโยบายและแผนการศึกษา (n = 428)

ประเภท ของ กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ผู้ทรงคุณวุฒิ และ/หรือ พระภิกษุสงฆ์ หรือผู้แทน องค์กรศาสนา ในพื้นที่	ผู้แทนองค์กร ชุมชน และ/หรือ ผู้แทนองค์กร ปกครองส่วน ท้องถิ่น	ผู้แทน ผู้ปกครอง และ/หรือ ผู้แทน ศิษย์เก่า	ผู้บริหาร สถานศึกษา และ/หรือ ผู้แทนครู
	\bar{X}			
	3.49	3.48	3.41	3.68
1. ผู้ทรงคุณวุฒิ และ/หรือผู้แทนพระภิกษุสงฆ์ หรือผู้แทนองค์กรศาสนาในท้องถิ่น	3.49			
2. ผู้แทนองค์กรชุมชนและ/หรือผู้แทนองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น	3.48			
3. ผู้แทนผู้ปกครอง และ/หรือผู้แทนศิษย์เก่า	3.41			
4. ผู้บริหารสถานศึกษาและ/หรือผู้แทนครู	3.68		.011*	

* แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.10 พบว่า บทบาทในการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามประเภทของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นรายคู่ (ANOVA) ตามบทบาทรายด้าน ด้านที่ 1 การจัดทำนโยบายและแผนการจัดการศึกษาของผู้แทนผู้ปกครองและ/หรือศิษย์เก่ากับผู้บริหารสถานศึกษาและ/หรือผู้แทนครู มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.11 การเปรียบเทียบบทบาทการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามประเภทของ กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นรายคู่ (ANOVA) ตามบทบาทรายด้าน ด้านที่ 2 การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา (n = 428)

ประเภท ของ กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ผู้ทรงคุณวุฒิ และ/หรือ พระภิกษุสงฆ์ หรือผู้แทน องค์กรศาสนา ในพื้นที่	ผู้แทนองค์กร ชุมชน และ/หรือ ผู้แทนองค์กร ปกครองส่วน ท้องถิ่น	ผู้แทน ผู้ปกครอง และ/หรือ ผู้แทน ศิษย์เก่า	ผู้บริหาร สถานศึกษา และ/หรือ ผู้แทนครู
	\bar{X}			
	3.42	3.48	3.37	3.63
1. ผู้ทรงคุณวุฒิ และ/หรือผู้แทนพระภิกษุสงฆ์ หรือผู้แทนองค์กรศาสนาในท้องถิ่น	3.42			
2. ผู้แทนองค์กรชุมชนและ/หรือผู้แทนองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น	3.48			
3. ผู้แทนผู้ปกครอง และ/หรือผู้แทนศิษย์เก่า	3.37			
4. ผู้บริหารสถานศึกษาและ/หรือผู้แทนครู	3.68		.028*	

* แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.11 พบว่า บทบาทในการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามประเภทของกรรมการเป็นรายคู่ (ANOVA) ตามบทบาทรายด้าน ด้านที่ 2 การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้แทนผู้ปกครองและ/หรือศิษย์เก่ากับผู้บริหารสถานศึกษาและ/หรือผู้แทนครู มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.12 การเปรียบเทียบบทบาทการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามประเภทของ กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นรายคู่ (ANOVA) ตามบทบาทรายด้าน ด้านที่ 3 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา (n = 428)

ประเภท ของ กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ผู้ทรงคุณวุฒิ และ/หรือ พระภิกษุสงฆ์ หรือผู้แทน องค์กรศาสนา ในพื้นที่	ผู้แทนองค์กร ชุมชน และ/หรือ ผู้แทนองค์กร ปกครองส่วน ท้องถิ่น	ผู้แทน ผู้ปกครอง และ/หรือ ผู้แทน ศิษย์เก่า	ผู้บริหาร สถานศึกษา และ/หรือ ผู้แทนครู
	\bar{X}			
	3.32	3.48	3.25	3.54
1. ผู้ทรงคุณวุฒิ และ/หรือผู้แทนพระภิกษุสงฆ์ หรือผู้แทนองค์กรศาสนาในท้องถิ่น	3.32			
2. ผู้แทนองค์กรชุมชนและ/หรือผู้แทนองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น		3.48		
3. ผู้แทนผู้ปกครอง และ/หรือผู้แทนศิษย์เก่า			3.25	
4. ผู้บริหารสถานศึกษาและ/หรือผู้แทนครู				.014*

* แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.12 พบว่า บทบาทในการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามประเภทของกรรมการเป็นรายคู่ (ANOVA) ตามบทบาทรายด้าน ด้านที่ 3 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาของผู้แทนผู้ปกครองและ/หรือศิษย์เก่ากับผู้บริหารสถานศึกษาและ/หรือผู้แทนครู มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ผลการเปรียบเทียบบทบาทในการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ตารางที่ 4.13 การเปรียบเทียบบทบาทการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 ในภาพรวม จำแนกตามขนาด
ของสถานศึกษา จำนวน 113 โรงเรียน

บทบาทในการบริหารทั่วไป	ขนาดเล็ก (87)			ขนาดใหญ่ (26)			t
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	
1. การจัดทำนโยบายและแผนการจัด							
การศึกษา	3.52	.66	มาก	3.58	.74	มาก	.683
2. การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพ							
การศึกษา	3.48	.66	ปานกลาง	3.54	.86	มาก	.560
3. การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา	3.39	.69	ปานกลาง	3.50	.86	มาก	1.144
4. การส่งเสริมความเข้มแข็งในชุมชน	3.69	.66	มาก	3.70	.76	มาก	.080
5. การสร้างความสัมพันธ์กับสถาบัน							
อื่น ๆ ในชุมชนและท้องถิ่น	3.78	.65	มาก	3.80	.67	มาก	.272
เฉลี่ยรวม	3.57	.58	มาก	3.62	.70	มาก	.627

จากตารางที่ 4.13 พบว่า บทบาทในการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา
ที่มีขนาดต่างกัน มีบทบาทไม่แตกต่างกัน

**ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทในการบริหารทั่วไป
ของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1**

3.1 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทในการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 จากแบบสอบถามแบบปลายเปิด จำแนกเป็นภาพรวมในแต่ละด้าน ดังปรากฏในตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 การวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทในการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 (n = 428)

ปัญหา	ความถี่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
1. การจัดทำนโยบายและแผน การจัดการศึกษา		1. การจัดทำนโยบายและแผน การจัดการศึกษา	
- ขาดความรู้ความเข้าใจในการ จัดทำนโยบายและแผนการจัด การศึกษา	153	- จัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการ เพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจ	153
- เป็นการดำเนินการของโรงเรียน เป็นส่วนใหญ่	132	- จัดประชุมชี้แจงเพื่อสร้างความ เข้าใจ	142
		- เมื่อสถานศึกษาจัดทำแล้วควรรนำ เข้าที่ประชุมคณะกรรมการ สถานศึกษา	121
- ไม่มีเวลาในการเข้าร่วมประชุม	102	- จัดให้มีเบี้ยประชุมหรือเบี้ยเลี้ยง เป็นค่าตอบแทน	102

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

ปัญหา	ความถี่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
2. การปรับปรุงและพัฒนา		2. การปรับปรุงและพัฒนา	
คุณภาพการศึกษา		คุณภาพการศึกษา	
- ไม่มีเวลาในการเข้าร่วมประชุม	111	- จัดให้มีเบี้ยประชุมหรือเบี้ยเลี้ยงเป็นค่าตอบแทน	183
- ขาดประสบการณ์และกระบวนการคิด	107	- จัดประชุมเพื่อชี้แจงสร้างความเข้าใจ	142
- ขาดความรู้ความเข้าใจในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา	101	- จัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจ	122
- ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในบางกลุ่มสาระต่ำกว่าเกณฑ์	84	- ควรปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร	55
- โรงเรียนปิดบ่อยเนื่องจากเหตุการณ์ความไม่สงบ	75	- จัดให้มีการสอนเสริมในช่วงเวลาปิดภาคเรียน	30
- หลักสูตรยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน	24	- ควรนำแนวทางการจัดทำหลักสูตรเข้าชี้แจงในที่ประชุม	23

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

ปัญหา	ความถี่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
3. การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา		3. การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา	
- งบประมาณไม่เพียงพอ	152	- ควรวางแผนการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ	152
- ชุมชนมีรายได้น้อย	98	- ควรหาแหล่งเงินทุนจากหน่วยงานอื่น ๆ	98
- ขาดความร่วมมือในการระดมทรัพยากร	78	- ควรจัดให้มีการประชุมชี้แจงเพื่อสร้างความเข้าใจในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา	88
- วิทยากรภายนอกหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาน้อย	64	- จัดให้มีเบี้ยเลี้ยงหรือค่าตอบแทนสำหรับวิทยากรภายนอกหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ชัดเจน	75
- เวลาในการระดมทรัพยากรค่อนข้างจำกัดเนื่องจากเหตุการณ์ความไม่สงบ	59	- ควรจัดให้มีเครือข่ายในการระดมทุนหรือทรัพยากร	61
- เวลาของวิทยากรภายนอกหรือภูมิปัญญาท้องถิ่นไม่ตรงกับเวลาเรียน	26	- ควรจัดให้นักเรียนได้เรียนในรูปแบบของการศึกษาจากแหล่งเรียนรู้	30

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

ปัญหา	ความถี่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
4. การส่งเสริมความเข้มแข็งใน ชุมชน		4. การส่งเสริมความเข้มแข็งใน ชุมชน	
- ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม ของสถานศึกษาน้อย	112	- จัดให้มีโครงการ/กิจกรรม สัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษา กับชุมชน เช่น การแข่งขันกีฬาฯ	145
- ปัญหาขาดแคลนเริ่มเข้ามาระบาด ในชุมชนมากขึ้น	109	- เผยแพร่ความรู้ความเข้าใจใน พิษภัยร้ายแรงของยาเสพติดต่อ ชุมชนอย่างต่อเนื่อง	132
- ชุมชนมีความสัมพันธ์กับ สถานศึกษาน้อยลงเนื่องจาก เหตุการณ์ความไม่สงบ	96	- สถานศึกษาประสานความ ร่วมมือในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ กับองค์กรศาสนาในพื้นที่ รวมทั้งผู้นำชุมชน	65

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

ปัญหา	ความถี่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่
5. การสร้างความสัมพันธ์กับ สถาบันอื่น ๆ ในชุมชนและ ท้องถิ่น		5. การสร้างความสัมพันธ์กับ สถาบันอื่น ๆ ในชุมชนและ ท้องถิ่น	
- ขาดการประชาสัมพันธ์	215	- จัดให้มีการประชาสัมพันธ์ กิจกรรมของสถานศึกษาใน รูปแบบที่หลากหลายและ ต่อเนื่อง	215
- สถานศึกษาอยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัย	202	- ควรประสานงานกับหน่วยงาน ในชุมชนหรือท้องถิ่นในการวาง มาตรการรักษาความปลอดภัย	215
- การติดต่อสื่อสารระหว่าง หน่วยงานค่อนข้างล่าช้า	135	- ควรส่งเสริมให้มีการนำ เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ ในสถานศึกษาให้มากขึ้น	152
- สถานศึกษามีการจัด กิจกรรมสัมพันธ์น้อยไป	24	- ควรจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาส ให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้า มามีส่วนร่วมในกิจกรรมให้ มากขึ้น	38
- กรรมการบางส่วนยังขาด ความรู้ความเข้าใจใน บทบาทของตนเอง	15	- ควรสร้างเครือข่ายของ กรรมการสถานศึกษาเพื่อ เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	29

จากตารางที่ 4.14 พบว่า การวิเคราะห์ปัญหาข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตาม บทบาทในการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานราธิวาส เขต 1 จากแบบสอบถามแบบปลายเปิดจำแนกเป็นรายด้านได้ ดังนี้

ปัญหาด้านการจัดทำนโยบายและแผนการจัดการศึกษาที่มีความถี่มากที่สุด คือ การขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำนโยบายและแผนการจัดการศึกษา รวมทั้งเห็นว่าเป็นการดำเนินการของสถานศึกษาเป็นส่วนใหญ่ และไม่มีเวลาในการเข้าร่วมประชุม ข้อเสนอแนะ ได้แก่ ควรจัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในการจัดทำนโยบายและแผนการจัดการศึกษา รวมทั้งเมื่อสถานศึกษามีการดำเนินการแล้วควรนำเข้าสู่ที่ประชุม คณะกรรมการสถานศึกษา และควรจัดให้มีเบี้ยเลี้ยงหรือค่าตอบแทนในการเข้าร่วมประชุม แต่ละครั้ง

ปัญหาด้านการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่มีความถี่มากที่สุด คือ กรรมการไม่มีเวลาในการเข้าร่วมประชุม ขาดประสบการณ์และกระบวนการคิด ขาดความรู้ ความเข้าใจในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ต่ำกว่าเกณฑ์ในบางกลุ่มสาระ ส่วนข้อเสนอแนะ ได้แก่ ควรจัดให้มีเบี้ยเลี้ยงหรือค่าตอบแทน ในการเข้าร่วมประชุมแต่ละครั้ง ควรจัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจ รวมทั้งควรปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรมากขึ้น

ปัญหาด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาที่มีความถี่มากที่สุด คือ งบประมาณ ไม่เพียงพอ ชุมชนมีรายได้น้อย รวมทั้งขาดความต่อเนื่องในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ข้อเสนอแนะ ได้แก่ ควรวางแผนการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ ควรจัดหาแหล่งเงินทุน จากหน่วยงานอื่น ๆ รวมทั้งควรจัดประชุมชี้แจงเพื่อสร้างความเข้าใจในความร่วมมือในการระดม ทรัพยากรเพื่อการศึกษา

ปัญหาด้านการส่งเสริมความเข้มแข็งในชุมชนที่มีความถี่มากที่สุด คือ ชุมชนเข้ามา มีส่วนร่วมในสถานศึกษาน้อย ปัญหาขาดเสถียรภาพเริ่มระบาคในชุมชน และชุมชนมีความสัมพันธ์กับ สถานศึกษาน้อยลง ข้อเสนอแนะ ได้แก่ ควรจัดให้มีโครงการ/กิจกรรมสัมพันธ์ระหว่าง สถานศึกษากับชุมชน เพื่อเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจในพิษภัยร้ายแรงของยาเสพติดต่อชุมชน อย่างต่อเนื่อง โดยสถานศึกษาประสานความร่วมมือในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ กับองค์กรศาสนา ในพื้นที่ รวมทั้งผู้นำชุมชน

ปัญหาด้านการสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานอื่น ๆ ในชุมชนและท้องถิ่นที่มีความถี่ มากที่สุด คือ สถานศึกษาขาดการประชาสัมพันธ์ รวมทั้งตั้งอยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัย ทำให้การติดต่อ สื่อสารระหว่างหน่วยงานค่อนข้างล่าช้า ส่วนข้อเสนอแนะ ได้แก่ ควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์

กิจกรรมของสถานศึกษาในรูปแบบที่หลากหลายและต่อเนื่อง รวมทั้งมีการประสานงานกับหน่วยงานในชุมชนหรือท้องถิ่น เพื่อวางมาตรการป้องกันและรักษาความปลอดภัย และควรส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการติดต่อสื่อสารให้มากขึ้น

สรุปได้ว่า ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อบทบาทในการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 มากที่สุด คือ การขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ รวมทั้งการมีส่วนร่วมในกิจกรรมระหว่างสถานศึกษาและชุมชนน้อยลง เนื่องจากปัญหาด้านเวลา และเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ ดังนั้น การสร้างความตระหนักในบทบาทหน้าที่ ตลอดจนการเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในการกิจกรรมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการประชาสัมพันธ์ให้มีความหลากหลายและต่อเนื่อง เป็นแนวทางสำคัญในการสร้างความร่วมมือร่วมใจพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา เพื่อประโยชน์ต่อการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ชุมชนและท้องถิ่น รวมทั้งหน่วยงานอื่นๆ เป็นแนวทางสำคัญการส่งเสริมชุมชนให้เข้มแข็งอย่างยั่งยืนต่อไป

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาบทบาทในการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอตามลำดับ
ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษาบทบาทในการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1

1.1.2 เพื่อเปรียบเทียบบทบาทในการบริหารงานทั่วไปของกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามประเภทของกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.1.3 เพื่อเปรียบเทียบบทบาทในการบริหารงานทั่วไปของกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

1.1.4 เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับบทบาทในการบริหารทั่วไป
ของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1

1.2 วิธีการดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ประกอบด้วย กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 ปีการศึกษา 2550 จาก 157 โรงเรียน ประกอบด้วย
ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทนองค์กรศาสนาในท้องถิ่น รวมทั้งหมด 687 คน
ผู้แทนองค์กรชุมชนและผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งหมด 314 คน ผู้แทนผู้ปกครอง
และผู้แทนศิษย์เก่า รวมทั้งหมด 314 คน ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้แทนครู รวมทั้งหมด 314 คน
รวมเป็นกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งหมด 1,629 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 113 โรงเรียน จำแนกเป็นสถานศึกษา

ขนาดเล็ก จำนวน 87 โรงเรียน และสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 26 โรงเรียน ซึ่งได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเคร็จซีและมอร์แกน (อ้างในธานินทร์ ศิลป์จารุ 2549 : 50) ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 จากนั้นผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจงหากกลุ่มตัวอย่างที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาต่างขนาดกันประเภทละ 1 คนต่อ 1 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิและ/หรือผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทนองค์กรศาสนาในพื้นที่ รวม 113 คน ผู้แทนองค์กรชุมชนและ/หรือผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวม 113 คน ผู้แทนผู้ประกอบการและ/หรือผู้แทนศิษย์เก่ารวม 113 คน ผู้บริหารสถานศึกษาและ/หรือผู้แทนครูรวม 113 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 452 คน

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามบทบาทในการบริหารทั่วไป

ตามความคิดเห็นของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 โดยเครื่องมือแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (check – list) จำนวน 6 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการเป็นกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ขนาดของโรงเรียน และตำแหน่งที่ปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นแบบเลือกตอบเกี่ยวกับบทบาทในการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 ตามบทบาท 5 ด้าน จำนวน 45 ข้อย่อย ในแต่ละข้อได้กำหนดน้ำหนักการมีบทบาทจำแนกเป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับของลิเคอร์ท (Likert's Rating Scale) คือ ระดับ 5 มีบทบาทในระดับมากที่สุด ระดับ 4 มีบทบาทในระดับมาก ระดับ 3 มีบทบาทในระดับปานกลาง ระดับ 2 มีบทบาทในระดับน้อย และระดับ 1 มีบทบาทในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด (Open Ended) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทในการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1

เครื่องมือชุดนี้ได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน และวิเคราะห์หาความเที่ยง(Reliability) โดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่า (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาร์ค (Cronbach) จากกลุ่มประชากรที่ไม่ถูกเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .973

1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ขอนหนังสือจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา เพื่อขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 เพื่อประสานงานขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามไปยังโรงเรียนในสังกัดที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2) ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม และนำหนังสือขอความร่วมมือพร้อมแบบสอบถามเพื่อขอเก็บข้อมูลมอบให้ผู้บริหารสถานศึกษาในแต่ละโรงเรียน ซึ่งดำเนินการเก็บข้อมูลในระยะเวลาเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2550

3) เก็บรวบรวมแบบสอบถามแล้วตรวจสอบความสมบูรณ์ ก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งสิ้น 452 ฉบับ ได้รับคืนจำนวน 428 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.69 ซึ่งเสนอตามตารางที่ 5.1 ดังนี้

ตารางที่ 5.1 จำนวนเครื่องมือวิจัยที่เก็บได้จากกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ประเภทของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวนเครื่องมือวิจัยที่เก็บได้		
	จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา		
	เล็ก (n=1)	ใหญ่ (n=1)	รวมทั้งหมด
ผู้ทรงคุณวุฒิและ/หรือผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทนองค์กรศาสนาในพื้นที่	81	21	102
ผู้แทนองค์กรชุมชนและ/หรือผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	79	21	100
ผู้แทนผู้ประกอบการและ/หรือผู้แทนศิษย์เก่า	87	26	113
ผู้บริหารสถานศึกษาและ/หรือผู้แทนครู	87	26	113
รวมทั้งหมด	334	94	428

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาจัดระเบียบ แล้วลงรหัส ดำเนินการวิเคราะห์เนื้อหาและสถิติต่าง ๆ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ

ตอนที่ 1 ใช้ค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 ใช้สถิติพื้นฐาน คือ ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean : \bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) การวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) และการทดสอบด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffes' Method) และการทดสอบค่าที (t - test)

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะโดยการแจกแจงน้ำหนักความถี่ และบรรยายเป็นความเรียงได้ตาราง

1.3 สรุปผลการวิจัย

การศึกษายกย่องในการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 สรุปผลการวิจัยดังนี้

1.3.1 การศึกษายกย่องในการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 พบว่า ระดับการมีบทบาทโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับการมีบทบาทด้านที่ 1 การจัดทำนโยบายและแผนการจัดการศึกษา ด้านที่ 4 การส่งเสริมความเข้มแข็งในชุมชน และด้านที่ 5 การสร้างความสัมพันธ์กับสถาบันอื่น ๆ ในชุมชนและท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ส่วนระดับการมีบทบาทด้านที่ 2 การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา และด้านที่ 3 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

1.3.2 การเปรียบเทียบบทบาทในการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 โดยภาพรวมทั้ง 5 ด้าน จำแนกตามประเภทของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ระดับการมีบทบาทในภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับการมีบทบาทในด้านที่ 1 การจัดทำนโยบายและแผนการจัดการศึกษา ด้านที่ 2 การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา และด้านที่ 3 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนบทบาทด้านที่ 4 การส่งเสริมความเข้มแข็งในชุมชน และบทบาทด้านที่ 5 การสร้างความสัมพันธ์กับสถาบันอื่น ๆ ในชุมชนและท้องถิ่น ไม่แตกต่างกัน โดยระดับการมีบทบาทที่มีความแตกต่างกันในแต่ละด้านมีรายละเอียด ดังนี้

1) *บทบาที่ 1 การจัดทำนโยบายและแผนการจัดการศึกษา* ในภาพรวมมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่เมื่อจำแนกตามรายข้อย่อย (ภาคผนวก ข : 137 – 139) พบว่า ในข้อย่อย 7 ให้ข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา ข้อย่อย 8 ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาการศึกษารวมทั้งแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาก่อนนำไปดำเนินงาน ข้อย่อย 9 ให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนและครูระหว่างการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี และข้อย่อย 10 รับทราบแนวทางการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ข้อย่อย 11 ติดตามตรวจสอบผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนบทบาทในข้อย่อยอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

2) *บทบาที่ 2 การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา* ในภาพรวมมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เมื่อจำแนกตามรายข้อย่อย (ภาคผนวก ข : 140 – 142) พบว่า ในข้อย่อย 1 ให้ความเห็นในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับกฎหมาย กฎ ระเบียบประกาศและคำสั่งต่าง ๆ ข้อย่อย 2 ให้ความเห็นในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบายและแผนของกระทรวงศึกษาธิการ ข้อย่อย 6 สนับสนุนให้มีการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และข้อย่อย 10 ติดตามตรวจสอบการดำเนินงานตามแผนงาน/กิจกรรมเพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ข้อย่อย 3 ให้ความเห็นในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบายและแผนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนบทบาทในข้อย่อยอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

3) *บทบาที่ 3 มีบทบาทในด้านที่ 3 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา* ในภาพรวมมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่เมื่อจำแนกตามรายข้อย่อย (ภาคผนวก ข : 143 – 144) พบว่า ในข้อย่อย 1 ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะในการกำหนดแนวทางหรือแผนการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาตามที่กฎหมาย กฎ ระเบียบ ฯลฯ กำหนด ข้อย่อย 3 สนับสนุนให้มีการสำรวจและจัดทาระบบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับทรัพยากรเพื่อการศึกษา และข้อย่อย 7 ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานกองทุนเพื่อการศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ข้อย่อย 4 ประสานงานกับบุคคล องค์กร

หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนในการเข้าร่วมเป็นวิทยากรภายนอกให้กับสถานศึกษา และข้อย่อย 5 สนับสนุนให้มีทรัพยากรเพื่อการศึกษาในสถานศึกษาที่พอเพียงต่อความต้องการมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนบทบาทในข้อย่อยอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

4) บทบาทด้านที่ 4 การส่งเสริมความเข้มแข็งในชุมชน ไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อจำแนกตามรายข้อย่อย (ภาคผนวก ข : 145 – 147) พบว่า ข้อย่อย 1 ส่งเสริมสนับสนุน ให้มีการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน และข้อย่อย 3 สนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน โดยการทำประชาคมหรือเวที ชาวบ้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนบทบาทในข้อย่อยอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

5) บทบาทด้านที่ 5 การส่งเสริมความสัมพันธ์กับสถาบันอื่น ๆ ในชุมชน และท้องถิ่น ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อจำแนกตามรายข้อย่อย (ภาคผนวก ข : 148 – 150) พบว่า ในข้อย่อย 7 สนับสนุนให้มีการประสานความร่วมมือกับผู้นำชุมชน/ผู้นำศาสนาเพื่อให้ สถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่นปลอดยาเสพติด มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และข้อย่อย 5 สนับสนุนให้สถานศึกษามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และถ่ายทอด ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านของชุมชน ไปสู่ท้องถิ่น มีความแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนบทบาทในข้อย่อยอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

1.3.3 การเปรียบเทียบบทบาทในการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษา

ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามประเภทของกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นรายคู่ (ANOVA) โดยภาพรวมทั้ง 5 ด้าน พบว่า ระดับการมีบทบาท ของผู้แทนผู้ปกครองและ/หรือศิษย์เก่ากับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาและ/หรือผู้แทนครู เป็นคู่ที่มีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งในภาพรวมและรายด้าน โดยบทบาท ในรายด้านที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ด้านที่ 1 การจัดทำ นโยบายและแผนการจัดการศึกษา ด้านที่ 2 การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา และด้านที่ 3 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

1.3.4 การเปรียบเทียบบทบาทในการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษา

ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ในภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน

1.3.5 สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะ จากผู้ตอบแบบสอบถามโดยการแจกแจงนับ ความถี่ ผู้วิจัยได้นำเสนอเป็นรายประเด็น 5 ประเด็น ดังนี้

1) การจัดทำนโยบายและแผนการจัดการศึกษา ปัญหาส่วนใหญ่ พบว่า กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำนโยบายและแผนการจัดการศึกษา ส่วนข้อเสนอแนะเห็นว่า ควรจัดการอบรมเพิ่มพูนความรู้ให้กับกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2) การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา ปัญหาส่วนใหญ่ พบว่า กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 ไม่มีเวลาในการเข้าร่วมประชุม ส่วนข้อเสนอแนะเห็นว่า ควรจัดให้มีเบี้ยประชุมหรือเบี้ยเลี้ยงเพื่อเป็นค่าตอบแทนในการเข้าร่วมประชุมแต่ละครั้ง

3) การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ปัญหาส่วนใหญ่ พบว่า กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 เห็นว่า งบประมาณที่ได้รับยังไม่เพียงพอ ส่วนข้อเสนอแนะเห็นว่า ควรวางแผนการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ

4) การส่งเสริมความเข้มแข็งในชุมชน ปัญหาส่วนใหญ่ พบว่า กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 เห็นว่า ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในสถานศึกษาน้อย ส่วนข้อเสนอแนะเห็นว่า ควรจัดให้มีโครงการ/กิจกรรมสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน เช่น กีฬาสัมผัสดี

5) การสร้างความสัมพันธ์กับสถาบันอื่น ๆ ในชุมชนและท้องถิ่น พบว่า กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 เห็นว่า ขาดการประชาสัมพันธ์เท่าที่ควร

2. อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลของการศึกษาค้นคว้าวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายดังต่อไปนี้

2.1 บทบาทในการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 ในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน พบว่า มีบทบาทอยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านที่ 1 การจัดทำนโยบายและแผนการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับทินกร หอมกุล (2546 : บทคัดย่อ) พบว่า ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยมีส่วนร่วมด้านการวางแผนและดำเนินการตามแผนมากที่สุด ส่วนสมลักษณ์ ภูคำแสน (2540: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบทบาทของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น พบว่า สภาพปัจจุบันชุมชนมีส่วนร่วมใน

การบริหารทั่วไปด้านการกำหนดนโยบาย อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษามีภารกิจหน้าที่โดยตรง ทำให้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถปฏิบัติงานตามบทบาทได้อย่างถูกต้อง ตามขอบข่ายการบริหารงานที่เกี่ยวข้องกันภายในสถานศึกษา และภาระหน้าที่ของบุคลากรในสถานศึกษาที่จะต้องมีการปฏิบัติ และพัฒนาตนเอง ในส่วนของชุมชนสามารถสนับสนุนได้ในบางด้านการสนับสนุนอุปกรณ์ด้านเทคโนโลยี ส่วนบทบาทด้านที่ 4 การส่งเสริมความเข้มแข็งในชุมชน พบว่า ข้อมูล ข่าวสารรวมทั้งความรู้ความเข้าใจที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งในชุมชน เป็นปัจจัยสำคัญในการเสริมสร้างความเข้มแข็ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกฤติยา ชัยศิริ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาโครงสร้างทางสังคม เศรษฐกิจ สภาพแวดล้อมของตำบลบางพระ และการหาตัวประกอบในการอธิบายความเป็นชุมชนเข้มแข็งในตำบลบางพระ จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยมีตัวแปรที่ใช้อธิบายความเข้มแข็งในชุมชน 4 กลุ่ม คือ 1) การมีส่วนร่วมในชุมชน 2) สถานภาพทางสังคม 3) การเรียนรู้ของชุมชน และ 4) บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อการพัฒนา พบว่า การมีส่วนร่วมและการเรียนรู้ของชุมชน รวมทั้งบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล มีความสัมพันธ์กับความเข้มแข็งในตำบลบางพระอยู่ในระดับน่าพอใจ รวมทั้งเบเคอรา (Becerra, 1974:6887-A) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทและความเข้าใจระหว่างผู้บริหารกับผู้แทนชุมชนในการวินิจฉัยปัญหา พบว่า ในการตัดสินใจปัญหาใด ๆ ที่เกี่ยวกับโรงเรียน ผู้บริหารและผู้แทนชุมชนจะต้องร่วมมือกัน ขจัดทัศนคติที่ไม่พึงประสงค์ของแต่ละฝ่ายถือเป็นปัญหาสำคัญหรือเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่งในการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานร่วมกัน และด้านที่ 5 การสร้างความสัมพันธ์กับสถาบันอื่น ๆ ในชุมชนและท้องถิ่น พบว่า บทบาทของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทุกประเภทไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดัน ใจดี (2540) พบว่า การปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยส่วนรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับถนอม คงผดุง (2541) พบว่า ความต้องการในการดำเนินงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนและชุมชนมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด และต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน โรงเรียนที่ได้รับความร่วมมือจากชุมชนจะสามารถจัดการศึกษาได้ตรงตามความต้องการของชุมชน เหมาะสมกับสภาพ เศรษฐกิจและสังคม ส่วนด้านที่ 2 การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา และด้านที่ 3 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา มีบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสวัสดิ์ รอบรู้ (2546: บทคัดย่อ) พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทนองค์กรศาสนาในท้องถิ่น ผู้แทนองค์กรชุมชนและผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนผู้ปกครอง และผู้แทนศิษย์เก่า มีบทบาทในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.49$) และ ($\bar{X} = 3.41$) ตามลำดับ ซึ่งต่ำกว่าบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาและผู้แทนครู

ที่อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.63$) และ ($\bar{X} = 3.54$) และกำหนด แสนวนุญเรื่อง (2542 : บทคัดย่อ) ศึกษาการมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อการจัดการศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา มีความต้องการในการบริหารงานเกี่ยวกับฝ่ายอาคาร สถานที่และบริเวณโรงเรียน ที่เป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะว่า การดูแลในส่วนของอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อม เป็นสิ่งที่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้อย่างเต็มที่ เป็นส่วนหนึ่งของการจัด บรรยากาศของสถานศึกษาให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

2.2 การเปรียบเทียบบทบาทในการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 โดยภาพรวมทั้ง 5 ด้าน จำแนกตามประเภท ของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 พบว่า ระดับการมีบทบาทมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ บทบาทด้านที่ 1 และด้านที่ 3 และบทบาทด้านที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ บทบาทด้านที่ 2 ส่วนด้านที่ 4 และด้านที่ 5 ไม่แตกต่างกัน ซึ่งจำแนกผลการวิจัยตามรายด้าน ได้ดังนี้

2.2.1 บทบาทด้านที่ 1 การจัดทำนโยบายและแผนการจัดการศึกษา ในภาพรวม มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดทำนโยบาย และแผนการจัดการศึกษา เป็นภารกิจหน้าที่โดยตรงของผู้บริหารสถานศึกษาและผู้แทนครู ในการบริหารจัดการสถานศึกษา ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และมีความเข้าใจ ในกระบวนการจัดทำนโยบายและแผนการจัดการศึกษา จึงทำให้การปฏิบัติงานตามบทบาท ของผู้บริหารสถานศึกษาและผู้แทนครูในฐานะกรรมการสถานศึกษามีความแตกต่างกับกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในประเภทอื่น ๆ

2.2.2 บทบาทด้านที่ 2 การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในภาพรวม มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการปรับปรุงและพัฒนา คุณภาพการศึกษา เป็นภารกิจหน้าที่โดยตรงของผู้บริหารสถานศึกษาและผู้แทนครูในการบริหาร จัดการสถานศึกษา นอกจากนี้กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประเภทอื่น ๆ ยังคงมีความเข้าใจว่า การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นบทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาเพียงฝ่ายเดียว

2.2.3 บทบาทด้านที่ 3 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ในภาพรวม มีความ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสภาพเศรษฐกิจในชุมชน ก่อนข้างต่ำ คนในชุมชนมีรายได้น้อยไม่เอื้อต่อการระดมทุน รวมทั้งไม่มีเวลาในการร่วมจัด การศึกษาเนื่องจากต้องประกอบอาชีพเพื่อหารายได้มาจุนเจือครอบครัว

2.3 การเปรียบเทียบบทบาทในการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 เป็นรายคู่ (ANOVA) ตามบทบาทโดยรวมทั้ง 5 ด้าน สรุปได้ว่า บทบาทของผู้แทนผู้ปกครองและ/หรือผู้แทนศิษย์เก่า กับผู้บริหารสถานศึกษา และ/หรือผู้แทนครู ในภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญชิต งามสง่า (2545: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบทบาทของผู้แทนครูในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดระยอง พบว่า บทบาทของผู้แทนครูในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดระยอง ตามความคิดเห็นของผู้บริหารกับผู้แทนผู้ปกครองแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสุรพัศ ชาดิธรรมรักษา (2547: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษากับผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทนองค์กรศาสนาในพื้นที่ และประธานผู้ทรงคุณวุฒิ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในส่วนของภาพรวมรายด้าน พบว่า บทบาทของผู้แทนผู้ปกครองและ/หรือผู้แทนศิษย์เก่า กับผู้บริหารสถานศึกษาและ/หรือผู้แทนครู มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 3 ด้าน คือ ด้านที่ 1 การจัดทำนโยบายและแผนการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุมณฑา คำแสน (2546: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการวางแผนการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ผู้แทนผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการวางแผนการศึกษาแตกต่างกับกรรมการสถานศึกษาในกลุ่มอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านที่ 2 การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับแซลเลด (Sallade, 1990, pp, 236-238) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาวัยรุ่นที่อยู่ในโครงการทดลองปรับปรุงชนบทจากมุมมองของผู้ควบคุมการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตบริการไอโอวา พบว่า กิจกรรมที่เป็นประโยชน์ คือ การให้ความรู้ต่างๆ แก่ผู้ปกครอง การป้องกันยาเสพติด การจัดบริการให้คำปรึกษาแก่เด็กในครอบครัวหย่าร้าง และโครงการจัดให้เด็กที่เรียนเก่งสอนนักเรียนที่เรียนอ่อน และด้านที่ 3 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา สอดคล้องกับปาร์วี เจริญยศ (2548: บทคัดย่อ) ได้ศึกษากลยุทธ์เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 2 พบว่า กลยุทธ์เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมจำแนกตามทัศนคติของตัวแทนชุมชน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในส่วนของด้านที่ 4 การส่งเสริมความเข้มแข็งในชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สวัสดิ์ รอบรู้ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาบทบาทการมีส่วนร่วมของผู้นำทางศาสนา

ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ผู้นำทางศาสนาพุทธกับผู้นำทางศาสนาอิสลามมีบทบาทการมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนไม่แตกต่างกัน และด้านที่ 5 การสร้างความสัมพันธ์กับสถาบันอื่น ๆ ในชุมชนและท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับ สมเป็ลี่ยน ชัยดี (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดชัยภูมิ พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ มีส่วนร่วมมากที่สุด คือ ด้านการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน เช่นเดียวกับสำราญ หาญประเสริฐ (2544) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากที่สุด คือ การเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

2.4 การเปรียบเทียบบทบาทในการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 โดยรวมทั้ง 5 ด้าน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญชิต งามสง่า (2545: บทคัดย่อ) ซึ่งศึกษา เรื่อง บทบาทของผู้แทนครูในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดระยอง พบว่า การปฏิบัติงานตามบทบาทของผู้แทนครูในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดระยอง จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกับ ปารวี เจริญยศ (2548: บทคัดย่อ) ได้ศึกษากลยุทธ์เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า การเปรียบเทียบกลยุทธ์เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาด ของโรงเรียน พบว่า ไม่แตกต่างกัน แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของสังพร ศรีเมือง (2544:79) ที่พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีความต้องการเข้ามา มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสูงกว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขนาดเล็ก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก สถานศึกษาขนาดใหญ่มีปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการศึกษามากกว่า เช่น มีโครงสร้างและแผน การปฏิบัติงานที่ชัดเจน มีทรัพยากรเพื่อการศึกษาทั้งด้านงบประมาณ บุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ มีกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษา ส่งผลให้ โรงเรียนได้รับการยอมรับจากชุมชน รวมทั้งมีตั้งอยู่ในพื้นที่ที่เป็นแหล่งชุมชน การคมนาคม ติดต่อดีสื่อสารได้สะดวก มีสิ่งแวดล้อมที่หลากหลายเอื้อต่อการเรียนรู้

2.5 ปัญหาและข้อเสนอแนะ จากการประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขปรับปรุง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2546 โดยเฉพาะในมาตรา 39 ที่ระบุถึงการกระจายอำนาจการบริหารการจัดการศึกษาไปยังสถานศึกษาโดยตรง พบว่า ยังมีปัญหาอยู่มาก โดยเฉพาะบทบาทด้านการบริหารทั่วไป ซึ่งปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากการขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนี้ยังมีปัญหาที่เกิดจากปัจจัยในพื้นที่ที่มีเหตุการณ์ความไม่สงบ ส่งผลให้การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานการศึกษาต่าง ๆ น้อยลง ส่วนข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา พบว่า ควรจัดให้มีการอบรมสัมมนาเพื่อพัฒนาศักยภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมถึงจัดระบบการประชาสัมพันธ์ให้มีคุณภาพ ซึ่งตรงกับข้อค้นพบและข้อเสนอแนะของสุเมธดา คำแสน (2546: บทคัดย่อ) พบว่า ปัญหาการมีส่วนร่วมที่สำคัญ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองอย่างถ่องแท้ ส่วนข้อเสนอแนะ ได้แก่ สถานศึกษาควรจัดอบรมสัมมนาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา เช่นเดียวกับ คำนิง อัดตศุภนาพันธ์ (2542 : 73 - 76) ที่พบว่า กรรมการโรงเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการประสานงานกับองค์กรท้องถิ่น ส่วนข้อเสนอแนะเห็นว่า ควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสถานศึกษาในรูปแบบที่หลากหลายและต่อเนื่อง

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาบทบาทในการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการวิจัย จำแนกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และเชิงปฏิบัติ ดังนี้

3.1.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรดำเนินการในด้านการกำหนดนโยบายและวางแผนในการจัดทำกรอบการดำเนินงาน เพื่อพัฒนาบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งรณรงค์ ส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจให้การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งควรจัดให้เป็นนโยบายสำคัญและเร่งด่วน สำหรับกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพัฒนาพื้นที่พิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้

3.1.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

- 1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรดำเนินการในการวางแผนและจัดให้มีการอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการที่สอดคล้องกับความต้องการของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อพัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนให้กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งจัดให้มีกลุ่มงานเฉพาะที่คอยให้คำแนะนำ ช่วยเหลือให้การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานดำเนินไปอย่างเต็มที่ เต็มใจ และเต็มความสามารถ นอกจากนี้ควรประสานงานกับหน่วยงานที่จัดการศึกษาทุกระดับที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ ในการพัฒนาศักยภาพของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เหมาะสมตามบริบทของแต่ละหน่วยงาน โดยการส่งเสริมให้มีการศึกษาดูงาน การปฏิบัติงานของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่ต่างขนาดกัน เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการพัฒนาคน พัฒนางานต่อไป
- 2) สถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ควรดำเนินการจัดระบบงานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งงานประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ถูกต้อง ทันสมัย รวดเร็ว ทันกับความต้องการ พร้อมทั้งประสานงานกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาอื่น ๆ ในการวางแผนการปฏิบัติงานของกรรมการสถานศึกษาในรูปแบบของเครือข่ายสถานศึกษา เพื่อส่งเสริม สนับสนุนให้กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีการพัฒนาคน และพัฒนางานได้อย่างเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ชุมชนและท้องถิ่น รวมทั้งกำกับ ติดตาม ส่งเสริม สนับสนุน และสร้างแรงจูงใจกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้สามารถปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างเต็มกำลัง ความสามารถ โดยเฉพาะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพัฒนาพื้นที่พิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้
- 3) กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรดำเนินการพัฒนางาน โดยการศึกษาแนวทางและทำความเข้าใจในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนดไว้ในคู่มือการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2546 รวมทั้งกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง และเข้าร่วมการอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการตามที่หน่วยงานต้นสังกัดจัดขึ้น เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ร่วมวางแผนการดำเนินการบริหาร การศึกษา และปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ตามกรอบงานร่วมกับผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้การปฏิบัติงานในรูปแบบเครือข่ายร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาอื่น ๆ ที่มีที่ตั้งอยู่ในและนอกเขตพื้นที่บริการดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเฉพาะผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และ/หรือผู้แทนองค์กรศาสนาในพื้นที่ เช่น ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม และอื่น ๆ ในเรื่องบทบาทในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไปของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติงานของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ปฏิบัติงานในเขตพัฒนาพื้นที่พิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้

3.2.3 ควรมีการวิจัยบทบาทหน้าที่ของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำนโยบายและแผนการจัดการศึกษา รวมทั้งการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาอย่างจริงจัง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กรมวิชาการ (2543) “พระบรมราโชวาท” สาระสังเขปออนไลน์ ค้นคืนเมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2550
จาก <http://www.onec.go.th>

กระทรวงศึกษาธิการ (2546) คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล
กรุงเทพมหานคร

_____ . (2546) กฎกระทรวงกำหนดจำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 กรุงเทพมหานคร

_____ . (2547) คู่มือการปฏิบัติงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ศาสนา

กฤติยา ชัยศิริ (2546) “ความเป็นชุมชนเข้มแข็งในตำบลบางพระ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (ภูมิศาสตร์การวางแผนและการตั้งถิ่นฐานมนุษย์) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

_____ . “การบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน” สาระสังเขปออนไลน์ ค้นคืนเมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2550 จาก <http://www.onec.go.th>

เกษม วัฒนชัย (2549) “เศรษฐกิจพอเพียง : ร่วมเรียนรู้ สานข่าย ขยายผล” สาระสังเขปออนไลน์ ค้นคืนเมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2550 จาก <http://www.onec.go.th>

กำพล แสนบุญเรือง (2542) “การมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี (เอกสารอัดสำเนา)

เขตพัฒนาพื้นที่พิเศษเฉพาะกิจ (2549) “สรุปผลการประชุมคณะรัฐมนตรี 19 ธันวาคม 2549” สาระสังเขปออนไลน์ ค้นคืนเมื่อวันที่ 6 มกราคม 2551 จาก http://www.jeddah.thaiembassy.org/whitepp/sp_eco_zone.pdf

_____ . (2551) “เขตเศรษฐกิจพื้นที่พิเศษ” กลไกใหม่ในมือรัฐบาล สาระสังเขปออนไลน์ ค้นคืนเมื่อวันที่ 6 มกราคม 2551 จาก <http://www.thaigov.go.th>

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543) *ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543* กรุงเทพมหานคร
กระทรวงศึกษาธิการ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547) *คู่มือการปฏิบัติงานคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ศาสนา

_____ . (2543)ก. “รายงานการศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาของ
สถานศึกษาในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน” กรุงเทพมหานคร
โรงพิมพ์คุรุสภา

_____ . (2542) “เส้นทางการปฏิรูปการศึกษาไทย” *ข่าวพระราชบัญญัติการศึกษา 1(2)*
มีนาคม : 1 – 4

_____ . (2545) *แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545 – 2559)*. กรุงเทพมหานคร
พริกหวานกราฟฟิค

_____ . (2545) *แผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมแห่งชาติ (พ.ศ. 2545 – 2559)*
ฉบับสรุป กรุงเทพมหานคร พิมพ์ดี

_____ . (2545) *แผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมแห่งชาติ (พ.ศ. 2545 – 2559)*
ฉบับสรุป กรุงเทพมหานคร พิมพ์ดี

คำนึ่ง อัดตศุภนาพันธ์ (2542) “บทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ” *วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช*

ฉลองศรี พลโยธา (2544) *กระบวนการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเพื่อความเข้มแข็งของชุมชน ศูนย์
การศึกษาทางไกลไทยคม กรมการศึกษานอกโรงเรียน (เอกสารอัดสำเนา)*

ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2539ก) ใน *ชูชัย ศุภวงศ์และยุวดี คาคการณัฏโกล (บก.) ประชาสังคมกับการ
พัฒนาสุขภาพ:ทัศนะนักคิดในสังคมไทย เอกสารประกอบการนำเสนอในที่ประชุม
วิชา การประจำปีของสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข เรื่อง “ปฏิรูปเพื่อสุขภาพ
ยุทธศาสตร์ใหม่ สู่การพัฒนาแบบ”* วันที่ 1-2 กุมภาพันธ์ 2539

_____ . (2539ข) *การจัดการพัฒนาแบบองค์รวม (เอกสารอัดสำเนา)*

- ชูชาติ พ่วงสมจิตร (2540) “การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วม ของชุมชนกับโรงเรียนประถมศึกษาในเขตปริมณฑลกรุงเทพมหานคร”
วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ตัน ใจดี (2540) “การปฏิบัติงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนตามทัศนะของ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2539 ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดพะเยา”
ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
- ถนอม คงผดุง (2541) “การศึกษาการดำเนินงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดหนองบัวลำภู”
ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ทรงพล ฐานวิสัย (2544) “การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐานสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา” วิทยานิพนธ์ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ทัศนีย์ เบญจจิตารักษ์ (2543) “การใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ทินกร หอมกุล (2546) “การมีส่วนของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษา สุพรรณบุรี เขต 2” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหาร การศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ธีรเดช สุโข (2543) “ผู้นำการเปลี่ยนแปลงการศึกษา” วารสารข้าราชการครู 20 (สิงหาคม – กันยายน) 2531
- นภาพรรณ คงคาน้อย (2546) “สภาพการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาสนับสนุนการบริหารจัดการ ด้านวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด นครปฐม” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี (เอกสารอัดสำเนา)
- นรา สมประสงค์ (2548) “การบริหารแบบมีส่วนร่วม” ใน *ประมวลสาระ ฉบับเพิ่มเติม ชุควิชา ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา* หน้าที่ 12 หน้า 45 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

- นเรศ หิ้นนุกูล (2544) “การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดนราธิวาส” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- บรรเทา เครือวัลย์ (2547) “การส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนา การศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- บัญชา แสนทวี (2548) “ครูกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา” *มิติใหม่ทางการศึกษา* มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ วัฒนาพานิช
- บุญชิต งามสง่า (2545) “บทบาทของผู้แทนครูในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัด ระยอง” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ประคองขวัญ สัมพะวงศ์ (2546) “การพัฒนาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนบ้านแคน (สมเด็จพระอู่ปลัดมภ์) อำเภอ คอนมุดแดง จังหวัดอุบลราชธานี” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- ประยูร ศรีประสาธน์ (2545) “ปัญหาและแนวโน้มเกี่ยวกับอำนาจการบริหารการศึกษา” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาสัมมนาและแนวโน้มทางการบริหารการศึกษา* หน้าที่ 6 หน้า 169 – 170 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- ประเวศ ะสี (2543) “ปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อแก้ความทุกข์ยากของคนทั้งแผ่นดิน” *สานปฏิรูป 3* (พฤศจิกายน) 68 – 69
- ประเสริฐ คาคสนิท (2542) “บทบาทที่คาดหวังกับการปฏิบัติงานจริงของคณะกรรมการ โรงเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดชัยภูมิ” วิทยานิพนธ์ปริญญา ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ปารวี เจริญยศ (2548) “กลยุทธ์เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการระดมทรัพยากรเพื่อการ จัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 2” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

- ปรีชา คัมภีร์ปกรณ์ (2545) “การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยทางการบริหารการศึกษา” ใน
ประมวลสาระชุดวิชาวิทยานิพนธ์ 2 หน่วยที่ 5 นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- พนิจดา วีระชาติ (2542) การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน กรุงเทพมหานคร
โอเดียนสโตร์
- พรทิพย์ พุ่มศิริ (2540) “การบริหารทรัพยากรบุคคลในมหาวิทยาลัยของรัฐตามความคิดเห็นของ
อาจารย์และข้าราชการที่ปฏิบัติงานด้านบุคคล” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร
อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาบริหารเทคนิคศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย สถาบัน
เทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2542) ทิศทางการศึกษาไทยกับการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในการศึกษาเพื่อ
ชีวิตและสังคม กรุงเทพมหานคร พิมพ์ดี
- ไพโรจน์ ไสยศศรี (2549) “สภาพการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2” สารระสังเขปออนไลน์
ค้นคืนเมื่อวันที่ 6 มกราคม 2551 จาก <http://mis.pkru.ac.th>
- มนตรี พรผล (2545) “กระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพังงา”
วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ
- มูลนิธิชัยพัฒนา (2546) “เศรษฐกิจพอเพียง” สารระสังเขปออนไลน์ ค้นคืนเมื่อวันที่ 10 เมษายน
2549) จาก <http://www.chsipat.or.th>
- ยุพะเยาว์ ใจงาม (2540) “ปัญหาการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของ
ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ” วิทยานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต มหาสารคาม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- ราชบัณฑิตยสถาน (2544) พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน
พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพมหานคร รุ่งศิลป์การพิมพ์
- รุ่ง แก้วแดง (2542) ปฏิวัติการศึกษาไทย กรุงเทพมหานคร พิมพ์เนต พรินติ้งเซ็นเตอร์
- _____ (2544) ประกันคุณภาพการศึกษา : ทุกคนทำได้ไม่ยาก กรุงเทพมหานคร
วัฒนาพานิช

- เรืองยศ พงนุสนธิ์ (2541) “การปฏิบัติงานตามบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา
จังหวัดมหาสารคาม” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชา
บริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ลิปิการ์ พุ่มเล่ง (2541) “การปฏิบัติงานของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดในเขตการศึกษา 2” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- วิจิตร ศรีสอ้าน (2550) “การสัมมนาสถานการณ์ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้: ผลกระทบต่อ
คุณภาพการศึกษาในพื้นที่” สารสังเขปออนไลน์ ค้นคืนเมื่อวันที่ 6 มกราคม 2551
จาก <http://www.thaigov.go.th>
- ศุภมาส การะเกตุ (2546) “การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น
พื้นฐานประจำโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดพิษณุโลก” การประชุมวิชาการ การวิจัย
ทางการบริหารการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
- สมเป็ลียน ชัยดี (2545) “การมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ”
วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา
สถาบันราชภัฏเลย
- สมลักษณ์ ภูคำแสน (2540) “การศึกษาบทบาทของชุมชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาใน
โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดขอนแก่น” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- สมศักดิ์ มัจฉาวิทยากุล (2542) “ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและ
แผนพัฒนาโรงเรียนของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- สฤณี นามลักษณ์ (2547) “การพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับโรงเรียนในการจัด
การศึกษาโรงเรียนวังหลวง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด” การศึกษาค้นคว้า
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาสารคาม มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม

- สวัสดิ์ รอบรู้ (2546) “บทบาทการมีส่วนร่วมของผู้นำทางศาสนาในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา สถาบันราชภัฏราชชนครินทร์ฉะเชิงเทรา
- สังพร ศรีเมือง (2544) “การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สุพจน์ บรรเทง (2536) “ปัจจัยที่มีผลต่อบทบาทในการพัฒนาชนบทของพระสงฆ์ : ศึกษาเฉพาะกรณีม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี
- สุพจน์ จันทราช (2541) “การศึกษาการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ประเภทอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนในเขตการศึกษา 3” ปริญญาโทการศึกษามหาบัณฑิต ภาควิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- สุมณฑา คำแสน (2546) “การมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการวางแผนการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สุรพัศ ชาดิธรรมรักษา (2547) “บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- เสรี ปานเงิน (2546) “บทบาทคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์” การค้นคว้าอิสระตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2541) การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร (เอกสารอัดสำเนา)

- สำราญ หาญประเสริฐ (2544) “การมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 (2550) “โครงสร้างการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน” สารสังเขปออนไลน์ ค้นคืนเมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2550 จาก <http://www.naraed1.go.th>
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 (2550) “เพิ่มเขตพื้นที่การศึกษา 3 จังหวัดชายแดนใต้” สารสังเขปออนไลน์ ค้นคืนเมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2550 จาก <http://www.naraed1.go.th>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545) *แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545 – 2549 (ฉบับสรุป)*. กรุงเทพมหานคร พรึกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545) *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545* สำนักนายกรัฐมนตรีก กรุงเทพมหานคร
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2543) “รายงานการวิเคราะห์เพื่อการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542” ในกรอบภารกิจของสำนักงานปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์เดือนตุลาฯ.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2544) *ปฏิรูปการศึกษา : ก้าวอย่างมั่นใจ* กรุงเทพมหานคร สำนักนายกรัฐมนตรีก โรงพิมพ์คุรุสภา
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2547) *เรียนรู้...บูรณาการ* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภา
- อรพรรณ พรสีมา (2546) *รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน : ประสบการณ์ที่คัดสรรโรงเรียนในโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน* กรุงเทพมหานคร วี ที ซี คอมมิวนิเคชั่น
- อมรวิรัช นาคทรพรพ (2542) “คืนอำนาจการจัดการศึกษา คืนปัญญาให้ปวงชน” *สถานปฏิรูป* 1,12 (กุมภาพันธ์ 2542) 7

- อนเนก เหล่าธรรมเนียม (2542) *อนุทินการเดินทางของความคิด : จากรัฐ ผู้ อารยสังคม และ พลเมือง* ใน อนุชาติ พวงสำลี และกฤตยา อาชวนิจกุล (บก.) ขบวนการประชาสังคม : บทสำรวจความเคลื่อนไหวภาคพลเมือง สถาบันการเรียนรู้และพัฒนาประชาสังคม กรุงเทพมหานคร
- อุทัย บุญประเสริฐ (2543) “การศึกษาแนวทางการบริหารงานและการจัดการศึกษาของ สถานศึกษาในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน” กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภา
- อุทาน บุญเลิศ (2544) “ปัญหาการดำเนินงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด สำนักงานประถมศึกษาจังหวัดนครพนม” การค้นคว้าอิสระตามหลักสูตรปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- อำนาจ คงทอง (2540) “การศึกษาการปฏิบัติงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดสงขลา” ปริญญาโททางการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยทักษิณ (เอกสารอัดสำเนา)
- อำรุง จันทวานิช (2544) *แนวทางการบริหารและการพัฒนาสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพ* กรุงเทพมหานคร หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานศึกษา กรุงเทพมหานคร
- Alfred J. Kahn. (1969) *Theory and Practice of Social Planning*. New York: Russell Sage Foundation.
- Ackoff, Russell, L. (1970). *A Concept of Corporate Planning* New York. Wiley – Interscience.
- Becerra, Gloria Vega. (1974). Role Perceptions of Administrators and Community Representatives in Participatory Decision Making (CD - ROM) PH.D., Education at a Distance: 6887-A. Abstract available: Silver Platter File : ERIC (Accessed November 17,2001).
- Brown, D.J. (1994). “Decentralization in Educational Government and Management”
- Campbell. Roald F., John E. Corbally and Raphael (1983). *Nystand. International to Education Administration* 6 nded. Massachusetts.
- Cronbach, L.J. (1972). *Essential New standard of Psychological Testing*. 3rd ed. New York : Harper & Row.

- Hodgetts, R.M. and Kurato, D.F. (1988). *Management*. 2 ed. New York: Harcourt Brace Jovannovich.
- Krejcie, R.V. and Morgan. D.W.. (1970). *Determining Sample Size for Reserch Activities Education and Psychological Measurement*.p. 607 – 610.
- Pfiffner, John M.(1960). *Administrative Rationality Public Administration Review*.
- Quigley. Edward Patrick. (1993). "School Governance: The Perception and Ideal Expectations Committes Members of Their Roles and Responsibilities"
Dissertation Abstracts Internation. Boston. College.
- Sergiovanni. Thomas S., Barlinyame Martin. (1992). *Governance and Administration*. 3
Thed. Massachusetts. Alltnand Bacon.
- Stiener, George A. (1979). *Strategic Planning*. New York: The Free Press.
- Smith, Jane Elizabeth. (1971). The Role of Citizens Committees in the Planning and Development If the Centennial Educational Park in Plymouth, Michigan. PH.D.
- Wayne, Mondy, R. Sharplin, Arthur; and Flippo, Edwin B. (1991). *Management; Concepts, and Practices*. Allyn and Bacon.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ชื่อ ดร.ชวลิต หมั่นนุช
 สถานที่ทำงาน มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ กรุงเทพมหานคร
 วุฒิการศึกษา พบ.ค. (การบริหารการพัฒนา)
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ 1. รองอธิการบดีฝ่ายบริหารมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
 2. กรรมการบริหารสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย
2. ชื่อ นายไพรัช แสงทอง
 สถานที่ทำงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1
 วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) บริหารการศึกษา
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1
3. ชื่อ นายประเสริฐ บัณฑิตศักดิ์
 สถานที่ทำงาน ภาควิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
 วิทยาเขตปัตตานี
 วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) บริหารการศึกษา
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชา
 ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
4. ชื่อ ดร.พีรศักดิ์ รัตนะ
 สถานที่ทำงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 3
 วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (Ph.D. : Population Education) มหาวิทยาลัยมหิดล
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ 1. อธิการผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส
 เขต 1
 2. รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส
 เขต 3
5. ชื่อ นายพันธราฐ ศรีแก้ว
 สถานที่ทำงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1
 วุฒิการศึกษา การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) บริหารการศึกษา
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส
 เขต 1

ภาคผนวก ข

สำเนาหนังสือขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

ลำเนา

ครุฑ

ที่ ศธ 0522.16(บ)/

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช

ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด

จังหวัดนนทบุรี 11120

1 มีนาคม 2550

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางสาวสุภา นามะสนธิ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาบริหาร การศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ได้รับการอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารทั่วไปในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 ตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล และ ได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาไว้ชั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความ ครบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงต้องขอ ความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้าน การบริหารการศึกษา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบ และให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษานำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็น อย่างดี จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

สุจินต์ วิสวธีรานนท์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิสวธีรานนท์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0 2503 2870

โทรสาร 0 2503 3566 – 7

ภาคผนวก ก

สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทดลองเครื่องมือ

สำเนา

ครูฯ

ที่ ศธ 0522.16(บ)/

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

วันที่

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทดลองเครื่องมือ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน

เนื่องด้วย นางสาวสุภา นามะสนธิ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาบริหาร
การศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง บทบาท
ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารทั่วไปในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษานราธิวาส เขต 1

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัยโดยขอบความอนุเคราะห์
กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาของท่าน ทั้งนี้ จะมีให้เป็นการรบกวนเวลาเรียนตามปกติ
ของนักเรียน และผลวิจัยที่ได้จะเป็นประโยชน์แก่งานวิชาการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอบความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาได้ทดลอง
เครื่องมือ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่าน
และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

สุจินต์ วิสวธีรานนท์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิสวธีรานนท์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0 2503 2870

โทรสาร 0 2503 3566 - 7

ภาคผนวก ง

สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

ตำนาน

ครูท

ที่ ศธ 0522.16(บ)/

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

1 มีนาคม 2550

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน

เนื่องด้วย นางสาวสุภา นามะสนธิ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาบริหาร
การศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง บทบาท
ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารทั่วไปในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษานราธิวาส เขต 1

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยจากสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บ
ข้อมูลเพื่อการวิจัย ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณา
จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

สุจินต์ วิสวธีรานนท์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ วิสวธีรานนท์)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0 2503 2870

โทรสาร 0 2503 3566 - 7

ภาคผนวก จ

ข้อมูลประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกเป็นรายอำเภอและขนาดโรงเรียน

1. ข้อมูลจำนวนโรงเรียนที่เป็นกลุ่มประชากร จำแนกเป็นรายอำเภอและขนาดโรงเรียน

อำเภอ	ขนาดเล็ก	ขนาดใหญ่	รวม
เมืองนราธิวาส	35	9	44
บาเจาะ	20	8	28
ยี่งอ	19	5	24
รือเสาะ	32	10	42
ศรีสาคร	15	4	19
รวม	121	36	157

2. ข้อมูลจำนวนโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกเป็นรายอำเภอและขนาดโรงเรียน

อำเภอ	ขนาดเล็ก	ขนาดใหญ่	รวม
เมืองนราธิวาส	25	7	32
บาเจาะ	14	6	20
ยี่งอ	14	3	17
รือเสาะ	23	7	30
ศรีสาคร	11	3	14
รวม	87	26	113

ภาคผนวก ฉ

รายชื่อสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1
ที่เป็นกลุ่มประชากร กลุ่มทดลอง (Try Out) และกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

1. รายชื่อสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่อยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

ขนาดเล็ก		ขนาดใหญ่		กลุ่มตัวอย่าง	
ร.ร.บ้านบางมะนาว		ร.ร.บ้านค่าย		ขนาดเล็ก	
ร.ร.บ้านปลุกกาปิยะ		ร.ร.บ้านปลักปลลา		ร.ร.บ้านบางมะนาว	
ร.ร.บ้านหัวเขา		ร.ร.บ้านเขาคันหยงมิตรภาพ		ร.ร.บ้านปลุกกาปิยะ	
ร.ร.ไทยรัฐวิทยา 10		ร.ร.อนุบาลนครราชสีมา		ร.ร.วัดพนาสณฑ์	
ร.ร.บ้านโคกสยา		ร.ร.เมืองนครราชสีมา		ร.ร.บ้านโคกพยอม	
ร.ร.วัดพนาสณฑ์		ร.ร.บ้านทอน		ร.ร.บ้านบือราปะ	
ร.ร.บ้านโคกเคียน		ร.ร.บ้านมะนังกาหิ		ร.ร.บ้านทรายขาว	
ร.ร.บ้านโคกพยอม		ร.ร.นครราชสีมา		ร.ร.วัดกำแพง	
ร.ร.บ้านบือราปะ		ร.ร.นราสิกขาลัย		ร.ร.บ้านกาณะ	ร.ร.บ้านโคกศิลา
ร.ร.บ้านสุแคทวอ				ร.ร.บ้านเปล	ร.ร.วัดลำภู
ร.ร.บ้านทรายขาว				ร.ร.นราสิกขาลัย	ร.ร.บ้านแคนา
ร.ร.วัดกำแพง				ร.ร.โคกโก	ร.ร.บ้านราม
ร.ร.บ้านยابی				ร.ร.บ้านท่าเนียบ	
ร.ร.บ้านไร่พญา				ร.ร.บ้านภูแบะศาล	
ร.ร.บ้านกาณะ				ร.ร.บ้านสุโขงบาลา	
ร.ร.บ้านภูแบะศาล				ร.ร.บ้านไค้ะนอ	
ร.ร.บ้านโคกศิลา				ร.ร.บ้านจุกแดง	
ร.ร.บ้านเปล				ร.ร.บ้านโคกแมน	
ร.ร.วัดลำภู	ร.ร.โคกโก			ร.ร.บ้านจะแลเกาะ	
ร.ร.บ้านแคนา	ร.ร.บ้านราม			ร.ร.บ้านทุ่งไค้ะคัง	
ร.ร.บ้านโคกแมน	ร.ร.บ้านไค้ะนอ			ร.ร.บ้านจืองา	
ร.ร.บ้านจะแลเกาะ	ร.ร.บ้านจุกแดง			ร.ร.บ้านตะโละเน็ง	
ร.ร.บ้านทุ่งไค้ะคัง	ร.ร.บ้านจืองา			ร.ร.บ้านโคกสุมุ	
ร.ร.บ้านตะโละเน็ง	ร.ร.บ้านยารอ			ขนาดใหญ่	
ร.ร.บ้านโคกคิเต	ร.ร.บ้านโคกสุมุ			ร.ร.บ้านค่าย	ร.ร.บ้านปลักปลลา
ร.ร.เฉลิมพระเกียรติ ฯ				ร.ร.บ้านทอน	ร.ร.นครราชสีมา
ร.ร.บ้านท่าเนียบ				ร.ร.อนุบาลนครราชสีมา	
ร.ร.บ้านสุโขงบาลา				ร.ร.เมืองนครราชสีมา	

โรงเรียนที่เป็นกลุ่มทดลอง (Try Out)

1. โรงเรียนบ้านโคกสยา
2. โรงเรียนบ้านมะนังกาหิ

2. รายชื่อสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่อยู่ในเขตอำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส

สถานศึกษาที่เป็นประชากร		สถานศึกษา
ขนาดเล็ก	ขนาดใหญ่	กลุ่มตัวอย่าง
ร.ร.บ้านบือเงาะ	ร.ร.บ้านเป๊ะบุญ	ขนาดเล็ก
ร.ร.น้ำตกป่าโจ (วันครู)	ร.ร.ราชประชานุเคราะห์ 9	ร.ร.น้ำตกป่าโจ (วันครู)
ร.ร.บ้านปะตุกานากอ	ร.ร.บ้านยะตุตง	ร.ร.บ้านปะตุกานากอ
ร.ร.บ้านตะโละบาลอ	(ประชุมวิทยา)	ร.ร.บ้านตะโละบาลอ
ร.ร.บ้านสุโหงบาดู	ร.ร.บ้านกาเยาะมาตี	ร.ร.บ้านสุโหงบาดู
ร.ร.บ้านบุชติฆอ	ร.ร.บ้านดูดู	ร.ร.บ้านบุชติฆอ
ร.ร.บ้านบือระ	ร.ร.บ้านฮูเด้อล	ร.ร.บ้านบือระ
ร.ร.ราชประชานุเคราะห์ 10	ร.ร.บ้านปะตุกาสาเมาะ	ร.ร.ราชประชานุเคราะห์ 10
ร.ร.บ้านบุกะสุค	ร.ร.บ้านบาดู ฯ (มิตรภาพที่	ร.ร.บ้านบุกะสุค
ร.ร.บ้านคลอระ		ร.ร.บ้านคลอระ
ร.ร.บ้านตันหยง		ร.ร.บ้านตันหยง
ร.ร.บ้านยือล		ร.ร.บ้านยือล
ร.ร.บ้านกะลูแป		ร.ร.บ้านกะลูแป
ร.ร.บ้านอีโยะ		ร.ร.บ้านปะตุกาแปเราะ
ร.ร.บ้านอาคะบือระ		ร.ร.บาเจาะ
ร.ร.บ้านบือเนบิแย		ขนาดใหญ่
ร.ร.วัดเชิงเขา (แดงอุทิศ)		ร.ร.บ้านเป๊ะบุญ
ร.ร.บ้านมะยง		ร.ร.ราชประชานุเคราะห์ 9
ร.ร.บ้านปะตุกาแปเราะ		ร.ร.บ้านกาเยาะมาตี
ร.ร.บาเจาะ		ร.ร.บ้านดูดู
		ร.ร.บ้านปะตุกาสาเมาะ
		ร.ร.บ้านบาดู ฯ

โรงเรียนที่เป็นกลุ่มทดลอง (Try Out)

1. โรงเรียนบ้านอีโยะ
2. โรงเรียนบ้านยะตุตง (ประชุมวิทยา)

3. รายชื่อสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่อยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

สถานศึกษาที่เป็นประชากร		สถานศึกษา
ขนาดเล็ก	ขนาดใหญ่	กลุ่มตัวอย่าง
ร.ร.บ้านคันดาล	ร.ร.บ้านบุเกะบาง	ขนาดเล็ก
ร.ร.บ้านป่าลอป่าตี้	ร.ร.บ้านบลูกาสนอ	ร.ร.บ้านลูโบะบายะ
ร.ร.บ้านคูแวง	ร.ร.บ้านอึ้งอ	ร.ร.บ้านแยะ
ร.ร.บ้านลูโบะบายะ	ร.ร.บ้านกาเค็ง	ร.ร.บ้านจอเบาะ
ร.ร.บ้านแยะ	ร.ร.ร่มเกล้า	ร.ร.บ้านกำแพงปีแซ
ร.ร.บ้านกอ (มะคาอะอุทิศ)		ร.ร.บ้านลูโบะคาตี้ะ
ร.ร.บ้านลูโบะปาระ		ร.ร.บ้านกาแระ
ร.ร.บ้านจอเบาะ		ร.ร.บ้านตะโละมีญอ
ร.ร.บ้านกำแพงปีแซ		ร.ร.คูยี่
ร.ร.บ้านลูโบะคาตี้ะ		ร.ร.บ้านคูเล็ง
ร.ร.บ้านกาแระ		ร.ร.บ้านบุเกะกอตอ
ร.ร.บ้านตะโละมีญอ		ร.ร.บ้านกานู
ร.ร.คูยี่		ร.ร.บ้านศาลาลูกไก่
ร.ร.บ้านคูเล็ง		ร.ร.บ้านทุ่งคา
ร.ร.บ้านบุเกะกอตอ		ร.ร.บ้านปุตะ
ร.ร.บ้านกานู		ขนาดใหญ่
ร.ร.บ้านศาลาลูกไก่		ร.ร.บ้านบุเกะบาง
ร.ร.บ้านทุ่งคา		ร.ร.บ้านอึ้งอ
ร.ร.บ้านปุตะ		ร.ร.บ้านกาเค็ง

โรงเรียนที่เป็นกลุ่มทดลอง (Try Out)

1. โรงเรียนบ้านป่าลอป่าตี้
2. โรงเรียนบ้านบลูกาสนอ

4. รายชื่อสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่อยู่ในเขตอำเภอหรือเสาะ จังหวัดนครราชสีมา

สถานศึกษาที่เป็นประชากร			สถานศึกษา	
ขนาดเล็ก	ขนาดใหญ่		กลุ่มตัวอย่าง	
ร.ร.บ้านบลูกา	ร.ร.บ้านสาวอ	ร.ร.บ้านชะบะ (อุปการวิทยา)	ขนาดเล็ก	
ร.ร.บ้านมือและห์	ร.ร.บ้านจือแร	ร.ร.วัดราษฎร์สโมสร	ร.ร.บ้านบลูกา	ร.ร.บ้านสาวอ
ร.ร.บ้านค้อแย	ร.ร.บ้านรือเสาะ	ร.ร.บ้านภูกิตติ์ชัย	ร.ร.บ้านค้อแย	ร.ร.บ้านรือเสาะ
ร.ร.บ้านนาคา	ร.ร.บ้านบาง	ร.ร.บ้านคูยี่	ร.ร.บ้านนาคา	ร.ร.บ้านยาแลเกาะ
ร.ร.บ้านยาแลเกาะ	ร.ร.บ้านบริจ๊ะ	ร.ร.บ้านค้อแยหะยี่	ร.ร.บ้านนาโอน	ร.ร.บ้านบาง
ร.ร.บ้านนาโอน	ร.ร.บ้านอินอ	ร.ร.บ้านลูโบะนูโละ	ร.ร.ประชาพัฒนา	ร.ร.บ้านบริจ๊ะ
ร.ร.ประชาพัฒนา	ร.ร.บ้านคายา	ร.ร.บ้านฮือลาแป	ร.ร.บ้านบือแรง	ร.ร.บ้านคายา
ร.ร.บ้านบือแรง		ร.ร.บ้านสวนพลู	ร.ร.บ้านลาเกาะ	ร.ร.บ้านบางคอง
ร.ร.ชุมชนสัมพันธ์		ร.ร.บ้านบาโงปุโละ	ร.ร.บ้านมะนังป็นยัง	
บ้านลาโละ		ร.ร.บ้านรือเสาะชูปดัมภ์	ร.ร.บ้านละหาน	
ร.ร.บ้านลาเกาะ			ร.ร.บ้านกาโคะ	
ร.ร.บ้านลาเกาะฮือเล			ร.ร.บ้านบือเล็งได้	
ร.ร.บ้านมะนังป็นยัง			ร.ร.บ้านบลูกาฮือเล	
ร.ร.บ้านละหาน			ร.ร.บ้านสายน้ำทิพย์	
ร.ร.บ้านกาโคะ			ร.ร.บ้านสุเป๊ะ	
ร.ร.บ้านบือเล็งได้			ร.ร.บ้านธรรมเจริญ	
ร.ร.บ้านพนาทักษิณ			ร.ร.เวียงราษฎร์ชูปดัมภ์	
ร.ร.บ้านบลูกาฮือเล			ขนาดใหญ่	
ร.ร.บ้านบางคอง			ร.ร.บ้านชะบะ (อุปการวิทยา)	
ร.ร.บ้านบาโงปะแต			ร.ร.วัดราษฎร์สโมสร	
ร.ร.บ้านสายน้ำทิพย์			ร.ร.บ้านภูกิตติ์ชัย	
ร.ร.เวียงราษฎร์ชูปดัมภ์			ร.ร.บ้านลูโบะนูโละ	
ร.ร.บ้านชือเกาะ			ร.ร.บ้านฮือลาแป	
ร.ร.บ้านสะเนะ			ร.ร.บ้านสวนพลู	
ร.ร.บ้านธรรมเจริญ			ร.ร.บ้านรือเสาะชูปดัมภ์	
ร.ร.บ้านสุเป๊ะ				

โรงเรียนที่เป็นกลุ่มทดลอง (Try Out)

1. โรงเรียนบ้านสาวอ
2. โรงเรียนบ้านบาโงปุโละ

5. รายชื่อสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่อยู่ในเขตอำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส

สถานศึกษาที่เป็นประชากร		สถานศึกษา
ขนาดเล็ก	ขนาดใหญ่	กลุ่มตัวอย่าง
ร.ร.บ้านสาคร	ร.ร.บ้านคอลอกาเว	ขนาดเล็ก
ร.ร.บ้านป่าไผ่	ร.ร.บ้านกลุบี	ร.ร.บ้านสาคร
ร.ร.ประชาวิทย์รังสรรค์	ร.ร.ชุมชนบ้านซากอ	ร.ร.ประชาวิทย์รังสรรค์
ร.ร.บ้านไอร์แยง	ร.ร.บ้านปาหนัน	ร.ร.บ้านตอหลัง
ร.ร.บ้านตอหลัง		ร.ร.ศิริราชกูร์รังสรรค์
ร.ร.ศิริราชกูร์รังสรรค์		ร.ร.บ้านบือแนนากอ
ร.ร.บ้านบือแนนากอ		ร.ร.บ้านกูโป๊ะบาตู
ร.ร.บ้านกูโป๊ะบาตู		ร.ร.บ้านตะมะบุง
ร.ร.บ้านตะมะบุง		ร.ร.บ้านตามง
ร.ร.บ้านลาเวง		ร.ร.บ้านตาสง
ร.ร.บ้านตามง		ร.ร.สว่างวัฒนา
ร.ร.บ้านตาสง		ร.ร.ศรีวารินทร์
ร.ร.สว่างวัฒนา		ขนาดใหญ่
ร.ร.สามัคคีวิทยา		ร.ร.บ้านคอลอกาเว
ร.ร.ศรีวารินทร์		ร.ร.บ้านกลุบี
		ร.ร.บ้านปาหนัน

โรงเรียนที่เป็นกลุ่มทดลอง (Try Out)

1. โรงเรียนบ้านสว่างวัฒนา
2. โรงเรียนบ้านชุมชนบ้านซากอ

ภาคผนวก ข

**ผลการเปรียบเทียบบทบาทการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1
จำแนกตามรายชื่อย่อย**

ตารางที่ 4.8.1 การเปรียบเทียบบทบาทการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ตามรายข้อย่อย ด้านที่ 1
การจัดทำนโยบายและแผนการจัดการศึกษา จำแนกตามประเภทของกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (n = 428)

บทบาทในการจัดทำนโยบาย และแผนการจัดการศึกษา	ผู้ทรงคุณวุฒิ และ/หรือ พระภิกษุสงฆ์ หรือผู้แทนองค์กร ศาสนาในพื้นที่		ผู้แทนองค์กรชุมชน และ/หรือ ผู้แทนองค์กร ปกครอง ส่วนท้องถิ่น		ผู้แทนผู้ประกอบการ และ/หรือ ผู้แทนศิษย์เก่า		ผู้บริหารสถานศึกษา และ/หรือ ผู้แทนครู		F
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	1. ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะ ในการจัดทำนโยบายและแผน พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับนโยบายและ แผนของกระทรวงศึกษาธิการ	3.37	1.00	3.50	.84	3.38	.89	3.57	
2. ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะ ในการจัดทำนโยบายและแผน พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับนโยบายและแผน ของสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.40	.87	3.40	.10	3.19	.83	3.46	.81	2.451
3. ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะ ในการจัดทำนโยบายและแผน พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับนโยบายและแผน ของเขตพื้นที่การศึกษา	3.51	.89	3.38	.91	3.37	.94	3.56	.76	1.442
4. ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะ ในการจัดทำนโยบายและแผน พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน	3.67	.95	3.62	.98	3.42	.92	3.65	.80	1.745
5. ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะ ในการจัดทำนโยบายและแผน พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับความต้องการ ของท้องถิ่น	3.59	.95	3.61	.75	3.45	.83	3.70	.79	1.962

ตารางที่ 4.8.1 (ต่อ)

บทบาทในการจัดทำนโยบาย และแผนการจัดการศึกษา	ผู้ทรงคุณวุฒิ และ/หรือ พระภิกษุสงฆ์ หรือผู้แทนองค์กร ศาสนาในพื้นที่		ผู้แทนองค์กรชุมชน และ/หรือ ผู้แทนองค์กร ปกครอง ส่วนท้องถิ่น		ผู้แทนผู้ประกอบการ และ/หรือ ผู้แทนศิษย์เก่า		ผู้บริหารสถานศึกษา และ/หรือ ผู้แทนครู		F
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	6. สนับสนุนให้มีการจัดทำแผน พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม ของชุมชนและท้องถิ่น	3.65	.85	3.56	.79	3.58	.91	3.74	
7. ให้ข้อเสนอแนะในการจัดทำ แผนปฏิบัติการประจำปีของ สถานศึกษาให้สอดคล้องกับ แผนพัฒนาการศึกษาของ สถานศึกษา	3.44	.80	3.46	.76	3.37	.89	3.76	.76	6.293**
8. ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนา การศึกษารวมทั้งแผนปฏิบัติการ ประจำปีของสถานศึกษา นำไปดำเนินงาน	3.54	.75	3.44	.70	3.45	.94	3.78	.75	5.202**
9. ให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนและครู ระหว่างการดำเนินงานตามแผน พัฒนาการศึกษาและแผนปฏิบัติ การประจำปี	3.53	.86	3.41	.83	3.38	.94	3.81	.72	7.433**
10. รับทราบแนวทางการดำเนิน งานตามแผนพัฒนาการศึกษา และแผนปฏิบัติการประจำปี ของสถานศึกษา	3.44	.71	3.51	.71	3.54	.81	3.87	.74	8.333**
11. ติดตาม ตรวจสอบผลการ ดำเนินงานตามแผนพัฒนา การศึกษาและแผนปฏิบัติการ ประจำปีของสถานศึกษา	3.28	.70	3.35	.81	3.33	1.04	3.61	.81	3.705*
เฉลี่ยรวม	3.49	.70	3.48	.65	3.41	.74	3.68	.60	4.275**

* แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.8.1 พบว่า กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานราธิวาส เขต 1 มีบทบาทในการบริหารทั่วไปด้านที่ 1 การจัดทำนโยบายและแผนการ จัดการศึกษา ในภาพรวมมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่เมื่อจำแนกตาม รายข้อย่อย พบว่า ในข้อย่อย 7 ให้ข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของ สถานศึกษาให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา ข้อย่อย 8 ให้ความเห็นชอบ แผนพัฒนาการศึกษารวมทั้งแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาก่อนนำไปดำเนินงาน ข้อย่อย 9 ให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนและครูระหว่างการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการศึกษาและ แผนปฏิบัติการประจำปี และข้อย่อย 10 รับผิดชอบแนวทางการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการศึกษา และแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ข้อย่อย 11 ติดตาม ตรวจสอบผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการศึกษาและแผนปฏิบัติ การประจำปีของสถานศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนบทบาท ในข้อย่อยอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.8.2 การเปรียบเทียบบทบาทการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ตามรายชื่อข้อ 2
การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา จำแนกตามประเภทของกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (n = 428)

บทบาทในการปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพการศึกษา	ผู้ทรงคุณวุฒิ และ/หรือ พระภิกษุสงฆ์ หรือผู้แทนองค์กร ศาสนาในพื้นที่		ผู้แทนองค์กรชุมชน และ/หรือ ผู้แทนองค์กร ปกครอง ส่วนท้องถิ่น		ผู้แทนผู้ประกอบการ และ/หรือ ผู้แทนศิษย์เก่า		ผู้บริหารสถานศึกษา และ/หรือ ผู้แทนครู		F
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	1. ให้ความเห็นในการปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ สอดคล้องกับกฎหมาย กฎ ระเบียบประกาศและคำสั่ง ต่าง ๆ	3.36	.88	3.54	.96	3.35	1.07	3.66	
2. ให้ความเห็นในการปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ สอดคล้องกับนโยบายและแผน ของกระทรวงศึกษาธิการ	3.37	.84	3.54	.98	3.32	1.10	3.63	.81	2.967*
3. ให้ความเห็นในการปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ สอดคล้องกับนโยบายและแผน ของสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.50	.92	3.52	.95	3.13	1.01	3.57	.85	5.574**
4. ให้ความเห็นในการปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ สอดคล้องกับนโยบายและแผน ของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา	3.40	1.00	3.41	.87	3.27	.97	3.55	.87	2.073
5. ให้ความเห็นในการปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ สอดคล้องกับความต้องการ ของชุมชนและท้องถิ่น	3.50	.86	3.71	.78	3.50	.89	3.73	.81	2.555

ตารางที่ 4.8.2 (ต่อ)

บทบาทในการปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพการศึกษา	ผู้ทรงคุณวุฒิ และ/หรือ พระภิกษุสงฆ์ หรือผู้แทนองค์กร ศาสนาในพื้นที่		ผู้แทนองค์กรชุมชน และ/หรือ ผู้แทนองค์กร ปกครอง ส่วนท้องถิ่น		ผู้แทนผู้ประกอบการ และ/หรือ ผู้แทนศิษย์เก่า		ผู้บริหารสถานศึกษา และ/หรือ ผู้แทนครู		F
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	6. สนับสนุนให้มีการปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาโดยใช้ กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ที่ เกี่ยวข้องกับการศึกษา	3.63	.81	3.68	.83	3.48	.91	3.79	
7. ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการนำ นวัตกรรมทางการศึกษามาใช้ ในการปรับปรุงและพัฒนา คุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษา	3.49	.79	3.52	.86	3.56	.89	3.69	.79	1.385
8. ให้คำปรึกษาในการนำ นวัตกรรมทางการศึกษามาใช้ ในการปรับปรุงและพัฒนา คุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษา	3.45	.78	3.41	.83	3.39	.93	3.63	.77	2.240
9. สนับสนุนให้มีการพัฒนาระบบ เครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ ภายในสถานศึกษาให้สามารถ เชื่อมโยงกับหน่วยงานต้นสังกัด	3.27	.92	3.40	.84	3.42	.93	3.55	.77	2.031
10. ติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน ตามแผนงาน/กิจกรรมเพื่อ ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษา	3.32	.80	3.26	.81	3.20	.93	3.51	.77	3.493*
11. รับทราบรายงานสรุปผลการ ดำเนินงานปรับปรุงและพัฒนา คุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษา	3.33	.86	3.30	.81	3.43	.90	3.63	.79	3.603*
เฉลี่ยรวม	3.42	.70	3.48	.71	3.37	.79	3.63	.62	3.491*

จากตารางที่ 4.8.2 พบว่า กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานราธิวาส เขต 1 มีบทบาทในการบริหารทั่วไปด้านที่ 2 การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพ การจัดการศึกษา ในภาพรวมมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เมื่อจำแนก ตามรายข้อย่อย พบว่า ในข้อย่อย 1 ให้ความเห็นในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ สอดคล้องกับกฎหมาย กฎ ระเบียบประกาศและคำสั่งต่าง ๆ ข้อย่อย 2 ให้ความเห็นในการปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบายและแผนของกระทรวงศึกษาธิการข้อย่อย 6 สนับสนุนให้มีการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และข้อย่อย 10 ติดตามตรวจสอบการดำเนินงานตามแผนงาน/ กิจกรรมเพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ข้อย่อย 3 ให้ความเห็นในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพ การศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบายและแผนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มี ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนบทบาทในข้อย่อยอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.8.3 การเปรียบเทียบบทบาทในการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 ตามรายชื่อย่อย
ด้านที่ 3 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา จำแนกตามประเภทของกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (n = 428)

บทบาทในการระดมทรัพยากร เพื่อการศึกษา	ผู้ทรงคุณวุฒิ และ/หรือ พระภิกษุสงฆ์ หรือผู้แทนองค์กร ศาสนาในพื้นที่		ผู้แทนองค์กรชุมชน และ/หรือ ผู้แทนองค์กร ปกครอง ส่วนท้องถิ่น		ผู้แทนผู้ประกอบการ และ/หรือ ผู้แทนศิษย์เก่า		ผู้บริหารสถานศึกษา และ/หรือ ผู้แทนครู		F
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	1. ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะ ในการกำหนดแนวทางหรือ แผนการระดมทรัพยากรเพื่อ การศึกษาตามที่กฎหมาย กฏ ระเบียบ ฯลฯ กำหนด	3.33	.89	3.34	.89	3.13	.90	3.46	
2. สนับสนุนให้มีการจัดตั้งคณะ กรรมการเพื่อการระดม ทรัพยากรเพื่อการศึกษา	3.37	.85	3.52	1.00	3.39	.96	3.59	.79	1.682
3. สนับสนุนให้มีการสำรวจและ จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศ เกี่ยวกับทรัพยากรเพื่อ การศึกษา	3.23	.81	3.27	.90	3.37	.95	3.57	.83	3.706*
4. ประสานงานกับบุคคล องค์กร หน่วยงานทั้งภาครัฐและ เอกชนในการเข้าร่วมเป็น วิทยากรภายนอกให้กับ สถานศึกษา	3.33	.75	3.59	.90	3.17	.79	3.60	.86	7.219**
5. สนับสนุนให้มีทรัพยากรเพื่อ การศึกษาในสถานศึกษาที่ พอเพียงต่อความต้องการ	3.27	.82	3.60	.87	3.27	.93	3.70	.78	7.674**
6. ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการ จัดหาหรือจัดตั้งกองทุน ช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลน	3.31	.89	3.51	.91	3.25	1.11	3.49	.89	2.037

ตารางที่ 4.8.3 (ต่อ)

บทบาทในการระดมทรัพยากร เพื่อการศึกษา	ผู้ทรงคุณวุฒิ และ/หรือ พระภิกษุสงฆ์ หรือผู้แทนองค์กร ศาสนาในพื้นที่		ผู้แทนองค์กรชุมชน และ/หรือ ผู้แทนองค์กร ปกครอง ส่วนท้องถิ่น		ผู้แทนผู้ประกอบการ และ/หรือ ผู้แทนศิษย์เก่า		ผู้บริหารสถานศึกษา และ/หรือ ผู้แทนครู		F
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	7. ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะ ในการดำเนินงานกองทุนเพื่อ การศึกษา	3.31	.89	3.50	1.00	3.12	.92	3.40	
8. สนับสนุนให้มีการประกาศ เกียรติคุณเชิดชูบุคคล หน่วยงาน องค์กรที่ให้ความ ร่วมมือในการระดม ทรัพยากรเพื่อการศึกษา	3.37	.85	3.50	.81	3.30	.93	3.52	.80	1.807
เฉลี่ยรวม	3.32	.68	3.48	.78	3.25	.79	3.54	.65	4.286**

* แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.8.3 พบว่า กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานราธิวาส เขต 1 มีบทบาทในการบริหารทั่วไปด้านที่ 3 การระดมทรัพยากรเพื่อ การศึกษา ในภาพรวมมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่เมื่อจำแนกตามราย ข้อย่อย พบว่า ในข้อย่อย 1 ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะในการกำหนดแนวทางหรือแผนการ ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาตามที่กฎหมาย กฎ ระเบียบ ฯลฯ กำหนด ข้อย่อย 3 สนับสนุนให้มี การสำรวจและจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับทรัพยากรเพื่อการศึกษา และข้อย่อย 7 ให้ความ เห็นและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานกองทุนเพื่อการศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ข้อย่อย 4 ประสานงานกับบุคคล องค์กร หน่วยงานทั้งภาครัฐและ เอกชนในการเข้าร่วมเป็นวิทยากรภายนอกให้กับสถานศึกษา และข้อย่อย 5 สนับสนุนให้มี ทรัพยากรเพื่อการศึกษาในสถานศึกษาที่พอเพียงต่อความต้องการ มีความแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนบทบาทในข้อย่อยอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.8.4 การเปรียบเทียบบทบาทการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 ตามรายข้อย่อย ด้านที่ 4
การส่งเสริมความเข้มแข็งในชุมชน จำแนกตามประเภทของกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน (n = 428)

บทบาทในการส่งเสริม ความเข้มแข็งในชุมชน	ผู้ทรงคุณวุฒิ และ/หรือ พระภิกษุสงฆ์ หรือผู้แทนองค์กร ศาสนาในพื้นที่		ผู้แทนองค์กรชุมชน และ/หรือ ผู้แทนองค์กร ปกครอง ส่วนท้องถิ่น		ผู้แทนผู้ประกอบการ และ/หรือ ผู้แทนศิษย์เก่า		ผู้บริหารสถานศึกษา และ/หรือ ผู้แทนครู		F
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	1. ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการ นำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้ในการจัด การเรียนการสอน	3.44	.62	3.68	.80	3.67	.78	3.74	
2. ส่งเสริมสนับสนุนให้ สถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ ในการเผยแพร่แนวคิด เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการ พัฒนาคุณภาพชีวิตในชุมชน	3.55	.64	3.82	.88	3.68	.76	3.71	.86	1.500
3. สนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่าง สถานศึกษากับชุมชนโดย การทำประชาคมหรือเวที ชาวบ้าน	3.42	.86	3.88	.63	3.47	.91	3.30	.91	3.212*
4. ประสานงานกับผู้นำชุมชน/ ผู้นำศาสนาในการสร้าง ความรู้ ความเข้าใจในการ พัฒนาคุณภาพชีวิตตาม แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ให้กับชุมชน	3.67	.68	3.65	.96	3.58	.85	3.61	.80	.214

ตารางที่ 4.8.4 (ต่อ)

บทบาทในการส่งเสริม ความเข้มแข็งในชุมชน	ผู้ทรงคุณวุฒิ และ/หรือ พระภิกษุสงฆ์ หรือผู้แทนองค์กร ศาสนาในพื้นที่		ผู้แทนองค์กรชุมชน และ/หรือ ผู้แทนองค์กร ปกครอง ส่วนท้องถิ่น		ผู้แทนผู้ปกครอง และ/หรือ ผู้แทนศิษย์เก่า		ผู้บริหารสถานศึกษา และ/หรือ ผู้แทนครู		F
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	5. สนับสนุนการดำเนินงาน ตามแนวคิดเศรษฐกิจ พอเพียงเพื่อสร้างความ เข้มแข็งให้กับชุมชน	3.56	.77	3.80	.95	3.66	.80	3.68	
6. สนับสนุนให้มีการประสาน ความร่วมมือกับผู้นำชุมชน/ ผู้นำศาสนาในการป้องกัน ให้สถานศึกษาและชุมชน เป็นแหล่งปลอดยาเสพติด	3.78	.78	3.93	.93	3.79	.82	3.96	.72	1.515
7. สนับสนุนการดำเนินงาน ตามแผนการป้องกัน ยาเสพติดแบบ 3 เสา คือ บ้าน โรงเรียน และองค์กร ศาสนาในชุมชน	3.85	.79	3.89	.77	3.81	.86	3.98	.75	1.095
เฉลี่ยรวม	3.61	.61	3.78	.78	3.67	.71	3.71	.64	.915

* แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4..8.4 พบว่า กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานราธิวาส เขต 1 มีบทบาทในการบริหารทั่วไปด้านที่ 4 การส่งเสริมความเข้มแข็งใน ชุมชน ไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อจำแนกตามรายข้อย่อย พบว่า ในข้อย่อย 1 ส่งเสริมสนับสนุนให้มี การนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนและข้อย่อย 3 สนับสนุน ให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน โดยการทำประชาคมหรือเวทีชาวบ้าน มี ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนบทบาทในข้อย่อยอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.8.5 การเปรียบเทียบบทบาทการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 ตามรายชื่อย่อย ด้านที่ 5
การสร้างความสัมพันธ์กับสถาบันอื่น ๆ ในชุมชนและท้องถิ่น จำแนกตามประเภท
ของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (n = 428)

บทบาทในการสร้าง ความสัมพันธ์กับสถาบันอื่น ๆ ในชุมชนและท้องถิ่น	ผู้ทรงคุณวุฒิ และ/หรือ พระภิกษุสงฆ์ หรือผู้แทนองค์กร ศาสนาในพื้นที่		ผู้แทนองค์กรชุมชน และ/หรือ ผู้แทนองค์กร ปกครอง ส่วนท้องถิ่น		ผู้แทนผู้ประกอบการ และ/หรือ ผู้แทนศิษย์เก่า		ผู้บริหารสถานศึกษา และ/หรือ ผู้แทนครู		F
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	1. สนับสนุนให้มีการ ประชาสัมพันธ์กิจการของ สถานศึกษาสู่ชุมชนและ ท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง	3.64	.68	3.61	.78	3.79	.75	3.85	
2. สนับสนุนให้มีการพัฒนา ระบบเครือข่ายข้อมูล สารสนเทศของสถานศึกษาที่ สามารถเชื่อมโยงกับหน่วยงาน ในชุมชน และท้องถิ่น	3.41	.76	3.65	.85	3.58	.85	3.66	.70	1.914
3. ประสานงานร่วมมือกับผู้นำ ชุมชนในการสำรวจและ จัดระบบข้อมูลของชุมชนเพื่อ การจัดทำสำมะโนนักเรียน การ รับนักเรียน รวมทั้งแหล่ง เรียนรู้ในชุมชน	3.68	.80	3.77	.85	3.69	.76	3.85	.76	1.187
4. สนับสนุนให้สถานศึกษาเป็น แหล่งเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ ความต้องการของชุมชนและ ท้องถิ่น เช่น การจัดการศึกษา ตามอัธยาศัยด้านการเกษตร การประมง เป็นต้น	3.54	.88	3.67	.85	3.41	.83	3.65	.81	2.282

ตารางที่ 4.8.5 (ต่อ)

บทบาทในการสร้าง ความสัมพันธ์กับสถาบันอื่น ๆ ในชุมชนและท้องถิ่น	ผู้ทรงคุณวุฒิ และ/หรือ พระภิกษุสงฆ์ หรือผู้แทนองค์กร ศาสนาในพื้นที่		ผู้แทนองค์กรชุมชน และ/หรือ ผู้แทนองค์กร ปกครอง ส่วนท้องถิ่น		ผู้แทนผู้ประกอบการ และ/หรือ ผู้แทนสินค้า		ผู้บริหารสถานศึกษา และ/หรือ ผู้แทนครู		F
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
	5. สนับสนุนให้สถานศึกษามี ส่วนร่วมในการอนุรักษ์และ ถ่ายทอดขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม พื้นบ้านของชุมชนไปสู่ท้องถิ่น	3.79	.78	3.83	.86	3.58	.85	3.96	
6. สนับสนุนให้ชุมชนและ ท้องถิ่นเข้ามาใช้บริการด้าน อาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก ความสะอาดต่าง ๆ ของ สถานศึกษาเพื่อจัดกิจกรรม ตามวาระโอกาสต่าง ๆ	3.83	.78	3.83	.83	3.72	.91	3.97	.71	2.301
7. สนับสนุนให้มีการประสาน ความร่วมมือกับผู้นำชุมชน/ ผู้นำศาสนาเพื่อให้สถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่นปลอด ยาเสพติด	3.94	.92	4.06	.82	3.78	.77	4.06	.72	3.357*
8. ส่งเสริม สนับสนุนให้ สถานศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม สำคัญทางศาสนาและวันสำคัญ ของชาติที่จัด โดยหน่วยงาน ของชุมชนและท้องถิ่นอย่าง ต่อเนื่อง	3.86	.95	3.95	.78	3.88	.77	4.08	.80	1.981
เฉลี่ยรวม	3.71	.70	3.80	.70	3.68	.67	3.68	.58	2.594

* แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.8.5 พบว่า กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานราธิวาส เขต 1 มีบทบาทในการบริหารทั่วไปด้านที่ 5 การส่งเสริมความสัมพันธ์กับ สถาบันอื่น ๆ ในชุมชนและท้องถิ่น ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อจำแนกตามรายข้อย่อย พบว่า ในข้อย่อย 7 สนับสนุนให้มีการประสานความร่วมมือกับผู้นำชุมชน/ผู้นำศาสนาเพื่อให้ สถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่นปลอดภัยเสถียร มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 และข้อย่อย 5 สนับสนุนให้สถานศึกษามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และถ่ายทอด ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านของชุมชนไปสู่ท้องถิ่น มีความแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนบทบาทในข้อย่อยอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (แบบสอบถาม)

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง บทบาทในการบริหารงานทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชวิถี เขต 1

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ใช้สำหรับสอบถามกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชวิถี เขต 1 โดยผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาท เปรียบเทียบบทบาท และเพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทในการบริหารงานทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชวิถี เขต 1

2. แบบสอบถามฉบับนี้มี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทในการบริหารงานทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชวิถี เขต 1

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทในการบริหารงานทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชวิถี เขต 1

3. โปรดตอบแบบสอบถามตามบทบาทที่ท่านปฏิบัติจริง คำตอบของท่านจะนำไปวิเคราะห์ในภาพรวม มิได้นำเสนอเป็นรายบุคคล จึงไม่มีผลกระทบต่อการทำงานแต่ประการใดทั้งสิ้น

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

**เรื่อง บทบาทในการบริหารงานทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1**

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ใช้สำหรับสอบถามกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1 โดยผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาท เปรียบเทียบบทบาท และเพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทในการบริหารงานทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1

2. แบบสอบถามฉบับนี้มี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทในการบริหารงานทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทในการบริหารงานทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1

3. โปรดตอบแบบสอบถามตามบทบาทที่ท่านปฏิบัติจริง คำตอบของท่านจะนำไปวิเคราะห์ในภาพรวม มิได้นำเสนอเป็นรายบุคคล จึงไม่มีผลกระทบต่อการทำงานแต่ประการใดทั้งสิ้น

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม		
คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ให้ตรงกับความจริง		สำหรับ
1. เพศ	☐ ชาย ☐ หญิง	ผู้วิจัย
2. อายุ	☐ ต่ำกว่า 30 ปี ☐ 30 – 39 ปี ☐ 40 – 49 ปี ☐ สูงกว่า 49 ปี	1 ☐
3. ระดับการศึกษา	☐ ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า ☐ มัธยมศึกษา ☐ อนุปริญญาหรือเทียบเท่า ☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท ☐ สูงกว่าปริญญาโท	2 ☐
4. ประสบการณ์ในการเป็นกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	☐ ต่ำกว่า 1 ปี ☐ 1 – 2 ปี ☐ 3 – 4 ปี ☐ มากกว่า 4 ปี ขึ้นไป	3 ☐
5. จำนวนนักเรียนในสถานศึกษาที่ท่านปฏิบัติงาน	☐ ไม่เกิน 300 คน ☐ เกินกว่า 300 คน	4 ☐
6. ท่านปฏิบัติงานเป็นกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในตำแหน่งใด	☐ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้แทนพระภิกษุสงฆ์หรือผู้แทนองค์กรศาสนาในท้องถิ่น ☐ ผู้แทนองค์กรชุมชน และผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ☐ ผู้แทนผู้ประกอบการ และผู้แทนศิษย์เก่า ☐ ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้แทนครู	5 ☐ 6 ☐

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามบทบาทในการบริหารทั่วไปของ
กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานราธิวาส เขต 1
คำชี้แจง โปรดพิจารณาข้อความที่กำหนดให้แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับ
การมีบทบาทในการบริหารทั่วไปของท่านมากที่สุด

ข้อ ที่	บทบาทตามอำนาจหน้าที่	ระดับของการมีบทบาท					สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก ที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)	
1.	การจัดทำนโยบายและแผนการจัดการศึกษา ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดทำนโยบาย และแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาที่สอดคล้อง กับนโยบายและแผนของกระทรวงศึกษาธิการ						7 ☐
2	ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดทำนโยบาย และแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาที่สอดคล้อง กับนโยบายและแผนของ สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน						8 ☐
3	ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดทำนโยบาย และแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาที่สอดคล้อง กับนโยบายและแผนของเขตพื้นที่การศึกษา						9 ☐
4.	ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดทำนโยบาย และแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาที่สอดคล้อง กับความต้องการของชุมชน						10 ☐
5.	ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดทำนโยบาย และแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาที่สอดคล้อง กับความต้องการของท้องถิ่น						11 ☐
6.	สนับสนุนให้มีการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของ สถานศึกษาโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน และท้องถิ่น						12 ☐
7.	ให้ข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับแผนพัฒนา การศึกษาของสถานศึกษา						13 ☐
8.	ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาการศึกษารวมทั้งแผน ปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาก่อนนำไป ดำเนินงาน						

ข้อ ที่	บทบาทตามอำนาจหน้าที่	ระดับของการมีบทบาท					สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก ที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)	
9.	ให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนและครูระหว่างการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี						15 ☐
10.	รับทราบแนวทางการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา						16 ☐
11.	ติดตาม ตรวจสอบผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา						17 ☐
12.	การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้ความเห็นในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศและคำสั่งต่าง ๆ						18 ☐
13.	ให้ความเห็นในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบายและแผนของกระทรวงศึกษาธิการ						19 ☐
14.	ให้ความเห็นในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบายและแผนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน						20 ☐
15.	ให้ความเห็นในแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบายและแผนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา						21 ☐
16.	ให้ความเห็นในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น						22 ☐
17.	สนับสนุนให้มีการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา						23 ☐
18.	ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการนำนวัตกรรมทางการศึกษามาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา						24 ☐

ข้อ ที่	บทบาทตามอำนาจหน้าที่	ระดับของการมีบทบาท					สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก ที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)	
19.	ให้คำปรึกษาในการนำนวัตกรรมทางการศึกษามาใช้ ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษา						25 ☐
20.	สนับสนุนให้มีการพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูล สารสนเทศภายในสถานศึกษาให้สามารถเชื่อมโยง กับหน่วยงานต้นสังกัด						26 ☐
21.	ติดตามตรวจสอบการดำเนินงานตามแผนงาน/ กิจกรรมเพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษา						27 ☐
22.	รับทราบรายงานสรุปผลการดำเนินงานปรับปรุงและ พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา						28 ☐
23.	<u>การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา</u> ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะในการกำหนดแนวทาง หรือแผนการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาตามที่ กฎหมาย กฎ ระเบียบ ฯลฯ กำหนด						29 ☐
24.	สนับสนุนให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อการระดม ทรัพยากรเพื่อการศึกษา						30 ☐
25.	สนับสนุนให้มีการสำรวจและจัดทำระบบข้อมูล สารสนเทศเกี่ยวกับทรัพยากรเพื่อการศึกษา						31 ☐
26.	ประสานงานกับบุคคล องค์กร หน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชนในการเข้าร่วมเป็นวิทยากรภายนอกให้กับ สถานศึกษา						32 ☐
27.	สนับสนุนให้มีทรัพยากรเพื่อการศึกษาในสถานศึกษา ที่พอเพียงต่อความต้องการ						33 ☐
28.	ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดหาหรือจัดตั้งกองทุน ช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลน						34 ☐
29.	ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน กองทุนเพื่อการศึกษา						35 ☐

ข้อ ที่	บทบาทตามอำนาจหน้าที่	ระดับของการมีบทบาท					สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก ที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)	
30.	สนับสนุนให้มีการประกาศเกียรติคุณเชิดชูบุคคล หน่วยงาน องค์กรที่ให้ความร่วมมือในการระดม ทรัพยากรเพื่อการศึกษา						36 ☐
31.	<u>การส่งเสริมความเข้มแข็งในชุมชน</u> ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการนำแนวคิดเศรษฐกิจ พอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน						37 ☐
32.	ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ใน การเผยแพร่แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนา คุณภาพชีวิตในชุมชน						38 ☐
33.	สนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่าง สถานศึกษากับชุมชน โดยการทำประชาคมหรือเวที ชาวบ้าน						39 ☐
34.	ประสานงานกับผู้นำชุมชน/ผู้นำศาสนาในการสร้าง ความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตตาม แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงให้กับชุมชน						40 ☐
35.	สนับสนุนการดำเนินงานตามแนวคิดเศรษฐกิจ พอเพียงเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน						41 ☐
36.	สนับสนุนให้มีการประสานความร่วมมือกับผู้นำ ชุมชน/ผู้นำศาสนาในการป้องกันให้สถานศึกษาและ ชุมชนเป็นแหล่งปลอดภัยปลอดภัย						42 ☐
37.	สนับสนุนการดำเนินงานตามแผนการป้องกัน ยาเสพติดแบบ 3 เสา คือ บ้าน โรงเรียน และองค์กร ศาสนาในชุมชน						43 ☐
38.	<u>การสร้างความสัมพันธ์กับสถาบันอื่น ๆ ในชุมชนและ ท้องถิ่น</u> สนับสนุนให้มีการประชาสัมพันธ์กิจการของ สถานศึกษาสู่ชุมชนและท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง						44 ☐
39.	สนับสนุนให้มีการพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูล สารสนเทศของสถานศึกษาที่สามารถเชื่อมโยงกับ หน่วยงานในชุมชนและท้องถิ่น						45 ☐

ข้อ ที่.	บทบาทตามอำนาจหน้าที่	ระดับของการมีบทบาท					สำหรับ ผู้วิจัย
		มาก ที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)	
40.	ประสานงานร่วมมือกับผู้นำชุมชนในการสำรวจและจัดระบบข้อมูลของชุมชนเพื่อการจัดทำสำมะโนนักเรียน การรับนักเรียน รวมทั้งแหล่งเรียนรู้ในชุมชน						46 ☐
41.	สนับสนุนให้สถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น เช่น การจัดการศึกษาตามอัธยาศัยด้านการเกษตร การประมง เป็นต้น						47 ☐
42.	สนับสนุนให้สถานศึกษามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และถ่ายทอดขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านของชุมชน ไปสู่ท้องถิ่น						48 ☐
43.	สนับสนุนให้ชุมชนและท้องถิ่นเข้ามาใช้บริการด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ของสถานศึกษาเพื่อจัดกิจกรรมตามวาระ โอกาสต่าง ๆ						49 ☐
44.	สนับสนุนให้มีการประสานความร่วมมือกับผู้นำชุมชน/ผู้นำศาสนาเพื่อให้สถานศึกษา ชุมชนและท้องถิ่นปลอดภัยเสถียร						50 ☐
45.	ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมสำคัญทางศาสนา และวันสำคัญของชาติที่จัดโดยหน่วยงานของชุมชนและท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง						51 ☐

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะ	
คำชี้แจง	ท่านพบหรือมีข้อคิดเห็นพร้อมทั้งข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทในการบริหารทั่วไปของ กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 โปรด ระบุปัญหาพร้อมทั้งให้ข้อคิดเห็น หรือให้ข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไข
1. ด้านนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา	สภาพปัญหา..... ข้อเสนอแนะ.....
2. ด้านนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา	สภาพปัญหา..... ข้อเสนอแนะ.....
3. ด้านการปรับปรุงและพัฒนากิจการของสถานศึกษา	สภาพปัญหา..... ข้อเสนอแนะ.....
4. ด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา	สภาพปัญหา..... ข้อเสนอแนะ.....
5. ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับสถาบันอื่น ๆ ในชุมชนและท้องถิ่น	สภาพปัญหา..... ข้อเสนอแนะ.....

ภาคผนวก ญ

ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (แบบสอบถาม)
เกี่ยวกับบทบาทในการบริหารทั่วไปของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา

ประเภท ข้อที่	SCALE MEAN IF ITEM DELETED	SCALE VATIANCE IF ITEM DELETED	CORRECTED ITEM TOTAL CORRELATION	SQUARED MULTIPLE CORRELATION	ALPHA IF ITEM DELETED
A1	35.6000	26.179	.505	.	.853
A2	35.6667	25.747	.472	.	.856
A3	35.8333	24.489	.625	.	.844
A4	35.8000	25.545	.613	.	.846
A5	35.6333	25.689	.524	.	.852
A6	35.6000	26.731	.422	.	.858
A7	35.6333	24.861	.643	.	.843
A8	35.8333	26.902	.404	.	.859
A9	35.8333	26.006	.495	.	.854
A10	35.7333	23.582	.713	.	.836
A11	36.1667	22.902	.674	.	.840
B12	34.3000	45.597	.772	.	.929
B13	34.4667	46.533	.773	.	.929
B14	34.3333	48.299	.687	.	.932
B15	34.4000	46.662	.738	.	.930
B16	34.1333	49.085	.627	.	.935
B17	34.0667	47.030	.743	.	.930
B18	34.1000	49.610	.540	.	.938
B19	34.0667	46.892	.717	.	.931
B20	34.2667	47.030	.751	.	.930
B21	34.2000	44.579	.886	.	.924
B22	34.0000	45.724	.791	.	.928
C23	23.8667	34.120	.771	.	.944
C24	23.6000	30.800	.874	.	.937

ประเภท ข้อที่	SCALE MEAN IF ITEM DELETED	SCALE VARIANCE IF ITEM DELETED	CORRECTED ITEM TOTAL CORRELATION	SQUARED MULTIPLE CORRELATION	ALPHA IF ITEM DELETED
C25	23.8000	32.372	.790	.	.943
C26	23.8000	33.338	.761	.	.945
C27	23.6667	33.264	.840	.	.940
C28	23.7000	33.321	.835	.	.940
C29	23.8000	31.752	.818	.	.941
C30	23.9333	32.340	.821	.	.941
D31	21.2000	21.545	.812	.	.925
D32	21.2000	21.614	.653	.	.937
D33	21.6000	20.593	.704	.	.934
D34	21.3333	19.126	.925	.	.912
D35	21.3333	19.747	.835	.	.921
D36	21.0667	20.271	.783	.	.926
D37	20.6667	20.395	.846	.	.920
E38	25.6333	27.413	.812	.	.917
E39	26.1000	28.852	.593	.	.932
E40	25.8000	26.303	.758	.	.921
E41	25.9667	27.344	.838	.	.915
E42	25.6333	27.826	.808	.	.917
E43	25.6000	26.731	.710	.	.925
E44	25.4667	25.913	.813	.	.916
E45	25.3667	26.999	.773	.	.919

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวสุภา นามะสนธิ
วัน เดือน ปี เกิด	22 มกราคม 2500
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	19 ถนนประชาธิปไตย อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 96000
ประวัติการศึกษา	ค.บ. (เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา) วิทยาลัยครูยะลา พ.ศ. 2536
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนบ้านจะแลเกาะ ตำบลมะนังตายอ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 96000
ตำแหน่ง	ครู